

Atf (cite): Çiçek, Hatice (2024). Türkiye’de toplum dilbilimi üzerine yapılan akademik çalışmalar: açıklanmalı bibliyografya denemesi, *Disiplinler Arası Dil Araştırmaları Dergisi*, 9, 33-93. doi: 10.48147/dada.1574105.

Türkiye’de Toplum Dilbilimi Üzerine Yapılan Akademik Çalışmalar: Açıklanmalı Bibliyografya Denemesi

Hatice ÇİÇEK¹

Türkiye’de Toplum Dilbilimi Üzerine Yapılan Akademik Çalışmalar: Açıklanmalı Bibliyografya Denemesi

Academic Studies on Sociolinguistics in Turkey: An Annotated Bibliography

Özet

Bu çalışma, Türkiye’de toplum dilbilimi alanında gerçekleştirilen akademik üretimi incelemeyi ve bu alandaki mevcut durumu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında, 1965 yılından günümüze kadar yapılan 347 akademik çalışma; tür, yöntem ve içerik açısından değerlendirilmiştir. Bu çalışmalar arasında 21 kitap, 22 kitap bölümü, 1 sözlük, 192 makale, 66 tez ve 45 bildiri bulunmaktadır. Ayrıca, 31 üniversitede toplum dilbilimi ve ilişkili konularda dersler verildiği tespit edilmiştir. Çalışma, özellikle 2007 yılından sonra toplum dilbilimi alanındaki akademik üretimde önemli bir artış yaşandığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, toplum dilbilimiyle ilgili özel ansiklopedilerin, akademik dergilerin ve sözlüklerin eksikliği dikkat çekmektedir. Bu tür kaynakların oluşturulmasının, alandaki metodolojik ve kavramsal sorunların çözümüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca toplum dilbilimi derslerinin müfredata dahil edilmesi, dil ve toplum arasındaki karmaşık ilişkilere yönelik artan akademik ilgiyi yansıtmaktadır. Kaynak çeşitliliğinin artırılması ve disiplinlerarası akademik iş birliğinin desteklenmesiyle, Türkiye’de toplum dilbilimi alanının ulusal ve uluslararası düzeyde daha güçlü bir konuma ulaşma potansiyeli bulunmaktadır.

Abstract

This study aims to examine the academic production in the field of sociolinguistics in Turkey and to reveal the current state of the field. The research evaluates 347 academic works conducted from 1965 to the present in terms of type, methodology, and content. These works include 21 books, 22 book chapters, 1 dictionary, 192 articles, 66 theses, and 45 papers. Additionally, it was identified that sociolinguistics and related courses are offered at 31 universities. The study highlights a significant increase in academic production in sociolinguistics, particularly after 2007. However, the lack of specialized encyclopedias, academic journals, and dictionaries in the field remains a critical gap. Addressing this deficiency is believed to contribute to resolving methodological and conceptual issues in sociolinguistics. Moreover, the integration of sociolinguistics courses into curricula reflects the growing interest in exploring the complex relationship between language and society. By fostering resource diversity and supporting interdisciplinary academic collaboration, sociolinguistics in Turkey has the potential to become a more prominent field on both national and international levels.

Anahtar Sözcükler: Toplum Dilbilimi, Türkiye’de Toplum Dilbilimi, Dil-Toplum İlişkisi, Açıklanmalı Bibliyografya.

Key Words: Sociolinguistics, Sociolinguistics in Turkey, Language-Society Relation, Annotated Bibliography

Makale Türü: Araştırma

Paper Type: Research

1. Giriş

Toplum dilbilimi (sociolinguistics), dilbilimin görece yeni ve dinamik bir alt dalı olarak toplum ile dil arasındaki ilişkiyi inceleyen bir disiplindir. Bu disiplin, toplumların nasıl konuş-

¹ senanurcicek939@gmail.com, ORCID No.: 0009-0006-6236-2850

tuğunu, hangi dilleri tercih ettiğini ve farklı konuşma biçimlerinin ardındaki sosyal, kültürel ve dilbilimsel nedenleri anlamaya yönelik bir çerçeve sunmaktadır. Toplum dilbilimi, dilin yalnızca bir iletişim aracı değil aynı zamanda bir kimlik ifadesi, toplumsal bir yapı ve kültürel bir aktarım aracı olarak da nasıl işlev gördüğünü ele alır. Toplumun dil üzerindeki etkisini ve dilin toplumsal yapılar üzerindeki rolünü çözümlmek, bu disiplinin temel araştırma soruları arasındadır.

Çokdillilik, söylem analizi, ikinci dil edinimi, lehçebilimi, dil eleştirisi, mesleki dil kullanımını ve kamusal alanlardaki dilin işlevleri, toplum dilbiliminin temel araştırma konuları arasındadır. Bunların yanı sıra, toplum dilbilimi, siyasette dilin rolü, dil politikalarının toplum üzerindeki etkileri, reklamcılık ve medyada kullanılan dilin stratejik işlevleri, dil prestiji ve statüsü gibi konuları da kapsamlı bir şekilde incelemektedir (Öztürk Dağabakan, 2019: 14). Ayrıca, küreselleşmenin dil üzerindeki etkileri, azınlık dillerinin korunması ve tehdit altındaki dillerin yaşatılması gibi konular da bu disiplinin güncel çalışma alanları arasında yer almaktadır (Kamacı Gencer, 2022).

Dil, toplum ve insanların etkileşimi içinde incelendiği bir alanda, farklı disiplinlerin birleşmesi kaçınılmazdır. Bu bağlamda, toplum dilbilimi sadece sosyoloji ile sınırlı bir alan olmayıp sosyal psikoloji, kültür sosyolojisi, antropoloji, etnoloji, psikodilbilim, sosyal coğrafya ve lehçebilim gibi çeşitli alanlardan yararlanan disiplinlerarası yapıya da sahiptir (Öztürk Dağabakan, 2019: 20).

Toplum dilbilimi² 1970'li yıllarda dilbilimden ayrı bir alan olarak şekillenmiştir. Bu disiplin, ilk olarak Kuzey Amerika'da ortaya çıkmıştır. 20. yüzyılın ilk yarısında Amerika'da bu alana farklı açılardan yaklaşan iki önemli isim öne çıkmıştır. Bunlardan ilki, dilbilimi etnolojik bir perspektifle ele alarak toplum dilbilimsel sorunları çözmeye yönelik Edward Sapir'dir. Diğeri ise dili davranış psikolojisi bakış açısıyla inceleyen Leonard Bloomfield'dir (Selen, 2001: 4).

Avrupa'da toplum dilbilimi, Basil Bernstein'in kod (code) terimi ve geliştirdiği Eksiklik Kuramı (Deficit Theory) ile şekillenmiştir. Bernstein, dilin toplumsal sınıf farklılıklarına bağlı olarak bireylerin bilişsel gelişimini ve toplumsal hareketliliklerini nasıl etkilediğini incelemiş ve özellikle sınırlı (restricted code) ve genişletilmiş kod (elaborated code) kavramları üzerinden eğitimdeki sınıfsal eşitsizlikleri açıklamıştır.

Bu süreçten sonra toplum dilbilimi, Fransa'da gelişmeye başlamış ve özellikle dilin sosyal ve politik konumları üzerine odaklanmıştır. Fransa'da, toplum dilbilimi, dilin toplumsal güç ilişkileriyle olan bağlantılarını araştırmaya yönelmiş ve farklı sosyal paylaşım dillerinin öğre-

² Toplumbilim ve dilbilim sözcüklerinin birleşimi olan toplum dilbilim terimi ilk olarak 1939 yılında Thomas Callan Hodson'ın "Man in India" adlı kitabında yer alan "Sociolinguistics in India" adlı makalesinde geçmiştir (Paulston ve Tucker'den akt. Doğru vd., 2021: 439).

nilmesine yönelik çeşitli teorilerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Almanya'da ise toplum dilbilimi, 1960'lı yılların ikinci yarısından itibaren dikkat çekmiş ve bu alandaki çalışmalar artış göstermiştir (Selen, 2001: 4-5).

20. yüzyılın ikinci yarısında Peter Trudgill ve William Labov, toplum dilbilimine önemli katkılarda bulunarak dilin toplumsal boyutlarını anlamada temel incelemelere öncülük etmişlerdir. Trudgill, zellikle Avrupa'daki çokdillilik ve dilsel çeşitlilik üzerine kapsamlı çalışmalar yapmış ve dilin toplumsal yapılarla olan karmaşık ilişkilerini incelemiştir. Labov ise dilsel çeşitlilik ve sosyal sınıflar arasındaki ilişkileri ortaya koyan araştırmalarıyla, dilin toplumdaki farklı gruplar üzerindeki etkilerini gözler önüne sermiştir. Her iki araştırmacı da dilin sosyal bağlamda kullanımını ve bu kullanımın toplumsal farklılıklarla nasıl şekillendiğini derinlemesine ele alarak, toplum dilbilimi alanının kuramsal çerçevesini genişletmiştir (Güven, 2015: 17).

Toplum dilbiliminin felsefi temellerinin oluşumunda, insanı toplumsal bir varlık olarak ele alan sosyal (kültürel antropoloji) ve bu bağlamda aktarılan kültürel mirasın önemli bir etkisi olduğu söylenebilir. Sosyoloji, dilbilimi ve antropoloji gibi yerleşik disiplinlerin köklü geçmişine rağmen toplum dilbilimi daha geç bir dönemde, 20. yüzyılda, bu disiplinlerden ayrılarak bağımsız bir çalışma alanı haline gelmiştir.

Toplum dilbilimini tarihsel gelişimi açısından, Rus egemenliğindeki Doğu geleneği ile Anglo-Amerikan egemenliğindeki Batı geleneği şeklinde iki ana kola ayırmak mümkündür. Yaygın bir bakış açısına göre, Doğu geleneği daha uzun bir geçmişe sahip olmasına karşın, Batı geleneği metodolojik yenilikleri ve kapsamlı uygulamalarıyla dünyanın diğer bölgelerinde toplum dilbilimi çalışmalarını şekillendirmede daha belirleyici olmuştur. Bu iki gelenek arasındaki farklılıklar, bilimsel bir karşılıktan ziyade, odak noktaları, problem alanları ve kullanılan yöntemler açısından ortaya çıkmaktadır. Batı geleneğinde William Labov ve Basil Bernstein gibi isimler, dil ve toplumsal yapı arasındaki ilişkilere dair önemli teoriler geliştirirken; Doğu geleneği, dilin kültürel ve ideolojik bağlamdaki işlevlerine daha fazla odaklanmıştır (Kamacı Gencer, 2019). Bu bağlamda toplum dilbilimi hem Doğu'nun hem de Batı'nın farklı yaklaşımlarından beslenerek dilin toplumsal bağlamdaki işlevlerini anlamada kapsamlı bir disiplin niteliği kazanmıştır.

Türkiye'de toplum dilbilimi, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren araştırma alanı olarak gelişmeye başlamıştır. Dilin sosyal, kültürel ve toplumsal temelli nasıl şekillendiğini inceleyen bu disiplin, Türkiye'de dil, kültür, toplum ve kimlik gibi konuları ele alarak geniş bir araştırma yelpazesi oluşturmuştur. Bu alandaki çalışmalar çoğunlukla hem bölgesel dillerde hem de Türkçede gözlenen dilsel değişimlere odaklanmaktadır. Türkçenin sosyal, kültürel ve toplumsal çeşitliliği, dilin toplumsal sınıflar, cinsiyet, etnik kimlik ve bölgesel farklılıklarla olan ilişkilerinin daha detaylı incelenmesine olanak sağlamaktadır. Özellikle dilin toplumsal bağlamdaki işlevi üzerine yapılan araştırmalar, Türkiye'nin dilsel ve kültürel zenginliklerini anlamada önemli katkılar sunmaktadır.

Dilin farklı toplumsal gruplar arasında kullanım farklılıklarını; sosyal sınıf, yaş, cinsiyet ve etnik kimlik gibi faktörlerin dil üzerindeki etkilerini ele alan çalışmalar, Türkçe alanyazınında 1965 yılından itibaren aralıksız olarak devam etmektedir. Bu araştırmalar yalnızca dilsel fenomenlerin anlaşılmasına katkı sağlamakla kalmayıp, toplumsal yapılar ve kültürel dinamiklerin dil yoluyla nasıl şekillendiği ve yeniden üretildiği konusunda da önemli bilgiler sunmaktadır.

Çalışmanın Yöntemi

Bu çalışma, Türkiye’de toplum dilbilimi alanında yazılan akademik kaynakları bir araya getirerek dilin toplumsal bağlamdaki işlevselliği, dil değişkenlikleri, toplumsal yapılarla ilişkisi ve dil politikaları gibi konular üzerine yapılan çalışmalarını kapsamlı bir şekilde sunmayı amaçlamaktadır.

Toplum dilbilimi, dil ve toplum arasındaki ilişkiyi ele alan, bireylerin dil kullanım biçimlerini ve toplumsal bağlarla olan etkileşimlerini inceleyen bir disiplin olarak, özellikle son yıllarda Türkiye’de giderek daha fazla ilgi görmektedir. Bu bağlamda, çalışmanın temel amacı, Türkiye’de toplum dilbilimi alanında yapılan akademik üretimi bir araya getirmek, bu üretimi yöntem, içerik ve bulgular açısından değerlendirmek ve alandaki eksiklikleri belirleyerek yeni çalışmalara yön vermektir.

Araştırma, Türkiye’de toplum dilbilimiyle ilgili yayımlanan 347 akademik çalışmayı kapsamaktadır. Bu kapsam doğrultusunda toplum dilbilimi alanına dair kitaplar, makaleler, tezler, bildiriler ve toplum dilbilimi dersleri yanında eserlerin kapsamı, yayımlandığı yıllar ve türleri temel alınarak sistematik bir şekilde sınıflandırılmıştır. Çalışmada, bibliyografik tarama ve içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bibliyografik tarama yöntemiyle, Türkiye’de toplum dilbilimi alanında yapılan akademik üretim belirlenmiş ve bir envanter oluşturulmuştur. İçerik analizi yöntemiyle ise bu üretim detaylı bir şekilde incelenmiş, kullanılan yöntemler, odaklanılan temalar ve elde edilen bulgular üzerinden değerlendirilmiştir.

Bu çalışmada, bilinçli olarak yalnızca Türkiye’de yayınlanan Türkçe kaynaklara odaklanılmıştır. Bunun temel nedenleri arasında, Türkiye’deki toplum dilbilimi çalışmalarını bütüncül bir şekilde analiz etmek ve bu alanda yerel bağlamdaki gelişmeleri önceliklendirmek bulunmaktadır. Yabancı alanyazının araştırmanın kapsamına dahil edilmeyişi, Türkiye’ye özgü akademik üretimi daha ayrıntılı bir şekilde incelemek amacıyla. Çünkü bu çalışmanın amaçlarından biri de Türkiye’de toplum dilbiliminin tarihsel gelişimi ve mevcut durumu yanında alandaki eksiklikleri de ortaya koymaktır.

Çalışmada, veriler ağırlıklı olarak ulusal akademik veritabanlarından (Akademik Google, TR Dizin, TÜBİTAK ULAKBİM, YÖK Tez Merkezi, DergiPark) ve üniversitelerin ders içerik bilgilerinden toplanmıştır. 1965-2024 yılları arasında yayımlanmış, toplum dilbilimiyle doğrudan ilişkili ve Türkçe dilinde yazılmış eserler temel alınmıştır. Bu eserlerin sınıflandırılması sırasında, yayımlandıkları yıllara, türlerine ve içeriklerine göre bir sistematik ve kronolojik bir sınıflandırma oluşturulmuştur. Çalışma, yalnızca alanyazın taraması yapmakla kalma-

yıp, aynı zamanda toplum dilbilimi alanındaki eğilimleri, yöntemsel tercihleri ve eksiklikleri de analiz etmiştir.

1965'ten itibaren Türkçe alanyazınında 21 kitap, 22 kitap bölümü, 1 sözlük, 192 makale, 66 tez, 45 bildiri ve 31 yüksek öğretim düzeyinde okutulan toplum dilbilimi dersi tespit edilmiştir.³

1. Kitaplar, Kitap Bölümleri ve Sözlükler

1. İmer, K. (1976). *Dilde Değişme ve Gelişme Açısından Türk Dil Devrimi*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları. Bu çalışmada, değişme ve gelişme terimlerinin tanımları yapılmış ve dil devrimi ile olan ilişkisi detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Çalışmada, dilde gelişme ve değişme konusundaki yaklaşımlar, özellikler, dilin gelişmesinde rol oynayan faktörler, dil devrimi tanımı, ana hatlarıyla dil devrimi, dünyadaki dil devrimleri, dil devrimi nasıl olmalı, Türkçenin gelişimi, Türk Dil Devrimin gelişimi ve değişimi konuları üzerinde durulmuştur.

2. Cem, C. (1978). *Kamu Yönetimi ve Toplumsal Dilbilim Açısından, Türkiye'de Kamu Görevlilerinin Yabancı Dil Sorunları*, Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü. Kamu görevlilerinin yabancı dil sorununa yönelik çözüm önerilerinin sunulduğu bu çalışmada, yabancı dil sorunu, kültür, dil ve toplum arasındaki ilişki üzerinden açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışmada, kamu görevlilerinin yabancı dil sorunları, Türk toplumunun batılılaşması ve çağdaşlaşma sürecindeki dilin rolü ve etkisi üzerinden değerlendirilmiştir.

3. Özdemir E. (1980). *Dil Devrimimiz*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları. Çalışmada, dil devriminin tanımı, hususları, dil devriminden önce dilimizde yaşanan gelişmeler ve değişiklikler, dil devrimi sayesinde dilimize eklenen veya kazandırılanlar ve dil devrimine karşı çıkanların ifadelerine değinilmiş ve dil devriminin geçmişteki ve bugünkü durumu kapsamlı bir şekilde incelenmiştir.

4. Selen, N. (1989). *Toplumsal Dilbilime Giriş (Uygulamalı Örnekleriyle)*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları. Toplum dilbiliminin tanımı, tarihsel gelişimi, aşamaları, çalışma alanı, uygulanan yöntemleri, toplumsal yapısı (toplumsal gruplar, katmanlar ve sınıflar), toplumsal rolleri, aile bireylerinin iş hayatı ve aile yapısı, aile dışı sosyal ilişkileri ile boş zamanları değerlendirme gibi konular ile Bernstein Teorisi'nin dilsel kodlar üzerindeki etkileri ele alınmıştır. Bu çalışmada, dil kullanımı ve katmanlara göre dil kullanım farklılıklarını tespit etmek amacıyla Eskişehir'deki 14-16 yaş aralığındaki 100 erkek ve kız öğrenciyle yapılan araştırmaya yer verilmiştir.

5. İmer, K. (1990). *Dil ve Toplum*, Ankara: Gündoğan Yayınları. Çalışmada, dil ve toplum ilişkisi, toplum dilbilimin tanımı, kapsamı, toplumsal katmanlara göre dil kullanımı ve toplum dilbilimi kuramları (eksiklik ve ayrılık kuramı), girişimin tanımı, dillerarası girişim,

³ Tespit edilenlerin dışında gözden kaçan ya da saptanamamış araştırmalar da mümkündür.

diglossia terimi, dil düzenlemesi ve diğer toplum dilbilimi konuları (ikidillilik, çokdillilik, geçerli dil, kreol, ilişki dili) üzerinde durulmuştur.

6. Achard, P. (1994). *Dilsel Toplumbilim* (Çev. Deniz Kırmsoy), İstanbul: İletişim Yayınları. Dilsel toplumbilim terimini kullanan Achard, bu çalışmasında dilin toplumsal yapılarla nasıl etkileşime girdiğini, söylemin toplumsal anlamlarını nasıl şekillendirdiğini ve dilin toplumsal olaylar üzerindeki rolünü tartışmaktadır. Ayrıca, dilin toplumsal boyutunu inceleyerek söylemin yalnızca dilsel değil, toplumsal boyutlarını da ele almıştır.

7. Bosnalı, S. (2004). İran'da 'Diller İlişkisi' 'Diller Çatışması': Azerî Türkçesi'nin Konumu ve İşlevine Toplum dilbilimsel Bir Bakış, *Dilbilim Araştırmaları* (s. 111-122) içinde. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi. Bu çalışma, çokdillilik bağlamında Azeri Türkçesinin hem nasıl kullanıldığını (işlevsel özellikleri) hem de dilbilgisel yapısını (yapısal özellikleri) araştırmaktadır. Çalışmada, İran'daki siyasal ve toplumsal koşulların Farsçanın hâkimiyetini güçlendirdiği ve bu durumun Azeri Türkçesinin gerilemesine yol açtığı tespit edilmiştir.

8. Bosnalı, S. (2007). *İran Azerbaycan Türkçesi: Toplum dilbilimsel Bir İnceleme, İstanbul: Kebikeç Yayınları.* Yazarın doktora tezinin kitaplaşmış biçimi olan çalışmada, toplum dilbilimi bağlamında diller çatışması ve diller ilişkisi teorileri ortaya konulmuş ve Bosnalı (2007) çalışmasında, Tahran ve Salmas illerinde konuşulan Azerbaycan Türkçesinin yeri, işlevleri ve işlevsizleşme- azınlıklaşma aşamaları incelemiştir.

9. Demirdağ, M. A. (2010). Zenginliğe Sahip Çıkmak: Zazalar, *Tehlikedeki Dil Zazaki: Sosyolinguistik Yaklaşım* (s. 635-649) içinde. Malatya: İnönü Üniversitesi. Toplum dilbilimin kuramsal ve kavramsal çerçevelerinden yararlanılarak Zazaki'nin tarihsel gelişiminin, Arapça, Ermenice, Süryanice, Kürtçe ve Türkçe olmak üzere beş dil ile bağlantısının, pozisyonunun ve Türkçeye göre sayıca az konuşurunun olmasının nedenlerinin irdelediği bir çalışmadır.

10. Açıık, F. (2013). Dil Politikaları Bağlamında Türkçenin Öğretimi, *Yabancılarla Türkçe Öğretimi El Kitabı* (s. 593-602) içinde. Ankara: Grafiker Yayınları. Çalışmada, dünyada en çok konuşulan dillerin hangileri olduğu üzerine bilgisi verilerek ve çalışma, dil planlaması ve dil politikasının tanımı ve kullanımı, dil değişkenleri, dil öğretimi süreçleri, kültür ile dil planlamaları ve dil politikaları arasındaki ilişkileri toplum dilbilimsel bakış açısıyla ele almıştır.

11. Güven, A. (2015). *Türkiye'de Toplumsal Dilbilim Çalışmaları: (Genel Bir Bakış), Estonya: Türkiye Alim Kitapları.* Çalışmada, toplum dilbilimin alanı ana hatlarıyla çizilmiş ve Türkiye'deki toplum dilbilimi çalışmalarından bahsedilmiştir. Çalışmada, toplum dilbilimi alanında Türkiye'de yapılmış uygulamalar ele alınmış ve bu çalışmaların, toplum dilbilimi araştırmalarına kaynaklık etmesi amacıyla sunulmuştur.

12. Savaş, B. (2016). Kitle İletişim Araçlarında Argo Kullanımı Argoya Toplum dilbilimsel Bir Yaklaşım (2. Baskı) Argo Emine Gürsoy Naskali Gülden Sağol Yüksekaya (Ed.) (s. 409-424) içinde. İstanbul: Ka Kitap. Toplumsal yaşamda argonun yeri ve medyada argo kullanımının nasıl olduğunun değerlendirildiği çalışmada, dil tanımı, çokdillilik, dil türleri, dil çeşitliliği, kitle iletişim araçlarında doğru dil seçiminin önemi, Türk kitle iletişim araçlarındaki dil kullanımı ve kitle iletişim araçları dilinin bozulmasının toplum diline yansımaları gibi konular ele alınmıştır.

13. Akar, A. (2017). Balkan Ağzlarının Türkiye Türkçesine Sosyo-Lingüistik Etkileri Üzerine. Prof. Dr. Nuri Yüce Armağanı (s. 54-62) içinde. Ankara: Günce Yayınları. Çalışmada, Balkanlardaki Türkçe ağzların meydana gelişi ve dil etkileri ele alınmıştır. Ayrıca çalışmada, Balkanlardaki coğrafi, toplumsal ve siyasal durumlar üzerine bilgi verilmiş ve bunun yanı sıra, kültürel etkileşimin dilin oluşumunda etkili olduğu üzerinde durulmuştur.

14. Varol, O. (2017). Doğu Anadolu'da Dil Etkileşimleri ve Tehlikedeki Diller. Edebiyat Fakültesi Panelleri Kitabı Zeki Taştan, Zeki Duman vd. (Ed.) (s. 209-227) içinde. İstanbul: Hiperlink Eğitim İletişim Yayıncılık. Çalışmada, Van ilindeki dil hareketliliğinin tarihsel analizi ve dil alışverişi bağlamında güncel dilbilimsel görünüşü incelenmiştir. Çalışma sonucunda Van'da Türkçe ile Kürtçenin etkileşime bağlı olarak ikidillilik görünüşleri, kırsal ve şehir yerleşimlerine göre iki kategoriye ayrılmış ve baskın, gerileyici, algılayıcı ve dengeli olmak üzere dört çeşit ikidillilik tespit edilmiştir.

15. Çolak, G. (2019). Toplum Dilbilimi: Toplumsal Cinsiyet ve Dil, İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları. Beş bölümden oluşan çalışmada, toplum dilbiliminin ana kavramları ve konuları, Türkçede sözcüklerin toplumsal cinsiyeti, dil ile toplumsal cinsiyet ilişkisi, cinsiyet ile dil, kültür, toplum ile dil, cinsiyet rol gelişimi kuramları ve dil ile toplumsal tabakalar olmak üzere çeşitli konular ele alınmıştır.

16. Öztürk Dağabakan, F. (2019). Toplum Dilbilim, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları. Çalışmada, dil kullanım değişimi ve çeşitliliği, toplum dilbilimi, sosyolekt, diyalekt, bölgesel, kentsel dillerin kullanımı ve işlevleri açıklanmış ve dil değişimi ile dil değişimi etkileyen toplumsal unsurlar, dil ile kimlik, ikinci dil edinimi, çokdillilik, diyalektoloji, söylem çözümlemesi, alan dili, dil eleştirisi, kamusal alanda dil kullanımı, medya ile reklam dili, siyaset dili ile dil politikası ve dillerin saygınlığı konuları ele alınmıştır.

17. Çolak, G. (2020). Toplumdilbilimi. Dilbilim Teorik ve Uygulamalı Alanlar Erdoğan Boz (Ed.) (s. 149-206) içinde. Ankara: Gazi Kitabevi. Toplum dilbilimin içeriği ve kapsamına dair bilgiler verilen çalışmada, dilin değişkenliği, sosyolektler, dil ile kültür, toplumsal tabakalar ile dil ve dil türleri (standart dil, ana dili, konuşma dili, lehçe, ana dil, ağız, bireysel dil, argo, toplumsal dil, yapma dil, kreol, lingua franka, ölü dil ve picin) olmak üzere çeşitli konulara değinilmiştir.

18. Demirci, K. (2020). *Dilin Sosyokültürel Halleri: Toplumsal Dilbilim Referans Kitabı, Çanakkale: Paradigma Akademi.* Toplum dilbilimin kapsamı, teorileri (Basil Bernstein: eksiklik kuramı, Saussure: langüa ve parolün toplumsallığı, William Labov: aykırılık kuramı), dilin sosyo kültürel yansımaları ve coğrafi ile sosyal dil çeşitlenmeleri konuları üzerinde durulduğu çalışmada, toplum dilbilimin esas konularını, kuramlarını ve kavramlarını örneklerle ortaya konulmuştur.

19. Kamacı Gencer, D. (2020). *Cinsiyet. Türkçede Dilbilgisel Ulamlar Erdoğan Boz (Ed.) (s. 157-181) içinde. Ankara: Gazi Kitabevi.* Cinsiyet kavramı ve tanımına dair bilgiler verildiği çalışmada, Türkçede dilsel cinsiyet, toplum dilbilimsel açıdan dilsel cinsiyet doğal cinsiyet ile dilsel cinsiyet arasındaki ilişki, cinsiyetin türleri (toplumsal, doğal ve dilsel cinsiyet) ve dünya dillerinde cinsiyet ulamı konuları ele alınmıştır.

20. Armağan, E. (2021). *Alanya Örneğinde Almanca-Türkçe İki Dillilik: Ses, Yapı ve Anlam Bilimi Açısından Toplumdilbilimsel Bir İnceleme, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.* Çalışmada öncelikle Almanya'daki Türklerin Türkçe ve Almanca dil kazanımları saptanmış ve Alanya'da bulunan Almanların Türkçe öğrenmedeki tutumları ve sözdizimsel, yapıbilimsel, sesbilimsel, anlambilimsel yaptıkları sapmalar toplum dilbilimsel bakış açısıyla incelenmiştir.

21. Balcı, T. (2021). *Farkındalık Açısından Almanya'daki Türk Pazarıcıların Dili. Dil, Kültür ve Farkındalık Üzerine Düşünceler Aykut Haldan (Ed.) (s. 59-70) içinde Çanakkale: Rating Academy Yayınları.* Çalışmada, kültür tanımı, kültür ile dil, dil, düşünce ve kültür arasındaki ilişki, göç ile kültür transferi, farkındalık unsuru olarak pazar dili ve pazarıcıya ait dil anlamları karma dil, coğrafi adlar, dini kavramlar, kod kaydırma, akrabalık terimleri ve abartmak-bağırarak konuları üzerinde durulmuştur.

22. Demirci, K. (2021). *Toplumsal Dilbilim Diyalektoloji ve Ağzibilim Sözlüğü, Ankara: Anı Yayıncılık.* Çalışmada, üç disiplin olan toplum dilbilimi, diyalektoloji ve ağzibilim ile ilgili terimlere ve bu terimlerin tanımlarına yer verilmiştir. Ayrıca sözlükte sentaks, morfoloji, fonoloji, antropoloji, leksikoloji, sosyal psikoloji, pragmatik, anlambilim, tarihsel dilbilim, yabancı dil öğretimi, söylem analizi ve belagat gibi birçok alanla ilgili terimlerin varlığından söz edilmiş ve sözlüğe yeni terimler eklenmiştir.

23. Kasap, S. (2021). *Sosyodilbilim, Adana: Akademisyen Kitabevi.* Bu çalışmada, sosyodilbilime genel bir bakış, dil ile toplum ilişkisi, dil ile değişkenlik, sosyodilbilimsel yeterlilik, sosyodilbilimde cinsiyet olgusu, ikidillilik ile dil bozumu, sosyodilbilimsel açıdan yabancı dil eğitimi, dil ile kültür ilişkisi, dil ile sosyal kimlik konuları ve çeşitli kavramlar üzerinde durulmuştur.

24. Yılmaz, E. (2021). *Toplum ve Dil: Dil Toplumbiliminin Temel Kavramları- Kuramları ve Sorunları, Ankara: Pegem Akademi.* Toplum dilbilimi dil toplumbilimi terimi ile karşılayan Yılmaz bu terimin tanımını, diltoplumbilimi ve toplum dilbilimi, ana dili, ata dil, çokdillilik, ikidillilik, dil değişkenleri, dil canlandırma, dil değiştirimi, dilsel çeşitlilik, dil planla-

ması, dil tutumu, dil seçimi, dil yitimi, dil sürdürümü, hane dili, geçer dil, yapma dil ve temas dilleri kavramları hakkında çeşitli bilgilere yer verirken eksiklik, ayrılık ve nezaket kuramları, nezaket dışılık, Sapir-Whorf Hipotezi, sosyal değişkenler ve dil, kültür ve dil ilişkisi konularını da açıklamıştır.

25. Demir, N. (2022). Dil ve Kültür. *Türk Dili-1 Dil ve Kültür Mustafa Durmuş, Hüseyin Göçmenler, Gül Uluğtekin (Ed.) (s. 33-56) içinde. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Basımevi.* Ders kitabı olarak hazırlanan çalışmada, dilin tanımı, kökeni, nitelikleri, dil ile kültür ilişkisinin önemi belirtilmiş, dilbilimsel bağlamdan yola çıkılarak dile ilişkin bir değerlendirme yapılmış ve Türkçenin tarihsel arka planı ve dünya dilleri arasındaki konumu, dil politikaları, dil temasları, dil ile varyasyon, dil ile işlevleri ve kültürlerarası iletişim üzerinde durulmuştur.

26. Gürkan, S. (2022). *Sociolinguistics-Language Teaching, Ankara: Eğiten Kitap.* Çalışmada, küresel düzeyde gerçekleşen siyasal, toplumsal ve teknolojik değişimlerin dil öğretimi etkilemesi sonucu, siyasetçilerin, eğitimcilerin ve adayların rolleri hem kapsam hem de öğretimsel bilgi açısından sürekli hâle getirildiği vurgulanmış ve İngilizce öğretmenliği alanında yeni bilgiler verilmiştir.

27. Kamacı Gencer, D. (2022). İkidillilik ve Çokdillilik Kavramlarına Toplum dilbilimsel Bir Bakış. *Türk Diline Artzamanlı ve Eşzamanlı Bakışlar Bildiri Kitabı Erkan Hirik (Ed.) (s. 113-125) içinde. Çanakkale: Paradigma Akademi.* Çokdillilik ve ikidillilik kavramlarını toplum dilbilimsel bir yaklaşımla ele alındığı çalışmada, dil kavramı, kültür kavramı, tanımı, çokkültürlülük kavramı, tanımı ve bu kavramlar dil ile kimlik ilişkisi, dil ile kültür ilişkisi, ikidillilik, çokdillilik ve dil politikaları konuları eşliğinde incelenmiştir.

28. Kamacı Gencer, D. (2022). *Küreselleşme, Kültür ve Dil, Çanakkale: Paradigma Akademi.* Küreselleşmenin diller üzerindeki etkileri değerlendirilen çalışmada, küreselleşme kavramı ve bunun kültür ile olan ilişkisi ele alınmış ve küreselleşme ile dil arasındaki bağlantı, dilbilimsel ve toplumbilimsel perspektiflerden incelenmiştir. Ayrıca dil ile küreselleşme arasındaki ilişkinin bağlamsal özellikleri ve bu ilişkiyi şekillendiren aşamaların çelişkili niteliği vurgulanmıştır.

29. Altıntop Taş, G. (2023). Menstrüasyon Ağrısı ve Eşlikçi Duygular Çerçevesinde Kadınlık Algısı Toplumdilbilimsel Bir Değerlendirme. *Toplumdilbilim Araştırmaları Kuramsal ve Uygulamalı Yaklaşımlar Osman Solmaz vd. (Ed.) (s. 131-142) içinde. Konya: Çizgi Kitabevi.* Regl dönemindeki ağrıların dilsel söylemleri inceleyen çalışmada, ağrı için kullanılan benzetmeler tespit edilerek, konu ile ilgili kavramsal harita oluşturulmuş ve bu kavramsal harita da kullanılan benzetmelerin ağrıyı anlatmada rolü incelenmiş ve yaş değişkeni bağlamında toplum dilbilimsel açıklamalar kavramsal benzetmeler üzerinden yapılmıştır.

30. Aslan Demir, S. (2023). Toplumdilbilim ve Gramer. *Toplumdilbilim Araştırmaları Kuramsal ve Uygulamalı Yaklaşımlar Osman Solmaz vd. (Ed.) (s. 91-96) içinde. Konya: Çizgi Kitabevi.* Dilbilim ve toplum dilbilimi çalışmalarında dilin dilbilgisel yanı dışında

toplumsal ve iletişimsel bir olgu olduğu noktası vurgulayan çalışmada, toplum ve dil arasındaki ilişki ele alınmış, toplumun dili nasıl oluşturduğu tartışılmış ve dilin toplumsal bağlamdan kopmadan incelenmesinin gerektiği belirtilmiştir.

31. Bayyurt, Y. (2023). Toplumdilbilim Alanının İngilizce Öğretimiyle Olan Bağlantısına Bir Bakış. *Toplumdilbilim Araştırmaları Kuramsal ve Uygulamalı Yaklaşımlar Osman Solmaz vd. (Ed.) (s. 159-170) içinde. Konya: Çizgi Yayınları.* Yabancı dil öğretimi ile toplum dilbilimi arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada, toplum dilbilimi çalışmalarının yabancı dil öğretimine katkıları ve Türkiye’deki toplum dilbilimi araştırmalarının alanına değinilmiş ve söylem analizi, dil tutumları, dil politikası ve planlaması konuları da ele alınmıştır.

32. Büyükkantarcioglu, S. N. (2023). 21. Yüzyılda Toplumdilbilim Çalışmaları. *Toplumdilbilim Araştırmaları Kuramsal ve Uygulamalı Yaklaşımlar Osman Solmaz vd. (Ed.) (s. 13-24) içinde. Konya: Çizgi Yayınları.* Geçmişten günümüze kabul edilen görüşler, 21. yüzyılda yapılan toplum dilbilimi çalışmalarının kapasitesi ve önemi inceleyen çalışmada, küreselleşme, teknolojik gelişmeler ile politik ve ekonomik değişimlerin toplumsal ve kültürel yapıların üzerindeki etkileri vurgulanmış ve toplum dilbilimsel yeni bakış açılarına ve disiplinler arası yaklaşımlara ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir.

33. Çiftçi, Ü. S. (2023). Japoncadaki Genç Dili (Wakamono Kotoba) ve Bu Dilin Türk Öğrenciler Tarafından Algılanışı, *Japon Dili İncelemeleri V(s. 105-124) içinde. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.* Japoncadaki genç diline dair ifadeleri inceleyen çalışmada, ifadelerin meydana gelişi, genç dili ifadelerin dilbilgisel yapısı değiştirilerek dile kazandırılması incelenmiş ve Türk öğrencilerin genç diline yönelik algıları değerlendirilmiş ve Türk öğrencilerin ilgili dil hakkındaki bilinci ve algıları analiz edilmiştir.

34. Demir, N. (2023). Standart Dışı Türkçe Varyantların Algılanışında Değişme. *Toplum Dilbilim Araştırmaları Kuramsal ve Uygulamalı Yaklaşımlar Osman Solmaz vd. (Ed.) (s. 43-52) içinde. Konya: Çizgi Yayınları.* Türk dilindeki standart dışı değişkenliği ve dilin çeşitliliğin değerlendirildiği çalışmada, yayın hayatına giren teknolojik (bilgisayar ve cep telefon) ürünlerin yazı dilinin gelişmesiyle birlikte dilin yapısındaki çeşitliliği de etkilemesi üzerinde durulmuş ve dilin yapısında çeşitliliğin olduğundan söz edilmiştir.

35. Kamacı Gencer, D. (2023). *Türkiye Türkçesi Ağzlarında Söylem İşaretleyicileri, Çanakkale: Paradigma Akademi.* Sözcükten söyleme, söylem ve söylem çözümlemesi, söylem işaretleyicileri ve Türkiye Türkçesi ağzlarında söylem işaretleyicileri şeklinde dört ana başlıktan oluştuğu çalışmada, Türkiye Türkçesi ağzlarında söylem işaretleyicileri üzerine kapsamlı bir araştırma yapılmış, dilin insan etkileşimindeki çok yönlü rolleri incelenmiş ve iç içe geçmiş söylem yapıları ortaya konulmuştur.

36. Karahan, A. (2023). Toplumsal Dilbilim Açısından Kutadgu Bilig’de Saygı İfadeleri (Honorifikler). *Cumhuriyet’in 100. Yılına Armağan Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Mustafa Erdoğan, Ayşe Demir vd. (Ed.) (s. 3-29) içinde. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.* Çalışmada öncelikle Kutadgu Bilig hakkında bilgi verilerek toplum dilbiliminin

kapsamı ve alanı üzerine değinildikten sonra Kutadgu Bilig’de bulunan saygı/nezaket söylemleri toplum dilbilimsel açıdan değerlendirilmiş ve araştırma sonucunda saygılı adlar ve saygılı eylemler şeklinde iki ayrı sözcük kategorisine ayrılmıştır.

37. Nazlı, E. H. (2023). *Reklam Dili Türkçe Reklam Söylemi Üzerine Toplumdilbilimsel Bir İnceleme, İstanbul: Çizgi Kitabevi.* Kadın ve erkek dergilerinden yola çıkan bu çalışmada, Türkçe reklam söyleminin toplum dilbilimsel özellikleri Elle ve Esquire örnekleri üzerinden incelenirken, reklamın tanımı, amaçları, tarihsel gelişimi, dergicilik tarihi ve dergilerdeki reklam unsurlarına odaklanılmakta; ayrıca reklam ile iletişim arasındaki ilişki üzerinden iletişimin kısa tarihi, önemli dönemleri, iletişimin kapsamı ve bileşenleri ele alınmaktadır.

38. Nazlı, E. H. (2023). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Toplumdilbilimsel Etkenler. Toplumdilbilim Araştırmaları Kuramsal ve Uygulamalı Yaklaşımlar Osman Solmaz vd. (Ed.) (s. 209-219) içinde. Konya: Çizgi Kitabevi.* Çalışmada, yabancı dil öğretimi aşamalarında öğrenen kişilerin kültürel ve sosyal ölçütleri anlamlandırması ve iletişim kurabilmesi için toplum dilbilimsel yetkinliklerin geliştirilmesi gerektiği üzerinde durulmuş ve söz konusu yetkinliklerin yabancı dil öğretimi ile alakalı çalışmalarda çoğunlukla dikkate alınmadığı vurgulanmıştır.

39. Özcan, O. (2023). *Toplum Çevirmenliğine Toplumdilbilimsel Bir Bakış. Toplumdilbilim Araştırmaları Kuramsal ve Uygulamalı Yaklaşımlar Osman Solmaz vd. (Ed.) (s. 119-130) içinde. Konya: Çizgi Kitabevi.* Toplum dilbilimin toplumsal olgularıyla dil olguları arasındaki bağlantıyı değerlendiren çalışmada, dil kullanımının toplumsal sınıf, cinsiyet ve yaş çeşitliliklerine bağlı olarak değişmesi üzerinde durulmuş ve toplum dilbilimi ile sosyal çevirmenlik arasındaki bağlantı ve benzerlikler ele alınmıştır.

40. Solmaz, O. (2023). *Bir Toplumdilbilim Alanı Olarak Dilsel Çevre: Teorik ve Uygulamalı Yönelimler. Toplumdilbilim Araştırmaları Kuramsal ve Uygulamalı Yaklaşımlar Osman Solmaz vd. (Ed.) (s. 195-207) içinde. Konya: Çizgi Kitabevi.* Bu çalışmada, dilsel çevre çalışmaları hakkında bilgi verilerek ve ilgili kavramın dilin sosyal, siyasal ve kültürel bağlamda kullanımı incelenmiş, kültürlerin, görüşlerin ve toplumların ne şekilde belirtildiği ortaya konulmuş ve dilin toplum ve mekânla olan ilişkisi anlamlandırmada yardımcı olduğu vurgulanmıştır.

41. Solmaz, O., Nazlı, K., Solmaz, A. O. (2023). *Toplumdilbilim Araştırmaları: Kuramsal ve Uygulamalı Yaklaşımlar, Konya: Çizgi Kitabevi.* Türkiye’deki mevcut toplum dilbilimi araştırmalarına yer verildiği çalışmada, dil planlaması, dil politikası, dil değişimi, dil çeşitliliği, eğitim değişkenliği ve cinsiyet değişkenliği konuları detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Kitap 24-25 Kasım 2022 tarihinde Dicle Üniversitesi’nde yapılan Toplum Dilbilim Araştırmaları Çalıştayı’ndaki bildirilerin kitaplaşmış biçimidir.

42. Yağlı, E. (2023). *Değişkeci Toplum Dilbilim ve Dil Değişkenliği, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.* 1960’lardan günümüze kadar ki değişkeci toplum dilbilimi alanını Tür-

kiye çerçevesinde ele alan çalışmada, dil değişkenliği, değişkeci toplum dilbilimi, değişkeci toplum dilbilimin yöntemleri, dil değişkenliğinin toplumsal örüntüleri, perde genişliği üzerinde gerçekleşen değişkenliğin algısı ve Türkçedeki (k) konuşma değişkeninin algısı incelenmiştir.

43. Yeşilbursa, A. (2023). Toplumdilbilimsel Parametreler Işığında Yabancı Dil Sınıflarındaki Etkileşimin Değerlendirilmesi. *Toplumdilbilim Araştırmaları Kuramsal ve Uygulamalı Yaklaşımlar Osman Solmaz vd. (Ed.) (s. 171-180) içinde. Konya: Çizgi Kitabevi.* Çalışmada, toplum dilbilimi açısından yabancı dil gruplarındaki etkileşimi değerlendirmiş. Dilin yapısının araştırılmış. Sosyal ve kültürel normların önemi belirtilmiş ve dil öğrenme aşamasında çeşitli beceriler araştırılmış. Yabancı dil öğretiminde sınıf içi etkileşim hakkında yapılan çalışmalar ele alınmış. Yabancı dil öğrenme aşamasında çeşitli yeteneklerin incelenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

44. Altıntop Taş, G., Nazlı, K. (2024). *Toplumdilbilim Araştırmaları II (Kuramsal ve Uygulamalı Yaklaşımlar), Konya: Çizgi Kitabevi.* Dilin sosyal çerçevelerdeki etkileri detaylı bir şekilde incelendiği çalışmada, dilin kültür, kimlik, güç ve toplumsal cinsiyet ilişkileri, toplumsal değişimlere karşı gösterdiği esnekliği, toplumsal kimliklerin oluşumundaki etkisi ve kültürel farklılıkların dil üzerindeki yansımaları ele alınmıştır.⁴

2. Makaleler

1. Taplamacıoğlu, M. (1965) Din ve Toplum İlişkileri ve Dinî Gruplar. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 1(4), 13-20.* Toplumsal ilişkiler, dinî ve tabii gruplar bağlamında ele alınmış ve incelenmiştir. Çalışmadan yola çıkılarak bahsedilen özdeş gruplar, kan ve din temellerine dayanan gruplar, komşuluk grupları, kandaşlık ve komşuluk esaslarına dayanan gruplar şeklinde çeşitli başlıklara ayrılmıştır. Bu grupların toplumun ve dinin gelişip değişmesindeki önemi üzerinde durulmuştur.

2. König, W. (1983). Pidgin, Dil Kazanılması ve Dil İlişkileri. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 1(1), 111-118.* Çalışmada pidgin sözcüğünün anlamsal işlevlerinden, diğer diller ile ilişkilerinden ve kullanımlarından söz edilmiştir. Geniş anlamlara sahip olan pidgin sözcüğüne karşılık olarak ilişki dili teriminin de kullanılabileceği ifade edilmiştir. Ayrıca çalışmada, bir dilin kazanılmasında olması gereken metotlar sıralanmıştır.

3. König, G. (1985). Toplum Dilbiliminin Tarihsel Dilbilime Katkıları. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 3(2), 33-42.* König, çalışmasında toplum dilbilimcilerin

⁴ Türkçe alanyazınında bu çalışmalara ek olarak toplum dilbilimi ile ilgili başka kitap bölümleri de bulunmaktadır. Fakat bu çalışmalara erişim sağlanamamıştır. İmer, K. (1980). Toplumsal Dilbilim. *Dilbilim ve Dilbilgisi Konuşmaları I.* (s. 157-166) İçinde. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları; Sağın Şimşek, Ç. (2006). Toplum Dilbilim. *Dilbilim: Temel Kavramlar, Sorunlar, Tartışmalar* Ahmet Kocaman ((Ed.) (s. 192) içinde. Ankara: Dil Derneği Yayınları; Canbulat, M. (2016). Güncel Tartışmalar Bağlamında Çok Dillilik Toplum dilbilimsel Yaklaşım. *Bir Çocuk- İki Dil: Berlin Örneğinde Türk-Alman Okul Öncesi Eğitim Koşulları ve Fırsatlar* Erol Esen (Ed.) (s. 151-166) içinde. Ankara: Siyasal Kitabevi.

tarihsel değişmeleri gözlemleyerek ana dilleri yeniden oluşturulmasını sağladığını belirterek dillerin tarihsel bağlamda da incelenebildiğini vurgulamıştır. Hatta çalışmada, lehçebilimi ve karşılaştırmalı dil araştırmalarının çözüm bulamadığı sorunlara toplum dilbilimcilerin, dildeki değişkenlikleri önemli sonuçlara ulaştırarak çözüm getirdikleri vurgulanmıştır.

4. İmer, K. (1987). Toplum Dil Bilimin Kimi Kavramlarına Kuramsal Bir Bakış ve Dil Türleri. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 31(1/2), 213-230. İmer bu çalışmasında dilin ve toplum dilbiliminin tanımı hakkında bilgiler verdikten sonra toplum dilbilimin kuramlarından ve bu kuramların öncülerinden bahsetmiştir. Ayrıca söz konusu kuramlar bağlamında dil türleri olarak ifade edilen dil değişkelerini de açıklamıştır. Çalışmada, yer alan dil değişkeleri ölçünlü, bölgesel, toplumsal ve işlevsel olmak üzere ayrıntılı olarak açıklamıştır.

5. Açıkalın, I. (1991). Türk Gençlerinin Yaşıtları Arasında Kullandıkları Konuşma Biçimleri. Dilbilim Araştırmaları Dergisi, (2), 75-78. Açıkalın bu çalışmasında toplum dilbilimin amacı, toplum dilbilimcilerin görevi ve toplum dilbilimi ile konuşma dili arasındaki ilişki üzerinde durmuştur. Çalışmada, ayrıca 17-19 arasındaki yaş grubu Türk gençlerinin kendi aralarında konuştıkları dil ile ölçünlü dilden farklı, kendilerine ait özel bir konuşma şekli kullandıkları tespit edilmiştir.

6. Köniğ, G. Ç. (1991). Toplum Dilbilim Açısından Dil ve Dil Türleri. Dilbilim Araştırmaları Dergisi, (2), 59-70. [Dil, toplum, toplum dilbilimi arasındaki ilişkinin ve dilin toplum konumundaki kullanımının dikkate alınarak incelendiği çalışmada, her bireyin cinsi, yaşı, öğrenimine göre belirli bir dil türüne sahip olması noktasında durulmuş ve dil ile lehçe ayırımından söz edilmiştir. İlgili çalışmada, ölçünlü, toplumsal, işlevsel ve bölgesel olmak üzere çeşitli dil türlerinden bahsedilmiştir.

7. Kocaman, A. (1992). Toplumdilbilim Terimleri. Dilbilim Araştırmaları Dergisi, (3), 115-116. Toplum dilbilimi terimlerinin bulunduğu çalışmada, 146 İngilizce toplum dilbilimi terim (alt değişke, ikidillilik, lehçe, baskın dil, çokdillilik, değişke, yerli dil, özel dil, dil, aile dili, ölçünlü dil, birey dili vb.) alfabetik olarak sıralanmış ve ilgili terimlerin Türkçe karşılıklarına yer verilmiştir. Çalışmada, açıklamalar mevcut değildir.

8. Köniğ, Ç. G. (1992). Dil ve Cins Kadın ve Erkeklerin Dil Kullanımı. Dilbilim Araştırmaları Dergisi, (3), 25-36. Toplum dilbilimsel bağlamda kadın ve erkek arasındaki dil kullanımlarının karşılaştırdığı çalışmada, kadın ve erkeğin rollerinden dolayı dil kullanımlarında farklılıkların olduğu düşünülerek iki ayrı cins arasındaki farklı dil biçimleri, iletişim açısından değerlendirilmiştir.

9. İnce, I. (1993). Reklam Diline dilbilimsel Bir Bakış. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 10(1), 231-245. Çalışmada, reklam dilinin geçmiş ve gelecek kültürümüzün farklı yönlerini yansıtan, taşıyıcı hem de metinler arasında iletişimi sağlayan önemli bir araç

olduğu ileri sürülmüştür. İnce bu çalışmada, reklam dilinin günlük dil ve toplum üzerindeki etkilerini de incelemiştir.

10. Aksan, D. (1995). Kentleşme ve Dile Yansıması. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, (6), 11-14. Kentleşme üzerine sesbilgisel ve sözcükbilimsel bir incelemenin yapıldığı çalışmada, kentleşmenin dilde meydana getirdiği farklı ağız gruplarının oluşumuna dikkat çekilmiştir. Çalışma sonucunda dildeki değişmelerin kentleşmenin, toplumdaki değişimlerin, kültürel ve toplumsal gelişmelerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

11. Günay, V. D. (1995). Roman Çözümlemesine Toplum dilbilimsel Bir Yaklaşım. *Dil Dergisi*, (35), 1-20. Bu çalışmada, Yaşar Kemal'in Teneke romanındaki dil kullanımları, birey ve toplum arasındaki çeşitlilik toplum dilbilimsel yaklaşımla ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın genel gözlemler bölümünde tematik bir bilgi verilerek birey/grup ve konuştuğu dil, toplum dilbilimi, toplum dilbilimi ve edebiyat, roman incelemesi ve toplum dilbilimi, Teneke romanın toplum dilbilimsel çözümlemesi şeklinde çeşitli başlıklar üzerinde durulmuştur.

12. İmer, K. (1995). Toplumsal Süreçlerin Dile Yansıması. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, (6), 24-38. Çalışmada, dil değişkenleri (cinsiyet, yaş, dil, öğrenim vb.) 6-12 yaş ve 16-22 yaş arasındaki gruplara yönelik deneysel bir yöntemle incelenmiş ve bu yaş gruplarındaki bireylerin /I/ sesinin söylenişindeki ayırt edici özellikler tespit edilmiş ve toplum ve topluluklar arasında farklılıkların olmasının yanı sıra kullanılan dilde de farklılıkların olduğu belirtilmiştir.

13. Kocaman, A. (1995). Kentleşme ve Dil. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, (6), 20-22. Çalışmada, kentleşmenin ölçünlü dile olan etkisi üzerindeki durulmuş ve kentleşme ile birlikte ölçünlü dile ekonomi-siyasi (metropol, toplu taşıma, sivil toplum vb.), kentsel yaşama biçimi (poşet, stres, maço vb.) ve bilgisayar-televizyon-iletişim teknolojisi (video vb.) bağlamında sözcük akışının olduğuna değinilmiştir.

14. Doğançay Aktuna, S. ve Kamışlı, S. (1996). Türkçede Düzeltmeler: Toplum dilbilimsel Çözümleme ve Kültürlerarası Karşılaştırma. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, (7), 262-283. Çalışma, Türkler, Japonlar ve Amerikalıların herhangi bir yanlış karşısında gösterdikleri sözel tepkileri toplum dilbilimsel bağlamda incelemiştir. Bu çalışmada, elde edilen veriler Türklerin, Japonların ve Amerikalıların sözel tepkiler karşısındaki toplum dilbilimsel davranışları, kültürel normlara bağlı olarak üç grupta da farklılıkların ve benzerliklerin olduğu sonucuna varılmıştır.

15. Akünal Okan, Z. (1998): Dil ve Cinsiyet: Reklam Dili Çözümlemesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(5), 187-198. Çalışmada, erkek ve kadınların dil kullanımındaki farklılıkların oluşması, toplum ile dil ilişkisi, cinsiyet ile dil ilişkisi, cinsiyet kullanımının toplum içerisindeki rolü, kimliği ve kişiliği reklam analizi üzerinden tartışılmıştır.

16. Asutay, H. (2001). Gençliğin Dili. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 1-21. Çalışmada, gençlik toplumbilim ve gençlik ruhbilim kavramsal aralanı

ve yaklaşımlarından yola çıkarak gençlik yazını kavramı, gençlik yazını ile gençlik alt-kültürleri kavramı, gençlik romanları ve Türkiye’de gençlik yazının tarihsel gelişimi konuları ele alınmıştır.

17. Demir, N. (2002). Türkiye de Özel Diller. *Yeni Türkiye*, (43), 422-428. Türkiye’deki özel diller çalışmaları genel hatlarıyla ele alındığı çalışmada, Ahmet Caferoğlu’nun Anadolu ağzları ve özel diller ile ilgili yaptığı çalışması dikkate alınmış, Türkiye ve Kıbrıs’ta saptanılan özel dillere değinilmiş ve bu özel diller kalaycı dili, gizli dil, argo, esnaf, meslek dili, sosyal dil gibi dillerdir.

18. Yağmur, K. (2002). Başkurdistan’da Anadili Bilincinin Uyanması ve Ulusal Kimliğin Canlandırılması. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 20(15), 94-102. Başkurdistan’da ana dili bilincinin uyandırılması üzerine ana dil ve etnik dil gücü kavramların tartışması yapıldığı çalışmada, dil politikaları, eğitim ve kültür bağlamında toplum dilbilimsel tespitler sunulmaya çalışılmış ve Başkurdistan’ın ana dil bilincinin oluşmasında yaşadığı zorlukları Rus politikaları kapsamında ortaya konulmuştur.

19. Zeybek, I. (2002). Yeni Bir İletişim Dizgesi: Chat Dili. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (14), 417-434. İnsanlar arasında iletişimin bir ihtiyaçtan dolayı ortaya çıktığını belirten çalışmada, her toplum ve topluluğun iletişimi kendi ihtiyaçlarına göre yeniden dizayn ettiğinden bahsedilmiş ve chat dilinin göstergebilimsel, dilsel ve toplum dilbilimsel doğrultuda da çözümlenmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır.

20. Yağcıoğlu, D. (2003). Kıbrıs’ta Çok Dillilik Olgusu. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, (14), 27-40. 29-87 yaş grubundaki öğretmenlere yönelik yapılan bu çalışmada, Kıbrıs’taki çokdillilik olgusunun anlamlandırılmasına yönelik olarak Rumca ve İngilizce ile birlikte Türkçe’nin de çokdillilik bağlamında Kıbrıs’ta dil çeşitliliği ve yarar sağlayacağından söz edilmiştir.

21. Yılmaz, E. (2004). Medyatik Dil Alanları: Reklamcılık Dili Üzerine Metin Dil Bilimsel İnceleme. *Türk Dili*, (600), 384-400. Bu araştırmada, televizyon reklamları Metin Dil Bilimi’nin ilkeleri ve yöntemleri çerçevesinde dilbilimsel olarak incelenmiştir. Ayrıca bu reklamların geniş bir iletişim sürecinin hem parçası hem de sonucu olduğu dikkate alınarak iletişim unsurları olarak Kanal (Reklam Ortamları), Kaynak (Metin Üretici), Hedef Kitle (Metin Çözücü) ve Mesaj (Bildirim) ele alınmıştır.

22. Danacı, G. (2005). The Foreign Language Influence in the Process of Shop Naming. *Dil Dergisi*, (129), 23-33. Çalışmada, işyerlerinin adlandırılması aşamalarında yabancı dil kullanımların hangi boyutta ve ne gibi etkenlerin olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma sonucunda işyeri isimlerinin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik etkenlere göre farklılıkların olduğu ortaya konulmuştur.

23. Demirci, K. (2005). Kısa Bir Bakışla Toplumsal Dilbilimi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (17), 79-86. 1960’lı yıllardan sonra büyük bir ivme kazanan toplum dilbilimini genel çizgileriyle ele alındığı çalışmada, toplum dilbilimi kavramı, ne zaman ortaya

çıktığı, kullanıldığı, konuyla ilgili çalışmaların neler olduğu, tarihi ve toplum dilbiliminin kapsamına değinilmiştir.

24. Karahan, F. (2005). Toplumbilimsel Betimlemeler ve Eleştirel Söylem Çözümlemesi Bağlamında “Gelinim Olur Musun?” Adlı Yarışmadaki Dedikodu Nitelikli Konuşmalara Yönelik Bir İnceleme. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 22(1), 125-154. Çalışmada, dedikodunun toplumsal bir faaliyet olması noktasında durulmuştur. Toplum dilbilimsel araştırmalarda dedikodu cinsiyete bağlı olarak ele alınmıştır. Bu çalışmada, yarışmacılar arasında geçen konuşmalar toplum ruhbilimsel ve eleştirel söylem çözümlemesi bağlamında incelenmiştir.

25. Yazoğlu, R. (2005). Dil-Kültür İlişkisi. Muhafazakâr Düşünce Dergisi, 2(5), 123-143. Çalışmada dil, toplumda kültürün anlatılmasını, anlaşılmasını ve tanıtılmasını sağlayan bir araç olarak ele alınmaktadır. Dilin ve kültürün önemi üzerinde durulurken bu iki kavram arasında bir ilişkinin bulunduğu ve bu ilişkide ortaya çıkan sorunların da ele alındığı vurgulanmıştır.

26. Eker, S. (2007). Toplum-Dilbilim, Dil Planlamaları ve Kamu Mensuplarının Dil Kullanımı. Gazi Türkiyat Türkoloji Araştırmaları Dergisi, 1(1), 127-135. Çalışmada, toplum dilbilimin dil türleri (seçkin dil, temel dil ve orta dil), kod değiştirmeleri, politik dilbilim ve dilde standartlaştırma konularına değinilmiştir. Kamu üyelerinin ölçünlü dili kullanmalarına yönelik sorumlulukları ele alınmıştır.

27. Doğan, N. (2008). Bir Toplumsal Katman Olarak Samsun Pazarcularının Dil Edimi Üzerine Toplumdilbilimsel İnceleme. The Journal of International Social Research, 1(2), 102-113. Çalışma toplumsal bir sınıf olan Samsun pazarıcı esnafının kendilerine ait dil söylemlerini içerik, anlam, ahenk, iletişim, biçim -edimibilimsel ve toplum dilbilimsel nitelikleri bağlamında incelemiş ve toplumsal katmanın dil içindeki anlatım eğilimlerini ve dünya görüşünü de ortaya çıkarmıştır.

28. Sevinçli, E. (2009). Özel / Gizli Bir Dil: Çepni Dili. Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 4(13), 1922-1949. Diller (yapma dil, karma dil, anadil, orta dil, özel dil, gizli dil vb.), toplumsal tabakalara göre farklılık gösterdiği gibi farklı meslek grupların ihtiyaçlarından dolayı ortaya çıkan dil grupların olmasından bahsedildiği çalışmada, Anadolu'nun çeşitli illerinde yaşamış Çepnilerin kökeni ve dili ile ilgili yapılmış çalışmalar yer almıştır. Çalışma sonucunda Çepni dili üzerine sadece halkbilimsel çalışmaların yapıldığı üzerinde durulmuş ve araştırmacı, farklı anlama ve biçime gelen Çepni dilce sözcüklerin varlığından söz ederek, çalışmada yer vermiştir.

29. Türk, H., Cengiz, K. (2009). Hatay'da İki Dillilik ve İki Dillilikten Kaynaklanan Dil Karışması. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(12), 190-208. Çalışmada, Hatay iline bağlı farklı bölgelerinden tercih edilen iki dilli kişilerin konuşmaları sırasında ortaya çıkan sözcük ödünçleme ve dil müdahalesi hususları ele alınmıştır. Araştır-

ma sürecince Türkçe ve yabancı alanyazınından yararlanılmış, mülakat teknikleri ve gözlem kullanılmış ve benzer önceki çalışmalar gözden geçirilmiştir.

30. Demir, N. (2010). Türkçede Varyasyon Üzerine. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi, 17(2), 93-106. Çalışmada, varyasyona (değişke) dair bilgi verildikten sonra dilde varyasyon, yerel varyasyon, sosyal (meslek, yaş, cinsiyet, sosyal statü, bağlam, dil politikaları kaynaklı, teknik nedenlere bağlı ve dil ilişkisi vb.) varyasyon, standart varyasyon ve diğer varyasyon şeklinde ilgili başlıklar ekseninde değerlendirilmiştir.

31. Karataş, M. Y. (2010). Özel Öğretim Kurum Adları Üzerine Bir İnceleme. Milli Eğitim Dergisi, 40(186), 121-131. Adana ilinde bulunan özel öğretim kurum adlarına yönelik bir çalışmadır. Çalışmada, adlandırma yapılan kurumlar, kültürel niteliklerinin toplum dilbilimsel görünüşlerinin ve Türkçe ile ilgili davranışlarının ortaya konulması bakımından incelenmiştir.

32. Süzer, S. S. (2010). İngilizcenin Yabancı Dil Olarak Kullanımında Toplum Edim Hataları. Humanities Sciences, 5(2), 316-327. Yabancı dil kullanımlarında ortaya çıkan hataları toplum dilbilimi, toplum-edim ve dil-edim olmak üzere iki şekilde incelemektedir. Bu doğrultuda çalışma, 2006-2007 güz dönemindeki lisans İngilizce öğretmenliği edebiyat dersleri bağlamında yabancı dil kullanımındaki sözcük tercihleri ve söylem tutumları nitel verilere göre incelenmiştir.

33. Yağmur, K. (2010). Batı Avrupa'da Uygulanan Dil Politikaları Kapsamında Türkçe Öğretiminin Değerlendirilmesi. Bilig Dergisi, (55), 221-242. Çalışmada, Batı Avrupa'daki uygulanmakta olan dil politikalarına dair bilgiler verildikten sonra Hollanda'daki durumun tarihsel sürecine genel hatlarıyla değinilmiş ve Beş Avrupa ülkesinde (Almanya, Hollanda, Danimarka vb.) bulunan Türk öğrencilerin çokdillilik anket verileri toplum dilbilimsel bağlamda değerlendirilerek Türkçenin Batı Avrupa'daki görünümü üzerine analizler sunulmuş ve Batı Avrupa'da Türkçe öğretiminin kurumsal olabilmesindeki gerekli hususlara da değinilmiştir.

34. Baş, B. (2011). Sözlü ve Yazılı Kültür İlişkileri Çerçevesinde Konuşma ve Yazma Becerilerine Bir Bakış. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29(29), 109-117. Yazılı ve sözlü kültür ilişkilerinin yazma ve konuşma davranışlarına yansımaları üzerinde durulduğu çalışmada, sözlü kültürün oluşması ve yazılı kültür üzerine etkisi incelenerek konuşma ile ilgili çalışmalar yapan dilbilimcilerin ve toplum dilbilimcilerin görüşleri de ele alınmıştır.

35. Çakıcı, D. (2011). Gender and Language. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(2), 459-471. Dil öğrenim aşamasında erkek ve kadın arasındaki en önemli ilişki farklılıklarından biri olan cinsiyet hem biyolojik hem de toplumsal bakış açısıyla kuramsal çerçevede ele alınmış, tartışılmış ve cinsiyet sözcüğünün alanyazınında yapılan araştırmalarda yer aldığı tanımlarına bu çalışmada yer verilmiştir. Ayrıca çalışmada, cinsiyet ve dilin toplumsal yönü üzerine de değinilmiştir.

36. Gökdağ, B. A. (2011). Doğu Karadeniz’de Konuşulan Diller ve Türkçe ile Etkileşimleri. *Karadeniz Araştırmaları*, 31(31), 111-134. Toplum dilbilimi, toplumsal sınıflarda dil ilişkilerini ve dil değişkelerini ele alması açısından önemi üzerinde durulduğu çalışmada, Karadeniz’de konuşulan diller (Ermenice, Gürcüce, Hemşince, Lazca, Rumca vb.) toplum dilbilimsel bağlamda incelenmiştir.

37. İlker, A. (2011). Manisa Ağzlarındaki Dört Benzetme Cümlesine Toplumsal Dilbilim Açısından Bir Yaklaşım. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 85-91. Çalışmada, Manisa Ağzlarından alınan dört benzetme tümcesi toplum dilbilimsel bağlamda incelenmiş ve Manisa ağzlarındaki benzetme cümlelerinin yerel kültür, kimlik veya sosyal yapı ile nasıl bir ilişki içinde olduğunu anlamaya yönelik bir çözümleme yapılmıştır.

38. Önem, E. (2011). Bireysel Dil Kullanımını Etkileyen Etkenler. *Dil Dergisi*, (152), 57-67. Saussure’ün söz ve dil farkı, toplum dilbilimsel araştırmaların ortaya çıkmasında etkisi üzerinde durulduğu çalışmada, söz ve dil kavramlarından yola çıkılarak bireysel dil kullanımını etkileyen faktörler incelenmiş ve örneklerle açıklanmıştır. Bu faktörler, cinsiyet, dinleyene bağlı dil gösterimi, dil içi bağlam, yaş, dil dışı bağlam ve kültürdür.

39. Özcan Gönülal, Y. (2011). Dil-Toplum İlişkisi Açısından Türkiye’de 1940 Sonrası Dil Tartışmaları Üzerine Bir Değerlendirme. *Turkish Studies*, 6(1), 1155-1166. Toplumda ortaya çıkan gelişmeler dile yansımaktadır. Bundan dolayı dil ve toplumun birbiriyle olan ilişkisine değinildiği çalışmada, 1940 sonrası Türkiye’deki dil tartışmaları toplum dilbilimsel yaklaşımla ilgili dönemde kültür, toplum ve dilin arasındaki ilişki tespit edilmiştir.

40. Eker, S. (2012). Ulus İnşası ve Derusifikasyon Sürecinde Tacikistan’da Toplum Dil Bilimsel Durum. *Millî Folklor*, 12(95), 215-234. Tacikler üzerine yoğunlaşılacak çalışmada, yerel ve tarihsel arka planı, toplumsal dilbilimsel yaklaşım açısından incelenmiş; derusifikasyon ve Aryanizm kavramları, Samani geçmişi ve sekülerizm bağlamında yeni Tacik kimliği araştırılmıştır.

41. Güven, A. (2012). Toplumsal Dilbilimin Kapsam Alanı. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (13), 55-62. Çalışmada, toplum dilbilimi alanına odaklanılmış, dil ve toplum ilişkisinden yola çıkılarak toplumsal dilbilimin tanımı, tarihsel arka planı, yaklaşımları ve toplum dilbilimin kavramları üzerinden konular incelenerek toplumsal dilbilimin kapsamı ortaya konulmuştur.

42. Öztürk Dağabakan, F. (2012). Toplumdilbilimsel Bir Kavram Olarak Kadın-Erkek Dil Ayrımına Türkçe ve Almanca Açısından Bir Yaklaşım. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (47), 87-106. Toplum dilbilimi hakkında detaylı bilgiler verildiği çalışmada, toplum dilbilimin tanımı, içeriği, kapsamı, alanı, dilleri işleyiş biçimi, yaklaşımları, ortaya çıkışı ve konuları ele alınmış ve kadın ve erkek dil kullanım benzerlikleri ile farklılıkları Almanca ve Türkçe bakımından açıklanmaya çalışılmıştır.

43. Yaylacı, F. G. (2012). Belçika'daki Türklerin Dil Kullanımları. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 63-88. Belçika'nın Flaman Bölgesi'nde yaşam süren 424 kişiden 55 kişinin görüşmesine yer verildiği çalışmada, Belçika'da yaşamını devam ettiren Türklerin kaldığı bölgedeki toplumun dilini ve anadillerini öğrenme aşamaları ve kullanım şekilleri incelenmiştir.

44. Yıldırım, Y. (2012). İletişimsel Eylem Kuramı Işığında Siyasal İletişim ve Ak Parti Örneği. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 7(1), 195-225. Siyasal iletişim, iletişimsel eylemlerden etkilenerek üç boyut olarak ele alındığı çalışmada, ideolojik ve siyasal anlamları, siyaset yapan kişilerin iletişim boyutu, bu kişilerin siyasete katılmalarının pragmatik ve eleştirel açısı toplum dilbilimsel bir alanda tartışılmış ve AK Parti örneği üzerinden gösterilmiştir.

45. Yılmaz, M. F. (2012). İnternet Ortamında Şekillenen Söyleşi Dili Üzerine Toplum Dil Bilimsel Bir İnceleme. *Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 179-188. İnternet kullanımı sonucunda internet söyleşi dilinin ortaya çıkışı üzerinde durulduğu çalışmada, internet söyleşi dilinin nitelikleri ele alınmış ve dilin biçimlenmesinde etkili olan sosyal yapı belirlenmiştir. Ayrıca çalışmada konuyla ilgili olarak örnekler eleştirilmiştir.

46. Demir, İ. (2013). Manisa Sarıgöl Ağzında Şimdi Zarfının Değişiklerine Toplum Dilbilimsel Bir Yaklaşım. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3), 306-316. Çalışmada, Manisa iline bağlı Sarıgöl ağızlarında bulunan şimdi zarfının farklı değişiklikleri, değişikliklerde meydana getirdiği toplum dilbilimsel nitelikler, yaş ve cinsiyet faktörlerinden yola çıkılarak ne çeşit sonuçların elde edildiği incelenmiş ve Sarıgöl ağızlarında "şimdi" zarfının farklı varyasyonlarına rastlanılmıştır.

47. Duman, D. (2013). Medyada "Doğru" Türkçe Tartışmaları Üzerine: Betimleyici-Kuralcı Yaklaşımlar ve Ötesi. *Bilig*, (64), 151-174. Dil politikasına ve dil bilincin artırılmasına yönelik fayda sağlanması düşünüldüğü çalışmada, toplum dilbilimi araştırmaları için yeni çalışma sahası oluşturulmasının üzerinde durulmuştur. Ayrıca çalışma Türkçe kullanımının yer verildiği 12 tane kitap yer almış ve verilerin tümü incelenmiştir. Çalışmalarda karşılaşılan yönetsel ve kuramsal çelişkiler ve yanlışlar tartışılmıştır.

48. Erdemir, E. (2013). Attitudinal Dispositions of Students toward the English Language: Sociolinguistic and Sociocultural Considerations. *The Journal of Language and Linguistic Studies*, 9(1), 23- 49. Betimsel yorumlama, görüşme dokümanı ve kodlama yöntemleri kullanılarak hem Türkiye'de doğmuş hem de ana dili Türkçe olan 8 öğrencinin katıldığı çalışmada, sosyokültürel ve sosyodilbilimsel analizler temel alınarak dilin öğrenilmesi ve kullanılmasına yönelik tutumlar ele alınmıştır.

49. Günday, R. (2013). Çok Dillilik ve Çok Kültürlülük Bağlamında Yabancı Dil Öğretimine Toplum dilbilimsel Yaklaşım. *Turkish Studies*, 8(10), 313-330. Avrupa Konseyi'nin şekillendirdiği Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni ve kabul ettiği görüşlerin temel

alındığı çalışmada, çok kültürlülük ve çokdillilik çerçevesinde yabancı dil öğretiminde toplum dilbilimsel kapsam incelenmiştir.

50. Özüörçun, F. (2013). The Importance of Body Language in Intercultural Communications. *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 70-81. Kültürlerarası iletişimde beden dilinin önemi vurgulanan çalışmada, baş, ayak, el hareketlerin yanı sıra gültümseme, işaret etme, bakma, dinleme gibi vücut hareketleri üzerinden beden dilinin iletişimde ne gibi yanlış anlaşılmalara sebep olduğu gösterilmiştir.

51. Tarcan, A. (2013). Cep Telefonu Üzerinden Gönderilen Bayram Mesajlarının Dilsel Özellikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(46), 199-217. 181 SMS bayram mesajı bağlamında karşılaştırmanın yapıldığı çalışmada, cep telefonuna gönderilen bayram mesajlarının sosyo-ekonomik ve dilsel nitelikleri, ölçünlü dilden ayrılması ve cinsiyete bağlı dağılımı toplum dilbilimi bağlamında ele alınmıştır.

52. Akay, R. (2014). Kültürlerarası İletişimde İletişimsel Yetinin Rolü. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 8(3), 307-323. Kültürlerarası iletişimde başarılı olunması için iletişimsel yeteneğinin önemi vurgulanan çalışmada, kültürlerarası yetinin yetersizliğinden dolayı iletişim yanlışlıkların oluşması üzerinde durulmuş ve kültürlerarası iletişimde güç yapıları, yabancıya bakış açısı ve etnik sınır ilişkileri, kültür yapılarının farklılığı ve ortak tecrübeler olmak üzere dört çeşit farklılıktan söz edilmiştir.

53. Cengiz, A. K. (2014). Hatay Kentiyle İlgili Facebook Gruplarında Franco-Arap İzleri. *Doğu Araştırmaları*, (13), 111-134. Hatay ili ve kültürü hakkında bilgi verildiği çalışmada, Facebook gruplarında Arapça söylemleri, dil antropolojisi ve toplum dilbilimi bağlamında incelenmiş ve Latin harfleriyle yazılan Arapçanın kullanımına bakılmış ve bireylerin kendilerini nasıl ifade ettikleri üzerine odaklanılmıştır.

54. Ökten, C. E., Kavanoz, S. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimini Hedefleyen Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı. *Turkish Studies*, 9(3), 845-862. Çalışmada, yabancı dil öğretiminde dilin ve kültürün ayrılmayacağı üzerinde durulmuş, Türk kültürünün yabancı dil öğretiminde kullanılan kitapların ne şekilde yer verildiği ve kültürün öğrenmeyi nasıl etkilediği üzerinde durularak toplumun kültürel yönlerinin dile yansımaları analiz edilmiştir.

55. Bekir, H. (2015). Bulgaristan'da Dil Planlaması Çerçevesinde Anadil Olarak Türkçeye Yönelik Dil Politikaları. *Ege ve Balkan Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 59-68. Çalışmada öncelikle dil planlaması ve dil politikası kavramların açıklamalarına yer verilerek söz konu kavramlarla ilgili yaklaşımlar değerlendirilmiş ve dil planlaması ve dil politikaları bağlamında Bulgaristan'daki ana dil olan Türkçeye yönelik kullanımlar tespit edilmiştir.

56. Bosnalı, S., Er, F. (2015). Les Gens Du Balto'da Kullanılan Sözcükler Açısından "Genç Dili" Üzerine Toplumdilbilimsel Bir İnceleme. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(6), 71-88. Çalışmada, genç dilinin toplumsal değişkelerle ilişkili olduğu ve değişkelerden

ayrı tutulamayacağı öne sürülmüş ve Faiza Guéne'nin yaptığı olan Les gens du Balto adlı eserinde sosyoekonomik ve sosyokültürel nitelikler bulunduran iki gencin söylemleri ele alınmıştır. Çalışma sonucunda gençler arasındaki söylemlerin ve davranışların farklı olduğu tespit edilmiştir.

57. Çek, S. (2015). Türk Halk Ninnilerinde Kadın Diline Ait Metaforlar Üzerine Bir Değerlendirme. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 4(2), 717-732. Çalışmada, övgü, ayrılık, öğüt, gurbet, beklenti ve yergi temalarını içeren belirli sayıda ninni örneklerine yer verilmiş, ninnilerde bulunan mecaz, benzetme ve ad aktarmaların nasıl ortaya çıktığı ve yüklenen anlamların toplumsal yapıyla gösterdiği koşutluk değerlendirilmiştir.

58. İpek, B. (2015). Bireyde Dil Bilinci. Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature, 1(2), 33-44. Bireyde dil bilincinin ele alındığı çalışmada, toplumdaki bireylerin dilin korunmasında ve dil bilincinin oluşturulmasındaki önemi üzerinde durulmuş ve iyi bir dil bilinci geliştirmek için bireylerin sürekli okuma yapmaları ve dilsel eksikliklerini gidermeye yönelik çabalar içinde olmaları gerektiği vurgulanmıştır.

59. Kesmez, A. (2015). İki Dillilik, Zazaca-Türkçe İki Dilli Akademisyenlerde Dil Kullanımı ve Tercihler. Bingöl Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü Dergisi, 1(1), 157-165. Çalışma, Bingöl Üniversitesindeki farklı bölümlerde çalışan 25-40 yaş arasındaki 20 akademisyenlerin Zazaca ve Türkçe dil kullanımları ve dil seçimleri değerlendirilmiş ve çalışma sonucunda kişilerin belli etkinlikler sırasında Zazacayı sınırlı olarak kullandığı gözlemlenmiştir.

60. Sarışık, D. (2015). Almanya'da Yaşayan Türk Çocuklarının Dilsel Durumunun Eksiklik Kuramı ve Ayrılık Kuramına Göre İncelenmesi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(41), 301-306. Almanya'da yaşamını sürdüren Türklerin mesleki, gelir durumları ve eğitimlerin genel hatlarıyla bilgi verildiği çalışmada, Basil Bernstein'in eksiklik kuramı ve William Labov'un ayrılık kuramı bağlamında Almanya'da eğitim gören Türk çocukların dil farklılıkları ve dil eksiklikleri analiz edilmiştir.

61. Sebzecioğlu, T., Özdemir, E. (2015). Kısa Film Özetlemede Cinsiyete Bağlı Dil Kullanımı. The Journal of Academic Social Science Studies, (37), 315-330. Çalışmada, toplum dilbilimin kavram ve yaklaşımlarından yola çıkılarak erkek ve kadınların yazılı dil kullanımlarındaki farklılıklar incelenmiş, analizler yapılmış ve çalışma sonucunda kadınların erkeklere göre eksilteli cümleleri ve onaylatma ifadelerini fazla kullandıkları tespit edilmiştir.

62. Sebzecioğlu, T., Özgür, S. C. (2015). Cinsiyete Bağlı Argo Kullanımı Üzerine Bir Twitter Etiket Örneği. TÜRK Uluslararası Dil Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi, 1(5), 75-94. Çalışmada, sosyal ağlardan biri olan Twitter'da #beniçokşaşırtır etiket örneği altına yapılan paylaşımlar toplanmış ve bu toplanılan paylaşımlar çerçevesinde argo kullanımının cinsiyete bağlı olarak görünüşleri ele alınmıştır.

63. Bayyurt, Y. (2016). Current Perspectives on Sociolinguistics and English Language Education. *The Journal of Language Learning and Teaching*, 3(1), 69-78. Toplum dilbilimin yabancı dil eğitimindeki önemi ve yeri üç boyut olarak incelendiği çalışmada, kültürün yabancı dil derslerine dahil edilmesi, yabancı dil öğrenmeye yönelik tutumlar ve dil planlamasının yabancı dil eğitime katkısı olmak üzere üç boyuta yer verilmiştir.

64. Kolikpınar, M. (2016). Dede Korkut Anlatılarından Dirse Han Oğlu Boğaç Han Boyu'nda Toplumsal Cinsiyet ve Dil İlişkisi Bağlamında Kadın İmgesi. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (29), 225-245. Dede Korkut Anlatılarından biri olan Dirse Han Oğlu Boğaç Han Boyu ile sınırlandırıldığı çalışma, dört bölüm olarak ele alınmıştır. Birinci bölümde kitap üzerine detaylı bilgi verilmiş, ikinci bölümde toplum ve dil başlığında toplum dilbilimi açıklanmış, üçüncü bölümde toplum dilbilimi çerçevesinde dil ve cinsiyet bağlantısı gözden geçirilmiş, dördüncü bölümde ise araştırmanın sahası oluşturulmuştur.

65. Nazlı, E. H. (2016). Toplum Dilbilime Genel Bir Bakış. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 18(2), 37-66. Çalışmada, toplum dilbilimin ne olduğu, tarihsel gelişimi, çalışma sahası, dil değişiklikleri (picin, kreoller, standart diller ve lingua frankalar), sosyal ve bölgesel diyalektler, yaş, cinsiyet, sosyal ağlar, toplum ve dil arasındaki ilişki konuları açıklanmış ve çalışma sonucunda dilin toplumdaki ayrı düşünülmeceği vurgulanmıştır.

66. Oruç, Ş. (2016). Ana Dili, İkinci Dil, İki Dillilik, Yabancı Dil. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 45(3), 279-290. İkinci dil, ana dili, yabancı dil ve ikidillilik kavramların tanımları, aralarındaki ilişki açıklanmış ve ilgili kavramların Türkçe ve Batı dillerindeki karşılıklarına da yer verilmiştir. Ayrıca çalışmada, söz konusu kavramların açıklamaları ve karşılıkları için önerileri de bulunulmuştur.

67. Özşen, T., Ozbek, A. (2016). A Sociolinguist and Sociocultural Approach to Attitudinal Dispositions of Graduated Students Toward the Business Japanese Language. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 12(1), 32-41. Öğrencilerin kültürlerarası olguları anlamalarına yardımcı olunması için Japon Dili Eğitimi Müfredatında toplum dilbilimsel yeterlik derslerinin önemi vurgulandığı çalışmada, anadili Japonca olan 80 öğrencinin katılımıyla toplum dilbilimsel ve sözel olan veya olmayan iletişim gereçlerinin öğretimi için sonuçlar analiz edilmiştir.

68. Öztürk Dağabakan, F. (2016). 1 Kasım 2015 Türkiye Erken Genel Seçiminde Kadın ve Erkek Milletvekili Adaylarının Söylemlerine Toplum dilbilimsel Bir Yaklaşım. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken Journal of World of Turks*, 8(2), 57-79. 1 Kasım 2015 Türkiye Erken Genel Seçimi öncesi erkek ve kadın siyasetçilerin seçim ifadeleri toplum dilbilimsel bağlamda incelendiği çalışmada, erkek ve kadın siyasetçilerin seçim ifadeleri, dil kullanımları, gündem içerikleri ve seçmenlerin ikna edilmesindeki ölçütler metinler üzerinden karşılaştırılmış ve elde edilen veriler ışığında cinsiyete bağlı dil kullanımları değerlendirilmiştir.

69. Öztürk Dağabakan, F. (2016). Bir Toplum dilbilimsel Değişken Olarak Türkiye'de Kadın Dili Araştırmaları ve Görsel Medyada Kadın Dili. *Diyalog Interkulturelle*

Zeitschrift Für Germanistik, 4(1), 40-54. Türkiye'deki kadın dili çalışmalarına değinilmiş, bu çalışmaların ne durumda olduğu içeriksel, sözlüksel ve sözdizimsel bağlamda inceleyen çalışmada, medyadaki kadın dili, dil değışkelerin medyada hangi niteliklerle oluşturulduğu metin örneklemeleri üzerinden ele alınmıştır.

70. Seydi Ertek, M. (2016). Dil Algısı Bağlamında Ağız Konuşurlarının Olası Tutumları: Anadok Örneği. *Turkish Studies*, 11(4), 829-844. Çalışmada, 2008-2010 yılları arasında gerçekleştirilen Anadok projesinden elde edilen veriler incelenmiş ve bu veriler ışığında Ankara ağız konuşurlarının dil tutumları belirlenmiştir. Çalışma sonucunda, Ankara ağız konuşurlarının diğer ağızlarla hem etkileşim içinde olduğu hem de belirli algısal düşüncelere sahip olduğu tespit edilmiştir.

71. Yar, E. (2016). Kur'an'da "Âlemîn" Sözcüğünün Toplum Dilbilim Açısından Çözümlemesi. *e-Şarkiyat İlmî Araştırmalar Dergisi*, 8(2), 584-602. Çalışmada, âlemin sözcüğünden hareketle bu sözcüğün dilinin ontolojik olamayacağı ve sosyolojik bir bakış açısına sahip olduğu öne sürülmüş; ilgili sözcüğün kullanım biçimleri sistematik bir şekilde ortaya konmuş ve Kur'an'daki anlamları çözümlenmiştir.

72. Aktaş, E., Yılmaz, İ. (2017). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Kullandıkları Hitapların Toplum Dilbilim Açısından İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (59), 577-594. Çalışmada, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesinde çeşitli bölümlerin 1. ve 2. sınıflarında öğrenim gören 576 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bulgular sınıf, cinsiyet ve bölüm değışkeleri bağlamında incelenmiş ve araştırma sonucuna göre öğrencilerin günlük hayatlarında hitap olarak kardeşim, dostum, kankam ve canım söylemlerini kullandıkları tespit edilmiştir.

73. Alabay, S. (2017). Sociolinguistics of English: A Literature Review. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 35-39. Bu çalışmada, İngilizce'de toplum dilbilimsel değışkenlik, sosyo-psikoloji dilbilimi, sosyal değışkenlik, lehçe ve dil, diyalektik değışkenlik, kıtasal değışkenlik ve dil iletişimi olmak üzere çeşitli başlıkta ele alınmış ve toplum dilbilimi çeşitli bakış açılarına (demografik, psikolojik, sosyal) göre incelenmiştir.

74. Baran, B. (2017). Tuva Türklerinin Sosyal Medyadaki Dil Tercihleri. *Turkish Studies*, 12(34), 67-76. İkidilliğin açıklanması, türleri ve tuvanet.com adlı sitedeki dil tercihlerinin üzerinde durulduğu çalışmada, Tuva Türklerinin sosyal medyadaki dil seçimleri incelenmiş, bu dil seçimleri ikidillilik açısından ele alınmış ve çalışma sonucunda Tuvaların dil kullanımları %38'i Tuvaca internet sitelerinde %78'i ana dillerini aile içinde %80'i akrabalarla %80'i ise komşu ve arkadaşlarla iletişimde kullanıldığı ortaya konulmuştur.

75. Canbulat, M., Güven, Ö. ve Çağlar, M. Ç. (2017). Öğrenim Düzeylerine Göre Gençlik Dili Değışkesi. *International Journal of Language Acedemy*, 5(8), 111-126. 2016-2017 Eğitim- Öğretim tarihlerinde Antalya iline bağlı ilçelerde bulunan 7. ve 8. sınıflarında 20 ortaokul öğrencisi, 11. ve 12. sınıflarda 20 ortaöğretim öğrencisi ve Akdeniz Üniversitesindeki

20 lisans öğrencinin katıldığı çalışmada, öğrencilerin öğrenim seviyeleri ve cinsiyetlerine göre gençlik dili kullanma durumları incelenmiştir.

76. Gürbüz, O. (2017). Dil-Kültür İlişkisi, Etnik Dilse Canlılık ve Dil Ölümü Bağlamında Fransa’da Yaşayan Türklerde Ana Dil Olarak Türkçenin Durumu. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 61, 271-288. Çalışmada, çok kültürlü ortamlarda yaşayan etnik grupların ana dillere yönelik tutumları araştırılmış ve bu grupların dillerinin canlı kalması veya yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmaları gibi durumlar vurgulanmıştır. Araştırmada, dil kayması, dil sürdürümü ve etnik dilsel canlılık teorisi kavramları üzerinde durulmuştur.

77. Hamiloğlu, K., Emirmustafaoglu, A. (2017). İngilizceyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Türk Öğrencilerin Kibar/Kaba Ricalarını İçeren E-Postalar Üzerine Toplum dilbilimsel Bir Araştırma. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 3(2), 191-207. İstanbul’da bulunan bir devlet üniversitesindeki 20 Türk, İngilizce hazırlık öğrencilerinin e-posta yoluyla okutmanlarına gönderdiği isteklerin kibarlık teorisinden hareketle cinsiyete göre farklılıkları analiz edilmiştir. Bulgular sonucunda kızların erkeklere nazaran resmi hitapları daha çok kullandığı tespit edilmiştir.

78. Kara, M., Elsayah, E. (2017). Mısır Arapçasında ve Türkiye Türkçesinde Duygu Bildiren İfadeler Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme. *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*, 2(2), 85-112. Çalışmada, Türkiye Türkçesinde ve Mısır Arapçasında duygu bildiren söylemler ve kültürün bu iki ülke arasındaki söylemleri nasıl etkilediği üzerinde durulmuştur. Çalışma sonucunda iki ülke arasında kullanılan duygu ifadelerinin benzer olmasının nedeni, bu ülkeler arasındaki dini ve kültürel ilişkilerden kaynaklandığı belirlenmiştir.

79. Öztürk Dağabakan, F. (2017). Türkçe ve Almanca Sosyal Medyada Gençlik Dili. *International Journal of Language Academy*, 5(4), 113-127. Gençlik dilinin kavramsal çerçevesi detaylı bir şekilde açıklandığı çalışmada, Alman ve Türk iletişim ağlarındaki gençlerin dil kullanımları karşılaştırılarak incelenmiş ve çalışma sonucunda Türkiye ile Almanya’daki gençlik dilinin sosyal medya bağlamındaki benzerlikleri ve farklılıkları ortaya konulmuştur.

80. Saluk, R. G. (2017). Disiplinlerarası Yaklaşımla dilbilimsel Folklor Araştırmaları. *Milli Folklor*, 29(115), 40-50. Çalışmada, dilbilim folklor tanımı, dilbilimsel folklorlara göre dil incelemeleri, folklor incelemelerindeki aksan farklılıkları, halk cephesinde dil teorisi, dilbilimsel folklor ile lehçebilim çalışmaları, folklor ile sosyolengüistik ve dilbilimsel folklor cephesinden kültür araştırmaları olmak üzere yedi başlıkta ele alınmıştır.

81. Şafak, T. (2017). Osman Cemal Kaygılı’nın “Çingeneler” Romanında Çingelerin Art Zamanlı Olarak Toplum dilbilimsel Durumları. *Kesit Akademi Dergisi*, (9), 345-360. Çalışmada, Osman Cemal Kaygılı’nın Çingeneler adlı yapıtı esas alınmış, eserdeki çingelerin toplum dilbilimsel (dil temasları, ikidillilik, kod değiştirme ve karıştırma, dil edinimi, dil durumu, ağız, gizli dil) durumları üzerine veriler sunulmuş ve romandaki çingelerin dilsel durumu değerlendirilmiştir.

82. Yazıcı Ersoy, H. (2017). Code-Switching Among Languages: The Instance of Bashkir Literary Language. *Dil Araştırmaları*, 11(21), 67-77. Çalışmada öncelikle ikidillilik kavramı ve eşitleri (eşgüdümlü ikidillilik, birleşik ikidillilik ve alt ikidillilik) ile bu bağlamdaki dnleme ve kod değiştirme terimleri incelenmiş, ardından Başkurt yazı dilindeki kod değiştirme örnekleri kod değiştirme kuramı çerçevesinde ele alınmıştır.

83. Akata, Z. H. (2018). Genel ağ Dili Seslenme gelerinin Toplumdilbilimsel Açıdan Değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Dil ve Edebiyat Dergisi*, 15(2), 63-82. Çalışmada, genel ağ dilinde kullanılan hitap unsurları kökenbilimsel, anlamsal, biçimbilimsel ve sesbilimsel nitelikleri ve toplum dilbilimsel imaları dikkate alınarak incelenmiş ve bireylerin genel ağ dil kullanımını şekillendiren toplumsal etkiler, seslenme ögeleri üzerinden ele alınmış ve bu ögelerin hangi toplumsal dinamikleri yansıtığına dair bir analiz yapılmıştır.

84. Biçer, N., Alan, Y. (2018). İki Dillilik Bağlamında Suriyeliler zerinde Türkçenin Etkisi. *Yeni Türkiye*, 24(100), 346-352. Çalışmada, ikidillilik, ikidillilik türleri (toplumsal, bireysel, kültürel ve doğal ikidillilik), ikidilliğin olumlu ve olumsuz yönleri, Türkiye’de hayatını devam ettiren ikidilli Suriyelilerin sosyal hayatta ve eğitimde yaşadıkları kolaylıkları ile zorlukları ve Türkçenin Suriyeliler zerine etkisi incelenmiştir.

85. olak, G. (2018). Türk Edebiyatında Kelimelerin Toplumsal Cinsiyeti. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (43), 87-125. Bilişsel, zihinsel, tutum, alışkanlık, durum özellikleri, fiziksel özellikleri, uzmanlık ve meslek alanları belirtilen çalışmada, 552 sözcük 1860-2015 tarihleri arasındaki yazınsal yapıtlarda taranmış ve toplumsal cinsiyetin Türk edebiyatındaki görünüşü değerlendirilmiştir.

86. Kırmızı, Y. (2018). Toplumsal Dilbilime Giriş (Uygulamalı rnekleriyle). *Dil Araştırmaları*, 12(23), 334-343. Araştırmacı alışmasında Nevin Selen’in 1989 yılında Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi yayınlarından çıkmış Toplum Dilbilime Girişi (Uygulamalı rnekleriyle) adlı kitabın incelemesi yapılmış ve kitabın içeriği ve bölümleri hakkında bilgiler verilmiştir.

87. Nazlı, E. H. (2018). Türkçe zr İfadelerinin Toplumdilbilimsel Analizi Dicle niversitesi rneği. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(21), 143-159. Türkçe zr sözcüklerini ve bu sözcüklerin arasındaki ayrılıklar yaş, cinsiyet, toplumsal yapı, etnik topluluk ve toplum dilbilimsel çeşitlilik bağlamında ele alındığı çalışmada, özür söylemlerinde ne çeşit niteliklerin olabileceği gösterilmiştir.

88. Pilten Ufuk, ř. (2018). G, Dil ve İletilişim zerine Toplum Dil Bilim Yaklaşımları. *International Journal of Language Academy*, 6(4), 86-95. Çalışmada, göçmenlerin dillerindeki değişimleri ve g etkileri bölgenin dil yapısına etkisini toplum dilbilimi yaklaşımları bağlamında incelenmiş ve bu yaklaşımdan yola çıkılarak aşırı lehecilik, değişken, üslup değişkenleri, uzlaşma, ses değişkenleri, sosyal sınıf lehçe değişkenleri, bölge değişkenleri gibi kavramlar açıklanmıştır.

89. Sakın, B. (2018). Almanya Türklerinin Dil Tutumları Üzerine Toplum dilbilimsel Bir Araştırma. *Current Research in Social Sciences*, 4(1), 1-17. Çalışmada öncelikle Almanya'ya Türk işçi göçü, kitlesel göçler, öncü göçler, aile göçleri, politik göçler, evlilik göçleri ve Almanya Türklerinin dilsel tutumları başlıkları incelenmiş ve Almanya Türklerinin göç aşamaları sonucunda elde edilen dil davranışları toplum dilbilimsel çerçevede ele alınmıştır.

90. Varışoğlu, B. (2018). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Stilleri Üzerine Cinsiyete Dayalı Sosyolengüistik Bir Betimleme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(1), 343-362. Çalışmada, cinsiyete bağlı olarak Türkçe öğretmen adaylarının konuşma tarzları üzerine toplum dilbilimsel bir inceleme yapılmıştır. Bulgulara göre hem erkeklerin hem de kızların konuşma tarzları üzerine olumsuz görüşe sahip olduğu ve kızlar erkeklerin “erkek” gibi konuşmasını, erkekler ise kızların “kız” gibi konuşmasını istediği sonucuna ulaşılmıştır.

91. Yılmaz, S., Çalışır Birkaya, C. (2018). Klasik Bir Edebi Romanda Öznellik Barındıran Sözcelerin Toplumdilbilimsel Yorumu. *The Journal of International Social Research*, 11(59), 268-277. Çalışmada, Emile Zola'nın Claude'un İtirafları adlı yapıtında öznellik barındıran söz birimler toplum dilbilimsel bakış açısıyla ele alınmış ve eser içerisindeki 50 sözcük dikkate alınarak ilgili sözcükler karmaşık ve sade öznel göstergeler olarak iki kategoriye ayrılmıştır.

92. Aydemir, Ö. K. (2019). Kültür Coğrafyasında Müzikle İnşa Edilen Kimlik Üzerine Toplumdilbilim İncelemesi: İrfan Gürdal ve Çerağ Örneği. *Turkish Studies-Social Sciences*, 14(2), 1-8. Müslüman olan yerlerden toplanmış ilahilerin bulunduğu İrfan Gürdal'ın Çerağ adlı eserinin seçildiği çalışmada, tarihin izlerini barındıran müzik kültürü oluşturmak amaçlanmıştır. Eser sade dil nitelikleri ve konusu bakımından toplum dilbilimsel çerçeveden ele alınmıştır.

93. Canbulat, M., Özşavli, M. (2019). Türkiye'de Toplumdilbilim Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Açılardan İncelenmesi. *Turkish Studies- Language and Literature*, 14(2), 427-440. 1990 yılından günümüze kadar Türkiye'de toplum dilbilimi alanında yapılmış lisansüstü tezlerin incelendiği çalışmada, toplum dilbilimi hakkında yeterince bilgiye sahip olunmadığının vurgulanarak toplum dilbiliminin metotları, yöntemleri ve araştırma sahası üzerine bilgiler verilmiştir.

94. Demirel Dönmez, Ö. (2019). Romanya-Babadağ Türk Ağzıları Çerçevesinde Kadın Dilinin Kullanımı. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(16), 57-71. Çalışma, Tulça iline bağlı Babadağ ilçesinde bulunan 65 yaş üstü Türk kadınların kullandıkları dil ele alınmış ve çalışma sonucunda kadınların dil kullanımları iki yönlü olduğu tespit edilmiştir. Bunlardan ilki, kendine özgü dil kullanımları diğeri ise kadınların yaşadığı toplumun genel dil özelliklerini yansıttığı dil kullanımlarıdır.

95. Gökkaplan, Y. (2019). İktidardan Halka Dilin İşlevi. *Uluslararası Beşerî Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 5(12), 1201-1215. Siyasetçilerin hazırladığı metinlerdeki cümle ve sözcük

yapılarındaki dil kullanımları göstergebilim, toplum dilbilim, söylem çözümleme ve NLP yöntemleriyle değerlendirilmiş ve çalışmada, siyasetçilerin bilinçli- etkili dil kullanımları üzerinde durulmuştur.

96. Güneş, K. (2019). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Bölgesel Ağızlara Yer Verilmesi Üzerine Bir Değerlendirme. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 2(2), 131-151. Çalışmada, yabancı dil olarak görülen Türkçe öğretiminde bölgesel ağızlara yer verilerek bu ağızlar toplum dilbilimsel bir yaklaşımla ele alınmış ve araştırma sonucunda bölgesel ağızların öğretilmesinde dilin toplumun ve kültürün farklı oluşu ağızlardaki sözcüklerin de değiştiğini göstermiştir.

97. Han, T., Elkılıç, G., Aybirdi, N. (2019). Eşlerin Birbirlerine Sosyo-Edimsel Hitap Biçimleri Üzerine Tanımlayıcı Bir Çalışma. *Milli Folklor*, 16(123), 166-176. Kars ilindeki 207 çiftin eşleriyle karşılıklı hitap kullanımları ortama bağlı olarak değişip değişmemesi durumları incelenmiş ve çalışma sonucunda erkeklerin eşlerinin isimleriyle hitap ettiği, kadınların ise sevgi ifadelerini kullandığı belirlenmiş ve bu durum ortama göre de değiştiği gözlemlenmiştir.

98. Kılıç, E. (2019). Gülün Adı Adlı Romanın Toplumsal Dil Bilimi Bağlamında İncelenmesi. *Söylem Filoloji Dergisi*, 4(1), 105-124. Çalışma, Umberto Eco'nun Gülün Adı adlı romanı ile toplum dilbilimi arasındaki bağ yorumlama yöntemiyle ele alınmış, romandaki yapısal gösterge kodları analiz edilmiş, postmodern yaklaşım ve metindeki dilbilimsel unsurlar incelenmiştir.

99. Nakiboğlu, M. (2019). Almanya'da Göçmen Türklerin Dile Yansıyan Manifestosu. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 57-69. Almanya Türküleri yapıtlarından seçilen 3 türkü dilbilimsel çerçeveden incelendiği çalışmada, Almanya'da yaşamakta olan Türklerin kod değiştirmeleri ve göçmenlerin diline temas eden bildiriler karma dilde ortaya konulmuştur.

100. Yağlı, E. (2019). Duruş ve Sesebilgisel Değişken Algısı. *Dil ve Edebiyat Dergisi*, 16(1), 39-59. Çalışmada, dille ilgili biçimler ve sosyal anlam arasındaki geleneğe dayanan ve sıradan ilişkiyi açıklamak için toplum dilbiliminde kullanılan toplum dilbilimsel duruş ve belirtisellik sözcüklerine ilişkin tartışmalar yer almış ve ilgili tartışma Türkçedeki [I] sesebilgisel değişkeni üzerinden ortaya konulmuştur.

101. Yağlı, E. (2019). Toplumsesebilgisel Açından Türkçede Perde Genişliğinin Konuşma Algısı ve Belirtisellik. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 36(1), 33-50. Çalışmada öncelikle toplumsesebilgisi, konuşma algısı, belirtisellik kavramları açıklanmış ve toplumsesebilgisel çerçeveden Türkçedeki perde genişliği ele alınarak dinleyenlerin algısındaki anlam toplulukları olarak bulunan belirtisel alanlar tespit edilmiştir.

102. Akbaş, R. (2020). Arap Dili Gramerini Dil-Toplum İlişkisi Üzerinden Okuma Denemesi. *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 11(25), 741-762. Çalışmada, Arap

dilbilgisi ve toplumun iç yapısı arasındaki ilişki başlıklar olarak yer verilmiş ve dinî ve edebî metinlerde dilbilgisel, kültürel, bölgesel, toplumsal ve tarihsel aşamaların önemi çalışmadaki örneklerle ortaya konulmuştur.

103. Albayrak, T., Erdogan, E. (2020). Almanya’da Yaşayan 3. Kuşak Türklerde Sık Kullanılan Kod Aktarım Türleri–Bir Söylem Analizi. *Alman Dili ve Kültürü Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 39-56. Almanca Türkçe iki dilli kişilerin sıklıkla hangi tümcelerarası kod aktarım çeşidine başvurduğu incelenmiş, YouTube videolarındaki 398 yorum çeşidine göre çözümlenmiş ve çalışma sonucunda konuşurların cümleler arasında sıklıkla kod aktarım çeşidini kullandığı gözlemlenmiştir.

104. Aşkın Balcı, H. (2020). Varyant, Değişken ve Varyasyon Dilbilimi. *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, 6(3), 301-317. Çalışmada öncelikle dil ve felsefe arasındaki ilişki üzerinde durulduktan sonra varyasyon dilbilimi teriminin tanımı, özellikleri, kapsamı, gelişimi, ortaya çıkışı açıklanmış, söz konusu bilim alanıyla ilişkili terimler (varyant, eğitim, varyasyon, değişken) ve dil değişimi ve dil çeşitliliğindeki işlevler ele alınmıştır.

105. Bakıner Çekin, A., Çalışkan, H. (2020). Language and Culture. *Language Teaching and Educational Research*, 3(1), 163-175. Çalışmada, kültür ve dil kavramları açıklanmış, ilgili sözcükler arasındaki etkileşim ve ilişki üzerine teorik bir bakış açısı oluşturulmuş, kültür ile dil arasındaki ilişkinin önemi üzerinde durulmuş ve iki kavramların birbirinden ayrı düşünülmemeyeceği vurgulanmıştır.

106. Bosnalı, S., Topaloğlu, Y., Dikmen, F., Atalay, İ. (2020). Özbek Göçmenlerin Dilsel Uyum Stratejileri. *Humanities- Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(15), 109-132. Hatay’ın Ovakent Mahallesi’ndeki göçmen topluluklarının dil temaslarının incelendiği çalışmada, Berry’nin uyum stratejileri örneklerinden yola çıkılarak göçmen grupların uyum aşamasında ne gibi toplumdilsel yollar benimsedikleri araştırılmış ve çalışma sonucunda Ovakent’teki göçmenlerin dil uyumluluğu Türkçe için 3,16, Özbekçe için 3,13 olduğu tespit edilmiştir.

107. Bozavlı, E. (2020). Toplum İçerisinde Söyleme Dönüşen Dilde Değer Değişimleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö7), 192-205. Çalışmada, Fransızcadan Türkçeye geçen ve gündelik hayatta sıkça kullanılan Fransızca sözcüklerin (manipülasyon, türbülans, pavyon, eskort, ajite vb.) Fransızcadaki değerleri ile Türkçedeki karşılık değerleri (steril, fabrikatör, manken, vizyon vb.) karşılaştırılmıştır.

108. Cengiz, A. K., Güzelşemme, N. (2020). Antakya- Harbiye ve Samandağ Arapçasında Gündelik Dilde Kullanılan Alkışlar/Dualar. *Nüsha*, 20(51), 247-272. 2017 yılında Harbiye, Antakya ve Samandağ’da bulunan 24 farklı kişilerin dikkate alındığı çalışmada, Arapça konuşan kişilerin gündelik dildeki kalıp sözleri dil antropolojisi, etnografi ve toplum dilbilimi bağlamında ele alınmıştır.

109. Çekiç Akyol, A., Yılmaz, N. (2020). Türkiyede Küresel Markaların Reklam Dili. *International Social Sciences Studies Journal*, 6(57), 943-960. Çalışmada, Türkiye’deki

küresel markalar arasında Effie Reklam Etkinliği Yarışması'nda Altın Effie ödülünü kazanan markaların reklam içerikleri incelenmiş ve reklamların içerikleri tüketiciyi ne şekilde etkilediği ortaya konulmuş ve reklam dilinin analizi yapılmıştır.

110. Çelik, N., Günay, V. D. (2020). Yaşamöyküsel Yöntem: Dil Öğrenen Kişiyi Dinlemekten Çok Dilli Konunun Yorumbilimine. *Turkophone*, 7(3), 1-17. Yaşamöyküsel yöntemin kullanıldığı çalışmada, çok kültürlülük, çokdillilik bağlamında kimliğin yeniden biçimlenme süreci değerlendirilmiş, yaşamöyküsel yöntemin dil öğretim aşamalarındaki rolü ve önemi üzerinde durulmuş ve yaşamöyküsel çalışmalara dair bilgi verilmiştir.

111. Ekinci, M. C. (2020). Orhan Kemal'in "Eskici ve Oğulları" Eseri Üzerine Toplum dilbilimsel Çözümleme. *Dil Bilimleri ve Kültür Araştırmaları*, 1-13. Orhan Kemal'in Eskici ve Oğulları adlı eser analizinin yapıldığı çalışmada, toplum dilbilimin çalışma konuları, inceleme alanları ve bu alandaki önemli noktalar üzerinde durulmuştur. Ayrıca dil ile toplum arasındaki ilişki ve toplum ile kültür arasındaki iletişimin dile nasıl yansıdığı gibi konulara da değinilmiştir.

112. Genç, L.G., Meral, S. (2020). Evaluation of an English Course Book in Turkey Based upon Sociolinguistic Aspects. *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(2), 171-181. Çalışmada, toplum dilbilimin ilkeleri temel alınarak Türkiye'de 11. sınıf öğrencilerinin kullandığı İngilizce ders kitabı, İngilizce öğretimi çerçevesinden ele alınmış, çalışma sonucunda ders kitabının eksiklikleri ortaya konulmuş ve çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

113. Keskin, A. (2020). Millî Kültür Dil-Dünya Görüşünün Yansıması Olarak Hitaplar. *Karadeniz Araştırmaları*, 17(67), 763-797. Çalışmada, yazılı kaynaklardan yola çıkılarak hitaplar, kültürdilbilim bağlamında millî kültür dil ve dünya anlayışı çerçevesinde incelenmiş ve toplumun görüşleri, değerleri ve kabulleri hitaplara yansıma biçimleri çeşitli yönleriyle ele alınmıştır.

114. Koban Koç, D. (2020). An Analysis of the Relationship Between Gender and the use of English Personal Pronouns By Esl and Efl Learners. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö8), 693-704. Hem İzmir'de hem de New York'taki İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen erkek ve kadın öğrencilere yönelik yürütölen çalışmada, kişi zamirleri ve cinsiyet arasındaki ilişki toplum dilbilimsel çerçeveden incelenmiş ve çalışma sonucunda her iki gruptaki erkek ve kadın katılımcılar arasında kişisel zamir kullanımıyla ilgili olarak önemli bir fark bulunamamıştır.

115. Tilbe, A., Topaloğlu, Y. (2020). Beur Yazını ve Verlan Dili: Fransa'daki Kuzey Afrika Göç (er) Söylemi. *Söylem Filoloji Dergisi*, 5(2), 329-350. Çalışmada öncelikle Beur yazını, Yörekent yazını, Verlan dili hakkında bilgi verilmiş ve Fransa'da Verlan dilini ve Beur Yazını, kuramsal ve tarihsel çerçevede incelenmiş ve Beur yazını ile Verlan dilinin Fransa'daki etnik kimliği, kültürel deneyimleri ve sosyal ilişkileri üzerinde durulmuştur.

116. Varol, O. (2020). Modernizm ve Dil Hareketleri: Türkiye'deki Toplum-dilbilimsel Biçimlenmeler. *Journal of Modernism and Postmodernism Studies*, 1(1), 80-88. Çalışmada, küreselleşme ve modernizm aşamaları, çokdillilik ve anadil hususlarında çeşitli perspektifleri biçimlendirerek toplum dilbilimsel çerçevede değerlendirilmiş ve postmodernizm ve modernizm dönemlerindeki tarihi ve güncel gelişmeler eşliğinde çokdillilik ve dil hareketleri ele alınmıştır.

117. Akata, Z. H. (2021). Reklam Dilinde Mutluluk Vaadinin Dilbilimsel Açından Çözümlemesi. *Söylem Filoloji Dergisi*, 6(3), 899-916. Türkiye'de 2016 yılında 10 reklamdan oluşan 106 reklam örneklerine yer verildiği çalışmada, yazılardan ve resimlerden oluşan reklamlar, dilsel belirtiler bağlamında dilbilimsel çerçevede analiz edilmiş ve reklam dilinin tüketiciye sunduğu mutluluk vaadi, dilin yapılandırılma biçimleri dikkate alınarak anlambilimsel, sözcükbilimsel ve sözdizimsel çözümleme yapılmıştır.

118. Akkuş, M. (2021). İran'da Tehlike Altındaki Bir Türk Dili Değişkesi: Halaçça ve Halaç Dil Topluluğu. *İran ve Turan Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 55-77. Çalışmada, İran'da Halaç Türkçesi konuşan çok lehçeli ve çokdilli kişilerin farklı dil bakışları içinde kullanılan Halaç Türkçesi ağzları, dilbilimsel referansları ve toplum dilbiliminin bulguları çerçevesinde incelenmiştir.

119. Ataş, Ş. (2021). İki Dillilik Bağlamında Arapça Tümcelerde Türkçe Tümce İçi Kod Değiştirimi: Mardin Örneği. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), 79-87. Çalışmada, Mardin'de çokdilliliğe bağlı olarak ilerleyen kod değiştirimi olayı ele alınmış, alanyazını taranmış, dile ilgili kullanımlar ortaya konulmuş ve Çalışma sonucunda çokdilli ve ikidilli kişilerin Türkçe eylemsi, sıfat ve adları farklı biçimlerde kullandıkları gözlemlenmiştir.

120. Balbay, S., Erkan, G. (2021). Using Muted-Video Enactments to Develop Sociolinguistic Awareness. *Çankaya University Journal of Humanities and Social Sciences*, 15(2), 259-275. Çalışmada, toplum dilbilimi farkındalığını arttırmayı hedefleyen sözlü iletişim becerileri dersine katıldıkları süre boyunca öğrencilerin sessiz videolara verdiği seslendirme cevapları analiz edilmiş ve çalışma sonucunda öğrencilerin belirli durumlara bağlı olarak sabit ifadelere karşılık farkındalık geliştirdikleri tespit edilmiştir.

121. Çakır, E. C. (2021). An Evaluation of The Upswing English Textbook From The Sociolinguistic Perspective. *PESA International Journal of Social Studies*, 7(1), 63-75. Türkiye'deki devlet okullarında sürekli olarak kullanılan bir ders kitabı toplum dilbilimsel perspektifle değerlendirilmiş ve Toplum Dilbilim Ders Kitabı Değerlendirme Ölçeği dikkate alınarak ders kitabının hedef öğrenciler için toplum dilbiliminin yönleri bağlamında eksiklikleri olduğu ortaya konulmuştur.

122. Çiçek, M. (2021). Tişört Yazıları Üzerine Toplum Dil Bilimsel Bir Araştırma. *Turkish Studies-Language*, 16(1), 165-184. 2018-2019 yılları arasında 835 kişinin katıldığı çalışmada, toplum dilbilimsel değişkeler düşünüldüğünde kişilerin tişört seçimlerinin neye göre yapıldığı, tişört üzerindeki yazıların anlamlarının bilinip bilinmediği, yazıların önemi ve

anlamsal gruplandırmanın (tavsiye, özlü söz, reklam ve slogan vb.) nasıl yapıldığı üzerine soruların analizi yapılmıştır. Bulgular sonucunda tişört seçimleri daha çok slogan ve özlü söz üzerine olmuştur.

123. Çobanoğulları, F., Koçak, M. (2021). Eleştirel Söylem Çözümlemesi ve Eleştirel Okuma: Alman Bild Gazetesi Örneği. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 38(2), 452-468. Çalışmada, yabancı dil öğretimi ve yabancı dil alanında öğrencilerde bulunması gereken eleştirel okuma yetisi için toplum dilbilimi alanına ait eleştirel söylem analizi üzerine bilgi verilmiş ve bu analiz Alman Bild gazetesindeki 2018 yılına ait Türkiye Cumhurbaşkanlığı seçimi örnekleri üzerinden yapılmıştır.

124. Dinçkan, Y. (2021). Kate Chopin'in The Awakening Adlı Romanının Türkçeye Çevirisinde Hitap Biçimleri. Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 11(22), 131-155. Çalışmada, Kate Chopin'in The Awakening adlı yapıtının çevirisinde yer alan konuşmalardaki seslendirme biçimleri hem yazın çevirisi aşamasını kavramak hem de toplumdaki karışık dil yapıların çözümlemesi yapılmıştır.

125. Doğru, F., Bozkurt, F. (2021). Sosyoekonomik Katmanlarda Dil Kullanımı. Mukaddime, 12(2), 435-484. Çalışmada, sosyoekonomik katmanlara bağlı olarak kişilerin dil kullanımlarındaki farklılıkları belirlenmiş, çalışma sahibinden.com internet sitesinden yola çıkılarak otomobil ilan izahlarındaki dil kullanım nitelikleri incelenmiş ve çalışma sonucunda 7063 sözcükten oluşan bir Derlem oluşturulmuştur.

126. Erkinay Tamtamış, H. K., Aydoğan, A. (2021). Çokkültürlülük ve Çokdillilik Bağlamında Midyat. Uluslararası Dil Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi, 4(2), 334-355. Çalışmada, Midyat'ın sosyal, etnik, dini, ekonomik ve tarihi yapısına ve göçmenlerin durumlarına (yerli Araplar, Süryaniler, Seyyidler, Kürtler, Yezidiler, Türkler, Suriyeli Araplar ve Kürtler) dair bilgiler verilmiş, Midyat'ın çokdillilik ve çokkültürlülük koşulları, toplum dilbilimsel açıyla ele alınmıştır.

127. Hünerli, B., Arnaut, T. (2021). Gagauzlarda Ölüm ile İlgili Örtmeceler. Milli Folklor, 17(132), 140-149. Çalışmada, Gagauzların inanışlarında ölümle ilgili örtmecelerin bulunduğu üzerinde durulmuş ve ilgili örtmecelerde kullanılan sözcüklerin İslami kökenli (Allah, can, eziyet, şeriat, mezar, tabut, kıyamet günü, ikram, can ver- vb.) olduğu tespit edilmiştir.

128. Kamacı Gencer, D. (2021). Sözlükbilim- Toplum Dilbilim Arakesiti. Disiplinler Arası Dil Araştırmaları, 3(3), 45-59. Çalışmada, sosyal tabakalaşma- sözlükbilim, küreselleşme- sözlükbilim, sözlükbilim- dil politikaları, sözlükbilim- kültür ilişkisi çerçevesinde sosyal sınıfların sözlüklerdeki örnekleri yer almış ve sözlükler dil politikaları doğrultusunda açıklanmıştır.

129. Öztürk Dağabakan, F. (2021). Türkçe ve Almanca Dijital Ortamlarda Kadınların Kullandıkları Hitap İfadeleri. Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik,

9(2), 591-610. Çalışmada öncelikle hitapların tanımları dikkate alınarak konu detaylı bir şekilde ortaya konulmuş ve kadınların söz konusu iki dildeki hitap kullanımları değerlendirilmiş ve Almanca ve Türkçe hitaplar, karşılaştırmalı söylem çözümlemesi ve betimlemeli-çözümlemeli yöntemler çerçevesinde incelenmiştir.

130. Sarı, İ. (2021). Ağzların Dil-İçi ve Dil-Ötesi İşlevleri. *Dil Araştırmaları*, 15(29), 55-66. Çalışmada, aidiyet oluşturma ile samimiyet, mizah ile güldürü dil tarihinin yeniden inşası gibi çeşitli kategorilere ait işlevleri içeren ağzların hem dil üzerindeki hem de dil-ötesi işlevlerine değinilmiş ve sosyo-kültürel düzeyde ve bu düzeylerin ötesinde başka hangi işlevleri yerine getirebilecekleri ele alınmıştır.

131. Varol, O. (2021). Kurmanci-Türkçe İkidilliliğin Temel Kodda Değişime Açık ve Sınırlı Alanları, *Kurdiname*, (4), 162-175. Türkçe ve Kurmanci Kürtçesi konuşan 25 ikidillinin sözlü anlatılarında kod değiştirme ve kod karıştırma unsurlarının incelendiği çalışmada, Türkçe ve Kurmanci ikidillilik görünümleri, etkileşim birimler ve aşamaları, ikidillilerin Kurmanci sözceleri şeklinde çeşitli başlıklar üzerinde durulmuştur.

132. Yılmaz Şaşmaz, A., Maden Kalkan, Ç. (2021). Geçmişten Günümüze Çok Dilli Bir Bölge: Hong Kong Örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 987-1003. Çokdilli yapının meydana gelmesini gerçekleştiren nedenler ve olaylar üzerinde durulduğu çalışmada, Hong Kong'daki çokdilliliğin özellikleri ve tarihi detaylı bir şekilde incelenmiş ve tarihsel olarak Hong Kong'un Çince, İngilizce ve Kantonca ile olan ilişkisi ele alınmıştır.

133. Akkuş, M., Sağın Şimşek, Ç. (2022). The Zone of Ethnolinguistic Social Networking (ZonES) in Khalaj Turkic: A Model for Language Endangerment. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 33(2), 221-245. Toplumsal ağ kuramı ve etnolinguistik çeşitliliği bulduran karma bir hibrit örneği benimseyen çalışmada, 26 çok dilli Fars- Halaç kişiler izlenerek toplumsal ağların oluşumu ile devamlılığında dil kullanımı ve dil çeşitliliği arasındaki ilişkinin Farsça-Halaşça da görüntü görünmeyeceği araştırılmıştır.

134. Atasoy, İ. O., Ercan, G. S. (2022). Dil ve Toplum: Dillerarası Etkileşim ve İlgili Kavramlar. *Kesit Akademi Dergisi*, 8(31), 565-586. Çalışmada, dillerarası iletişimlerde meydana gelen dil olgularından ödünçleme, ikidillilik, dil aşınması, düzenek değiştirimi, dil girişi, karışık dil, düzenek kaydırımı, düzenek karıştırımı, dil aktarımı, aradil ve karma dil terimleri ele alınmıştır.

135. Aydın, E. (2022). Toplum Dilbilim Açısından Antalya'da Yaşayan Ahıska Türklerinin Dil İncelemesi. *Uluslararası Ahıska Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 63-82. Çalışmada, toplum dilbiliminin tanımı, kapsamı ve Antalya'da bulunan Ahıska Türklerinin dil nitelikleri sesbilgisi bakımından ele alınmış ve dillerindeki çeşitlilik cinsiyete, ölçünlü dile, yaşa ve Rusçanın etkileşimine bağlı olarak toplum dilbiliminin sahası kapsamında değerlendirilmiştir.

136. Bayyurt, Y., Erduyan, I. (2022). Special Issue on English as a Lingua Franca Practices for Inclusive Multilingual Classrooms (ENRICH). *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim*

Dergisi, 39(1), 195-197. Çalışmada, ENRICH projesi kapsamında öğretmenlerin çok kültürlü ve çokdillili çerçevede sıklıkla kullandığı etkileşim aracı olan ELF hakkında bilgi verilmiş ve ELF bilincinin geliştirilmesi üzerinde durulmuş ve çalışma çokdillili sınıfların ortaya koyduğu zorluklarla başa çıkmada öğretmenlere fayda sağlamaktadır.

137. Çekici, Y. E. (2022). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programında Yer Alan Kazanımların Toplum dilbilimsel Yetkinlik Bağlamında İncelenmesi. Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi, 7(2), 1164-1186. Çalışmada, 2020 yılında basılan Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'nda bulunan edinimleri, toplum dilbilimsel beceri kapsamında ele alınmış ve çalışma sonucunda edinimler nezaket yapıları, üslup belirleme, kültürel göndermeler ve ağız farklılıkları şeklinde dört boyut olarak incelenmiştir.

138. Demirel Fakiroğlu, G. (2022). Göçmen öğrencilerin eğitim sistemine uyumunun Türkçe öğretimi ile ilişkisi. RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (30), 121-134. Çalışmada, göçmenler için Türkçenin ana dili ve ikinci dil olarak öğretim süreci toplum dilbilimsel bağlamda ele alınmış ve toplum dilbilimin cinsiyet boyutu, dil eğitim boyutu ve kültürel boyutu ülkelerde Türkçe kapsamında yürütülen örneklerle yer verilmiştir.

139. Erdüyan, I. (2022). Göç ve Dil. MSGSÜ Sosyal Bilimler, 2(26), 625-642. Çalışmada öncelikle çokdillilik ve göçmen çokdilliliği, göçmenlerin dil repertuarında miras dil, göçmenlerin dil repertuarında ana akım dil ve Türkiye'de göçmen çokdilliliği konu başlıkları altında ele alınmış ve çokdillilik terimi dilbilimin diğer alanları açısından irdelenmiştir.

140. Kamacı Gencer, D. (2022). Toplum dilbilimsel Kategoriler Olarak Türkçede Gereklilik ve Zorunluluk. Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi, (9), 796-806. Çalışmada, zorunluluk ve gereklilik konularında teorik bir çerçeve sunan dilbilim alanyazını eş zamanlı ve art zamanlı olarak Türkçe alanyazını ele alınmış ve çalışma sonucunda gereklilik işaretleyicisi olarak bilinen -mAll biçimbirimi Türkçede hem zorunluluk hem de gereklilik şeklinde ortak bir kullanıma sahiptir.

141. Kavala Yemenicioğlu, A. (2022). Dilde Neokolonyalizm: Fransa Örneği. Kün: Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi, 2(2), 4-21. Çalışmada, Fransa, Batılı kolonyal devletlerden biri olarak sömürme eylemini kültür ve dil aracılığıyla en sert şekilde gerçekleştiren bir ülke olmasından dolayı, sömürülen toplumların perspektifinden yerel dillerin konumu incelenmiştir.

142. Kaya, M., Palas, R., Can, F. (2022). İki Dillilik ve Çok Dillilik Üzerine Yapılan Araştırmalara İlişkin Kaynakça Denemesi. RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (31), 605- 634. Çalışmada, çokdillilik ve ikidillilik üzerine 1923-2022 yılları arasındaki Ulusal Tez Merkezi, dergipark ve öteki indekslerin taranmış ve çalışma sonucunda 2013-2021 yılları arasında ikidillilik ile ilgili toplam 218 adet çalışma, çokdillilik üzerine ise 66 adet çalışma yapıldığı saptanmıştır.

143. Kurt, A. (2022). **Sociolinguistics and Its Contribution to English Speaking Skills.** *Uluslararası Beşerî ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 6(2), 145-152. Çalışmada, belirlenen topluluktaki sosyokültürel unsurlara ve İngilizce sözlü iletişime konu olarak konuşma yetileri ve toplum dilbilimi arasındaki ilişkiyi ve öteki konuşanlarla uyumlu ve destekleyici ilişkiler biçimlendirmek için toplumsal değerleri kişilerarası etkileşime birleştirmenin yararları ele alınmıştır.

144. Malkoç, E. (2022). **Özbek Türkçesinde Geçen Erkeklerle İlgili Adlandırmaların Toplum dilbilimsel Açısından İncelenmesi.** *Dil Araştırmaları*, 16(30), 169-182. Erkek ile alakalı sözcük dağarcığı Özbek Türkçesi sözlükleri gözden geçirildiği ve tespit edildiği çalışmada, saptanan unsurlar anlamlarına göre gruplandırılmış ve toplumsal cinsiyet sezdirimleri, toplum dilbilimsel bakımından analiz edilmiştir.

145. Mısır, H., Erdoğan Öztürk, Y. (2022). **Diller Ötesilik Kuramı: Dile Yeni Bir Bakış.** *Dil ve Edebiyat Dergisi*, 18(2), 1-18. Araştırmada çokdillilik, kültür ve dil ilişkisi küreselleşme dağılımı, yeni dil işlevleri gibi konuları üzerine güncel toplum dilbilimi görüşü olan dil ötesi incelenmiş ve örneklerle dijital ortamlar üzerine odaklanarak Türkçe konuşmaların bu mekanlardaki dil pratiklerin sosyo-kültürel gruplarına değinilmiştir.

146. Parlar, Z. (2022). **Gündelik Dilin Yeni Jokeri: Aynen.** *The Journal of Turkish Language and Literature Surveys*, 7(1), 32-57. Aynen sözcüğünün karşıladığı yapılar ile söylemsel ve toplum dilbilimsel çerçeveden taşıdığı roller, Türkçe Ulusal Derlem'den alınan örnekler üzerinden incelendiği çalışmada, gündelik dilde onaylanmayı ifade eden ve dilbilgisel rol kazanarak ünlenmiş aynen sözcüğü ele alınmıştır.

147. Sağ Şencal, E., Benli, A. (2022). **Modern Dilbilime Yönelen Çağdaş Arap Dilcilerinin Dilbilim Etkinlikleri ve Klasik Arap Dili Geleneği Karşısındaki Pozisyonları.** *Şarkiyat*, 14(2), 498-520. Arapçayı dilbilim görüşleri üzerinden ele alan çalışmalar ve dilbilim sahasında Arapça ne çeşit faaliyetlerin vurgulandığı çalışmada, Çağdaş Arap dilcilerin niçin dilbilime başvurduklarını KAD göreneği karşısındaki durumu değerlendirilmiştir.

148. Sevim, S. (2022). **A Sociolinguistic Study on Women's Language in Turkish Novels.** *İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi*, (24), 159-181. Çalışmada, 1970 öncesi ve sonrası 19 romanlardaki kadınların söylemlerin karşılaştırılması yapılmış ve Türk toplumunun zihniyetine göre kadın söylemlerinin ne şekilde biçimlendiği üzerinde durulmuştur.

149. Şenlik, A. Ş. (2022). **Yeni Normal ve Dilde Yenilikler.** *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (26), 384-393. Çalışmada, yeni normal terimi, tanımı, ortaya çıkışı ve kullanımı üzerinde durulmuş, dilde gözlemlenen yeni gelişmelere dilbilimsel bir açıyla ele alınmış ve yeni normal sözcüğü gibi ortaya çıkmış çeşitli terimlerden de söz edilmiştir.

150. Tunçbilek, A. V. (2022). **An Overview of Turkish Teaching in The Context of Language Policies.** *Sakarya University Journal of Education*, 12(4), 849-861. Çalışmada, dil politikası kavramının tanımı, kapsamı, alanı, uygulamalı dilbilim ile ilişkisine dair bilgiler

verilmiştir. Çalışma dil politikaları bakımından Türkçe öğretim sürecine ilişkin bilgi elde edilmesine yönelik yapılmıştır.

151. Yaş, E. (2022). Dilbilimsel ve Toplum dilbilimsel Perspektiften Cinsiyet. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (28), 469-482. Toplum dilbilimsel ve dilbilimsel bakış açısıyla cinsiyetin incelendiği çalışmada, kadınlar ve erkekler gerçekten farklı bir şekilde mi konuşuyorlar sorusuna cevap aranmaya çalışılmış, çeşitli metotların kullanılması ve verilerin İngilizce dilinden derlenmesi çalışma sonucunda kesin sonuca ulaşılamamıştır.

152. Acar, E. (2023). Toplum Dilbilim Penceresinden Frankofoninin Tunus'taki Durumu ve Yerel Dile Etkisi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (37), 107-130. Çalışmada öncelikle emperyalizm ve dil, dil ve kimlik, toplum tasarımı çalışmaları ve dil, Tunus'ta dil konuları ele alınmış ve frankofoninin tanımı, meydana gelişi ve Fransız idaresinin geçmişten günümüze kadar ki durumu toplum dilbilimsel çerçevesinden değerlendirilmiştir.

153. Akkuş, M. (2023). Toplumdilbilimsel Yeni Bir Kavram Olarak Dil Geçişliliği: Halaçça, Azerbaycan Türkçesi, Türkiye Türkçesi ve Farsça Üzerine Bir Vaka İncelemesi. *Dil Araştırmaları*, 17(33), 85- 105. Çalışmada, vaka incelemesi örneklerinden yola çıkılarak diller arası geçişin İran, Güney Azerbaycan Türkçesi, Farsça, Halasça ve Türkiye Türkçesi'ndeki iletişim sırasında nasıl olduğu ortaya konulmuş ve çalışma sonucunda farklı Türk lehçelerini konuşan bireyler arasındaki iletişim, dil geçişliliğini kolaylaştırmıştır.

154. Arslan, C., Sakalli, E. (2023). "Metamorfoz: Bir Gecenin Əhvalatı" Romanının Toplumdilbilimsel Açidan İncelemesi. *Folklor Akademî Dergisi*, 6(2), 752- 764. Varis Yolçuyev'in *Metamorfoz: Bir Gecenin Əhvalatı* adlı eseri toplum dilbilimsel (toplumsal cinsiyet, nezaket, eğitim durumu, dil ilişkisi, toplumsal sınıf, meslek, coğrafya, yaş vb.) bakımından incelenmiş ve toplum dilbilimsel değişkenlerin dil kullanım etkileri üzerinde durulmuştur.

155. Balcı, T. (2023). Aykırı Dilbilim. *Journal of Current Debates in Social Sciences*, 6(1), 48-55. Çalışmada, ikillik kavramı açıklanmış, söz konusu kavram son yıllarda Queere Linguistik ve Queer Theory kapsamında tartışılmış ve çeşitli kaynaklardan yola çıkılarak konuyla ilişkili olarak kavramsal bir tartışma yapılmıştır.

156. Can, F., Kardaş, M. N. (2023). Türkiye'de İkidillilik Üzerine Yapılmış Akademik Çalışmaların Eğilimleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(38), 555-577. Çalışmada, 1923-2021 yılları arasında Türkiye'de ikidillilik üzerine yapılan tezler ve makaleler taranmış ve çalışmanın sonucunda 1923-2021 yılları arasında toplam 23 doktora tezi, 98 yüksek lisans tezi ve 149 makale olmak üzere 270 çalışma yapıldığı tespit edilmiştir.

157. Çatal, O. A. (2023). Toplum Dil Bilimi Bakımından Dîvânü Lugâtî't-Türk Örneğinde Tarım Dili İncelemesi. *Kesit Akademî Dergisi*, 9(37), 422-435. Dîvânü Lugâtî't-Türk adlı sözlüğünde sektör dili olan tarım dili sözcük dağarcığının incelendiği çalışmada, tarım dili ile ilgili 57 sözcük tespit edilmiş ve bu sözcükler genel tarım ürünleri, araçlar-

gereçler, tarımla ilgili diğer sözcük dağarcığı, tarımda kullanılan metotlar ve tarımla ilgili eylemler olmak üzere kategoriye ayrılmıştır.

158. Doğan, C. (2023). Toplum Çevirmenliğinin Kültürel Değişim Araçlarıyla İlişkisi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (32), 1558-1570. Kültür ve kültürel aşamalarda deneyimlenen gelişmelere sebep olan araçların incelendiği çalışmada, çokkültürlülük terimine değinilmiş ve çalışmada, toplum çevirmenliğinin önemi üzerinde durulmuştur.

159. Erdoğan, H. (2023). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Rusça Söz Varlığında Kadın. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 155-164. Çalışmada, Rusça sözcük dağarcığı kapsamında toplumsal cinsiyetten yola çıkılarak kadınların dili incelenmiş ve çalışma sonucunda Rus toplumunda kadınların genellikle erkeklerden daha düşük bir konumda olduğu gözlemlenmiştir.

160. Fidan, V. (2023). Kültürlerarası İletişim Bağlamında Alan Dili Olarak Havaalanı Dili: Freeshop Örneği. *EDUCATIONE*, 2(1), 148-174. Kültürlerarası iletişimin çeşitli değişkenlerinden yola çıkan çalışmada, kültürlerarası iletişimi en fazla uygulayan 18 tane havaalanı çalışanların dili, meslek dili bakımından incelenmiş ve çalışma sonucunda çalışanların kendilerine ait argo kalıpların kullanıldığı tespit edilmiştir.

161. Fişekcioğlu A. (2023). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürdilbilim Kavramlarının Toplumdilbilimsel Yetkinliğin Kazandırılmasındaki Önemi: Vedalaşma Örneği. *UMAY*, 1(1),18-27. Çalışma, Türkçe ve Fransızca kitaplarındaki vedalaşma sözcükleri kültürdilbilimsel çerçevede incelenmiş ve bu vedalaşma sözcükleri, Diller İçin Avrupa Ortak Çerçeve Metninde bulunan toplum dilbilimsel yetkinlik kriterlerine göre değerlendirilmiştir.

162. Haruni, S. (2023). Sosyolinguistik Bir Olgu Olarak Diglossiannın Arap Toplumundaki Varlığı ve Durumu. *Antakiyat*, 6(1), 98-118. Çalışma, bilingualism ve diglossia terimlerini Arap dünyası ve iletişim biçimleri bağlamında eski dönemlerden günümüze diglossia ile iliştiiren Arap toplumunun dilsel hallerini toplum dilbilimi bakımından incelenmiş ve genel hatlarıyla değerlendirilmiştir.

163. Kaptan, S. B., Kurtoğlu Zorlu, Ö. (2023). Türkçe-İngilizce Çevirilerde Üçüncü Tekil Kişi Adılı, Dilbilgisel Cinsiyet ve Cinsiyet Çağrışımları. *Mersin Üniversitesi Dil ve Edebiyat Dergisi*, 19(2), 107-128. İngilizce ve Türkçe çevirilerde üçüncü tekil kişi adılı kullanımların incelendiği çalışmada, Türkçe Ulusal Derlem bilgileri üzerinden mesleklerin (doktor, avukat, mühendis, öğretmen ve sekreter) cinsiyetle ilgili algıları ele alınmıştır.

164. Kara, M., Başutku, S. (2023). B1 Düzeyinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrenciler Kullandıkları Kibarlık ve Kabalık Söz Edimleri. *Uluslararası Türkçe Öğretimi Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 66-79. Hitit Üniversitesi'ndeki TÖMER'de Arap ve Afrika kökenli öğrencilerin dil kapasitelerinin farklı iletişimsel tutumlarda kullandığı kabalık

ve kibarlık eylemleri ortaya konulmuş ve çalışma sonucunda öğrenciler toplam 300 adet kibarlık ve kabalık söz edimleri kullandıkları tespit edilmiştir.

165. Karaman, E. (2023). Pandora Reklam Filminin Toplum Bilimsel Söylem Çözümlemesi. *Kün: Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 4-20. Pandora mücevher markası reklam filminde bulunan sen beni tanımadın ve eşsiz aşkın kilidini aç ifadelerine söylem çözümlemesi yapılmış, ilgili reklamın cinsiyet rollerine, sosyal değişkenlere ve tüketenlerin tutumlarına etkisi ele alınmıştır.

166. Kökpınar Kaya, E. (2023). Televizyonda Köylünün Ötekileştirilmesi: Sefirin Kızı Dizisindeki ‘Köylü’ Söylemine Dair Göstergesel Kaynaklara Toplum-Göstergebilimsel Bir Bakış. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 40(2), 504-517. Çalışmada, Sefirin Kızı dizisindeki köylünün etiketlenmesi ile meydana getirdiği ayrıştırma ve toplumsal dışlamanın söylemsel yönelimleri ve köylü kişiliğinin söylemsel inşası Eleştirel Söylem Çözümlemesinin prensip, tavır ve terimleri üzerinden incelenmiştir.

167. Öz Açıık, G. (2023). Bir Terim Sorunu Olarak Jargon ve Jandarma Örneği. *Avrasya Terim Dergisi*, 11(3), 95-101. Çalışmada, Jandarma Teşkilatında kullanılan dil örneklerinin yer aldığı çalışmada, jargonun kapsamı, farklılıkları ve benzerlikleri üzerinde durulmuştur. Ayrıca çalışmada, jargon, alt dil, gizli dil, slang, cant, argot ve lingo terimleri açıklanmıştır.

168. Somuncu, M. (2023). Toplum dilbilimsel Bir Yaklaşım: Âşık Veysel ‘Uyan Bu Gafletten. *Türk ve İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (37), 108-122. Çalışmada, Âşık Veysel’in Uyan Bu Gafletten adlı yazını toplum dilbilimsel (etnik grup, dil, kimlik, sosyal lehçe, özne, gerçeklik, tarihsellik, toplumsallık ve bireysellik) bağlamda ele alınmıştır.

169. Sözer, B., İnal, E. (2023). Actual Situation of Institutions Working in the Field of Bilingualism / Multilingualism in the World. *Turkophone*, 10(2), 154-175. Dünya genelinde çokdillilik ve ikidillilik üzerine 100 ülkeden 593 kuruluşların eğitim ve uygulamaları sayısal ve kalitatif açıdan güncel durumu incelenmiş ve çalışma kapsamında mevcut kurumlar miras dil eğitimi, kültürlerarası iletişim, ikidilli/çokdilli eğitim, dil psikolojisi, ikinci dil edinimi vb. konularına odaklanılmıştır.

170. Tekin, Ö., Sustam, N. (2023). Canım, lass uns das step by step besprechen: Deutsch-Türkisch-Englisches Codeswitching. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö12), 441-459. Türkçe, İngilizce ve Almanca doğrultusunda kod değişimi hem işlevsel hem de biçimsel bağlamda ele alındığı çalışmada, kod değişimi sözcüğünün tanımı, çok ve ikidillilik arasındaki ilişki açıklanmış, dillerdeki kod değişiminin çeşitli biçimlerine değinilmiş ve matris dili ile yerel dil terimleri açıklanmıştır.

171. Torusdağ, G. (2023). Critical Analysis on Advertising Discourses. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (37), 285-292. Çalışma, toplumsal bilinç ve söylem arasındaki ilişkiyi tanımlamayı, reklam dilini ESC çerçevesinde tartışılabilir bir şekilde analiz etmeyi

ve toplumsal yapı ile kuruluşların reklam ifadelerini nasıl şekillendirdiğini açıklamayı amaçlamıştır.

172. Yaman, H. (2023). Ardeşen Yöresi Ağzlarında Kod Değiştirimi. *Dil Araştırmaları*, 17(32), 187-202. Çalışmada, Ardeşen’de Lazca-Türkçe konuşan ikidilli kişilerin dil seviyesinde oluşturdukları yapılar ve kod geçişimi incelenmiş ve çalışma sonucunda Lazca ve Türkçenin hem ayrı hem de birlikte kullanım durumları olduğu gözlemlenmiştir.

173. Yaman, H. (2023). Türkçe Deyimlerde Nezaket İfadeleri. *Gazi Türkiyat*, (33), 131-151. TDK’nin Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü ve Ömer Asım Aksoy’un Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü I-II içerisinde yer verilen nezaket söylemleri gözden geçirilmiş, saptanan nezaket söylemleri içerik odaklı sınıflandırılmış ve ele alınmıştır.

174. Aktay, S. (2024). Türk Üniversitelerinde Rusçanın Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sosyokültürel Edinç. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö14), 1269-1278. Sosyokültürel anlayış sözcüğü dilbilimsel durum ve iletişimsel anlayışın değerli bir unsuru olduğu vurgulanan çalışmada, Türk öğrencilerin Rusça öğrenme ve öğretiminde sosyokültürel anlayışın önemi üzerinde durulmuştur.

175. Bilik, M., Ses, E. (2024). Kültür ve Alt-Kültürlerin Geliştirdikleri Jargonun Toplumsal Etkileri. *The Journal of Academic Social Science*, (153), 255-270. 1960’lı yıllarda Amerika Birleşik Devletleri’nde bir alt- kültür olarak bilinen Punklar, Apaçiler ve Hippilerin ele alındığı çalışmada, toplum dilbiliminden hareketle alt- kültür, jargon, kültür ve jargonun topluma etkisi incelenmiştir.

176. Çetinkaya, S., Dursun, N. (2024). Protest İllüstrasyonların İletişim Dili ve Kitleler Üzerindeki Yansımaları. *Disiplinlerarası Yenilik Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 172-184. Çalışmada, görsellerin toplulukların düşünsel yönelimlerini belirtmedeki etkisine karşı çıkmalarına sebep olan sosyal süreçler ve görsellerin eserlerinde kullandıkları gerçeküstü kodlar ele alınmıştır.

177. Özasan, A. (2024). Mustafa Çiftçi’nin Hikâyelerinde Toplumsal Cinsiyetin Sosyo-Linguistik Göstergeleri. *KARE*, (17), 24-34. Çalışmada, Mustafa Çiftçi’nin Adem’in Kekliği ve Chopin, Ağlaya Ağlaya Öldük Anam Bacım ve Bozkırda Altmışaltı adlı eserleri çerçevesinde toplumsal cinsiyetin dile ne şekilde yansıdığı analiz edilmiş ve çalışma sonucunda eserlerde toplumsal cinsiyet unsurlarına yer verilmiştir.

178. Özdoğan, İ. E. (2024). Dilsel Belirlemecilik Hipotezi ve Arap Dili. *Doğu Dilleri Dergisi*, 9(1), 1-18. Arap-İslam toplumunun unsurları üzerine asılsız iddiaları reddetmek yerine ilgili hipotezin geçerlilik boyutunu aydınlatmaya ve Arap dilinin-dilbilimsel veya bilişsel açıdan- çağdaş ve detaylı ideolojik gelişmelere karşı gösterdiği ilerleme gücü ortaya konulmuştur.

179. Sever, S. (2024). Seyf-i Sarâyî’nin Gülistân Tercümesi’nde Saygı ve Nezaket İfadeleri. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (15), 727-748. Çalışmada, nezaket ve

saygı sözcüklerine değinilmiş ve söz konusu eserde (hizmet yerini öpmek, baş eğmek, yüz göz öpmek, yer öpmek, bę bol-, ağırla- vb.) tespit edilen nezaket ve saygı sözcükleri incelenmiştir.

180. Tanyıldız, A. (2024). Toplum Dil Bilimi Gözlüğüyle Necâfî Bey'in Bir Gazelini Okuma Denemesi. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* 32(32), 790-810. Günlük hayata ve topluma yönelik bakış açılarına değinildiği çalışmada, Necâfî Bey'in gazel örnekleri toplum dilbilimi öğeleriyle açıklanmış ve çalışma sonucunda gazel örneklerinde yer verdiği söz sanatları üzerinden sosyal işleyiş ortaya konulmuştur.

181. Tekeli, M., Yeşil, Y. (2024). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Geleneksel ve Yapay Zekâ Destekli Metin Sadeleştirmenin Toplum dilbilimsel Açıdan İncelenmesi: Muallim Naci'nin Ömer'in Çocukluğu Örneği. *TÜRKAV Kamu Yönetimi Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 195-230. Çalışmada, Muallim Naci'nin Ömer'in Çocukluğu adlı yapıtının incelendiği çalışmada, alışılmış standartlaştırma metotları ve yapay zekâyla desteklenen standartlaştırma programları kullanılarak uygulayan bir metin standartlaştırma karşılaştırılması yapılmıştır.

182. Tüngüç, K. (2024). Eski Türk Runik Yazılı ile Uygur Yazılı Sosyokültürel Metin Örnekleri Üzerine Bir Karşılaştırma. *Journal of Old Turkic Studies*, 8(2), 341-358. Sosyokültürel hayatını yansıtan Uygur ve Eski Türk Runik yazılı metinler anlambilimsel, sözdizimsel ve biçimbilimsel bakımından ele alınmış ve ilgili yazılı metinlerde dönemin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumlarına ilişkin veriler sunulmuştur.

183. Yaman, H. (2024). Göç Araştırmalarında Yeni Bir Disiplin: Göç Dilbilimi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö14), 213-226. Çalışmada, göç kavramı, göç dilbiliminin tanımı, özellikleri, amaçları, alanı, alanyazını, uygulamaları, sahası üzerinde durulmuş ve göç dilbilimi ile ilgili yaklaşım oluşturulmuş ve söz konusu alan ile ilgili yapılacak araştırmalara ilişkin bilgiler içermektedir.

184. Yaman, S., Yaman, H. (2024). Türk Siyasi Söyleminde Lakaplar. *Folklor Akademik Dergisi*, 7(1), 450-464. Siyasi ifadelerin yer verdiği dergi, sosyal ağ, gazetelerde Türk ve askeri siyasetçiler ile parti başkanlarının lakapları saptanmış, bu lakaplar ulusal, kültürel ve dilsel nitelikleri bakımından incelenmiş ve çalışma sonucunda ilgili lakaplarda Türk toplumunun dünya ve devlet anlayışını yansıttığı ortaya konulmuştur.

185. Zengin, D. (2024). Toplumdilbilim ve Bazı Sorunlar. *CUDES*, 7(1), 154-159. Çalışmada, toplum dilbiliminin gelişimi, kapsamı, sahası, araştırma biçimi, diğer disiplinlerle ilişkisi ve bazı toplum dilbilimi sorunlarına değinilmiş ve çalışma sonucunda toplum dilbiliminden yola çıkılarak bir dili incelemenin kolay olmadığı ve alanla ilgili birçok ögenin dikkate alınmaması gerektiği vurgulanmıştır.⁵

⁵ Türkçe alanyazınında bu çalışmaların yanı sıra toplum dilbilimi üzerine yapılan başka makale çalışmaları da vardır. Fakat bu çalışmalara ulaşılamamıştır. Külebi, O. (1989). Kadın Hakları Konusuna Toplum

3. Tezler⁶

1. Bülbül, O. (1986). **Türk Dilinde ‘Yol’ Kavramının Toplumsal Dilbilim Açısından İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa: Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.** Bu çalışma, geçmişten günümüze kadar yol sözcüğü biçim ve kavram bakımından değerlendirilmiş ve incelenmiştir. Ayrıca yol sözcüğü toplum dilbilimsel açıdan ele alınırken Saussure’ün gösterge şablonundan yola çıkılmıştır.

2. Ağaçsapan, A. (1989). **Kız ve Erkek Öğrencilerde Cinsiyetten Kaynaklanan Farklı Dil Kullanımı: Ahmet Kanatlı Lisesi’nde Uygulamalı, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.** Ahmet Kanatlı Lisesi öğrencilerinin katıldığı çalışmada, öğrencilerin dil yapısındaki kullanımları, cinsiyeti belirleyen nitelikler ve toplumun alışılmış cinsiyet görevleri ele alınmış ve çalışma sonucunda öğrencilerin sosyalleşme sürecinde önemli bir rol oynayan eğitim kurumlarının önemine değinilmiştir.

3. Bayrak, A. (1989). **Katmanlara Göre Çocuklarda Dil Kullanım Farklılıkları: Uygulamalı Bir Çalışma. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.** Toplum dilbilimciler tarafından öne sürülen değişmiş ve değişmemiş dil kullanımı ile sosyo-ekonomik kültürel düzey arasındaki ilişki ele alınmış ve çalışma, 1988-1989 yılları arasında Murat Atılğan İlkokulu ve Emek İlkokulu’nda öğrenim görmekte olan 129 öğrencinin katılımıyla gerçekleşmiştir.

4. Haman, İ. (1995). **Fas, Tunus ve Cezayir’den Fransa’ya Göç Eden Müslüman Kadınlar Üzerine Toplum dilbilimsel Bir Çalışma. Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.** Bu çalışmada, Fransa’ya göçmüş Tunus, Cezayir ve Faslı Müslüman kadınların içinde bulunduğu, siyasal, sosyal, kültürel ve dinsel faktörler dikkate

Dilbilim Açısından Bir Yaklaşım. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 6 (1-2), 7-20; Özyurt, S. (2023). 21. Yüzyılda Dilsel Kesişimsellik (Diller Arası): İki Dillilikten Kreole Dil İletişiminin Karmaşıklıklarını ve Sonuçlarını Yorumlamak. *Atlas Dergisi*, 9 (52), 104–116; Demirci, K. (2004). Dil ve Cinsiyet: Kim Kaba, Kim Kibar?. *Folklor/Edebiyat*, 37, 65-73; İnce, B. (2015). Türkçe Öğrenen Yabancıların Konuşma Becerilerini Etkileyen Toplum dilbilimsel Faktörler. *I. Uluslararası Online Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7 (3), 150-163; Yılmaz, E. (2015). Cinsiyetin Dil Kullanımındaki Yeri. *Dilbilim Dergisi*, 47-53; İlkbaşıran, D. (2016). Türkiye’deki Sağır Gençlerin İletişim Alışkanlıkları ve Türk İşaret Dilinin Toplumsal Dilbilimi Açısından İncelenmesi. *Ellerle Konuşmak Türk İşaret Dili Araştırmaları*, 411-443; Aşkın Balcı, H. (2019). Etkileşim Dilbilimi ve Toplumdilbilim. *Journal of International Social Research*, 12(68), 45.

⁶ Türkçe alanyazımında bu çalışmaların dışında toplum dilbilimi üzerine yapılan başka tez çalışması da mevcuttur. Ancak bu çalışmalara erişim sağlanamamıştır. Alacahanlı, Ü. Z. (1989). A Sociolinguistic Analysis of Doctor- Patient Interactions, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

alınarak toplum dilbilimsel bağlamda ele alınmış ve bu faktörler insanların dil kullanım şekillerini etkilemiştir.

5. Acar, G. (1996). Türk Hukuk Dili: Türk Medeni Kanunu'nun Toplum dilbilimsel Açından İncelenmesi, Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, Türk hukuk dili ve genel Türkçe kullanımı arasındaki ayrım değerlendirilmiş, hukuk mesleğini yapan ile yapmayan arasındaki iletişimin nasıl olduğu irdelenmiş ve yasa dilinin ne kadar anlaşılır olduğunu toplum dilbilimsel değişkenler üzerinden ortaya konulmuştur.

6. Boyer, A. (1996). Türk Politika Dilinin Dilbilimsel Çözümlemesi (Sosyodilbilim ve Söylem Açısından), Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Türk siyasi dilinin dilbilim esasları çerçevesinde sistemli bir analizine ve seçim aşamasında başvuru olan Türk siyasi dili hem dilbilimsel hem de toplum dilbilimsel bağlamda açıklanmış ve Türk siyasi dilinin ifade biçimleri ayrıntılı bir şekilde tartışılmıştır.

7. Sugiyama Tekmen, A. N. (1997). Japonca'da Toplumdilbilim Açısından Saygı Dili, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, dil ile kültür ilişkisi, arasındaki farklılıklar, Japon topluluklarında saygı anlayışı, insanlar arasındaki ilişki üzerine bilgiler verildiği çalışmada, saygı anlayışının dile yansımaları, sözcük kullanımı farklılıkları ve saygı dili hakkında genel hatlarıyla açıklanmıştır.

8. Söylemez, Ü. (1999). Kentleşme ve Dil Değişimi: Kırsal Alanlardan Kentlere Göç Edenlerin Dil Değişimlerinin Toplum dilbilimsel Analizi ve Dönüşümde Etken Değişiklik Stratejileri, Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, kırsal bölgelerden kentlere göçmüş insanların dil değişimleri, dil değişimleri etkileyen unsurları ve toplumsal dil çeşitliliklerinin değişimdeki etkinlik aşamaları saptanmış ve çalışmada, eğitim durumu, yaş, cinsiyet, meslek grubu vb. toplumsal değişkenler tercih edilmiştir.

9. Çokövün, A. (2003). Türkçedeki Yeni Sözcüklerin Toplumdilbilimsel Açından İncelenmesi, Doktora Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışma, Türkçenin sözcük dağarcığında son beş yılda var olan dönüşümünün gösterilmesi ve beş yılda meydana gelen dilsel unsurlar dilbilimsel ve toplumsal bakımından ele alınmış ve toplum dilbiliminden yola çıkılarak yeni sözcüklerin Türkçe söz dağarcığına giriş aşamaları tespit edilmiştir.

10. Ercan, G. S. (2003). Gazete Köşe Yazılarında Dil Kullanımı: Kaçınmalar ve Cinsiyet Değişkeni, Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kadın köşe yazarların çekinmeleri erkek köşe yazarlardan ne kadar kullandığı saptanan çalışmada, köşe yazarların çeşitli niteliklerinde çekinmeleri kullanmasındaki etkisi araştırılmış ve tespitler sonucunda kadınların iletişimde erkeklerden daha çok çekinmeleri kullandığı ortaya çıkmıştır.

11. Erdem, B. (2005). Türk Arkadaş Gruplarının Karşılıklı Konuşmalarında Mizah: Etkileşimsel Toplumdilbilimsel Bir Yaklaşım. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, Türk arkadaş topluluklarının alışılmış konuşmalarında var olan mizah ilişkileri toplum dilbilimi çerçevesinden ele alınmış ve gruplar karşılıklı konuşmalarda en çok olarak işbirliği mizah biçiminin kullanıldığı saptanmıştır.

12. Cengiz, A. K. (2006). Dil-Kültür İlişkisi Açısından Hatay'da İki Dillilik, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Arapça bilen 25 kişinin katılımıyla yapılan çalışmada, Hatay'da gündelik hayatta konuşulan Arapçanın kullanım devamlılığı, nedenleri, nesiller arasındaki dil iletişimleri ve dil değişimleri Kültürel Antropolojinin perspektifiyle ele alınmıştır.

13. Şimşek, B. (2006). Kadınlararası Konuşma Sürecinde Toplumsal Cinsiyetin Dil Üzerinden Sergilenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Jennifer Coates'un çalışmalarının esas alındığı çalışmada, skandal/dedikodu, evsel mevzular ve kadınlık dönemleri üzerinden kendilerini ifşa etme üzere üç ana başlık altında incelenmiş ve kadınların sohbetlerinden toplumsal cinsiyeti ne şekilde ortaya koydukları tespit edilmiştir.

14. Akıncı Oktay, S. (2007). Türk Çocuklarının Kişisel Deneyim Anlatılarının Sosyodilbilimsel Analizi Üzerine Bir Çalışma, Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. William Labov' un çözümlemesinin dikkate alındığı çalışmada, Şentepe ve Beytepe ilkokul öğrencilerin kendilerine özgü korku hikayeleri toplum dilbilimsel ve dilbilimsel analizi yapılmış ve çalışma sonucunda ailelerin eğitim seviyesi, çocukların dilbilimsel tercihleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

15. Kotlu, E. (2007). Yapısalcı ve Post-Yapısalcı Sosyal Teoride Dil (Sosyal Teoride Bir Model Olarak Dil), Yüksek Lisans Tezi, Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, 20. yy.'da dile olan yoğun ilginin sebebi, değişimi, yapısalcılığa göre dil, gerçekliğin dilbilimsel örnekleri, gerçekliğin ulaşılamaz olduğu anlayışı şeklindeki varsayımlar, post-yapısalcılığın dil kuramı bağlamında incelenmiştir.

16. Selvi, A. F. (2007). Türkiye'deki İşyeri İsimlerinin Toplum dilbilimsel Açından Çok Etkenli Analizi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Türkiye'deki işyeri adlarında yer alan İngilizce ve yabancı adların gerekçesi ve sonuçları araştırılmış ve çalışma sonucunda adlandırma aşaması İngilizceleşmiş Türkçe adlar, melez adlar ve yabancı adlar şeklinde üç temel başlık altında sıralanabileceği tespit edilmiştir.

17. Metin, G. (2012). Göç Yaşamış 6. Sınıf Öğrencilerinin Yazım Kurallarını ve Noktalama İşaretlerini Uygulama Düzeylerinin Toplumdilbilim Değişkenleri Açısından İncelenmesi: Körfez Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 2010-2011 yılları arasında Körfez'de Yavuz Sultan Selim, Halide Edip Adivar, Hereke Kışladüzü ve Yüzüncü Yıl İlköğretim Okulları'ndaki 214 adet 6. sınıf

öğrencilerin noktalama işaretleri, imla kuralları ve pratik düzeyleri saptanmış ve çalışma sonuçlarından hareketle toplum dilbilimi prensipleri ile değerlendirilmiştir.

18. Özcan Gönülal, Y. (2012). Cumhuriyet Dönemi Dil Tartışmalarının Türk Dili Eğitime Yansımaları: Toplum Dil Bilimi Bakımından Bir İnceleme, Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Cumhuriyet döneminde belirginleşen dil tartışmalarından yola çıkılarak dilin sosyal bir unsur olarak görülmesinin ele alındığı çalışmada, ilgili dönemdeki aşamaların Türk dili eğitim sürecine ne şekilde yansıdığı ortaya konulmuştur.

19. Nazlı, K. (2013). Türkçe Yemin İfadeleri Üzerine Toplumdilbilimsel Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, ant/yemin söylemleri bağlamında dilin toplum ile ilişkisi ele alınmış, toplum dilbilimsel (sosyal sınıf, cinsiyet, yaş ve etnik grup) değişkenleri çalışma için tercih edilmiş ve çalışma sonucunda Türk toplumu için önemli olan dini unsurların yemin söylemleri ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

20. Alaca, S. (2014). Televizyonda Yayımlanan Evlilik Programlarındaki Hitap Şekilleri, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Evlilik programlarında bulunan sosyal gruplarda konuşanların ifadeleri ve kullanılan seslendirme sözcükleri vasıtasıyla dayanışma, güç, söylem ve ima belirteçleri edimbilim analizi yöntemi ile incelenmiştir.

21. Gürleyen, Ş. (2014). Makedonca Türkçe İki Dilli Bireylerde Makedonca Söz Diziminin Türkçe Söz Dizimine Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sözdizimi ve ikidillilik üzerine alt yapının oluşturulduğu çalışmada, 1950-1960 yılları arasında Makedonya'dan Türkiye'ye göç etmiş 8 ailenin dil ifadelerindeki etkileşimi incelenmiş ve bireylerin dil kullanımlarından yola çıkılarak çokdillilik türleri saptanmıştır.

22. Özdemir, R. (2014). İ. S. Turgenyev ve A. Tolstoy'un Duman İsimli Eserlerinin Sosyo-Linguistik Açından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aleksey Nikolayeviç Tolstoy ve İvan Sergeyeviç Turgenyev'in Duman adlı yapıtının incelendiği çalışmada, yazarlar hakkında detaylı bilgiler verilmiş, toplum dilbilimi sözcüğünün tanımı, alanları, tarihi, önemi üzerinde durulmuş ve toplum dilbilimi bağlamında eserin incelemesi ve metinlerin Türkçe ve Rusça çevirilerine yer verilmiştir.

23. Elnur, A. (2015). 1930-1960 Dönemi Amerikan Sineması Metinlerinde Kadınlık ve Erkeklik Temsilleri, Yüksek Lisans Tezi, Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, 1930-1960 yılları arası Amerikan sineması yazılarında bulunan belirgin ve gizli toplumsal cinsiyet açıklamaları incelenmiş ve dil aracılığıyla kurulan erkeklik ve kadınlık örnekleri ortaya konulmuştur.

24. Güven, A. (2015). Türkiye'de Günümüze Kadar Yapılmış Olan Toplumsal Dilbilim Çalışmalarına Genel Bir Bakış, Yüksek Lisans Tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ferdinand De Saussure'ün söz ve dil ayrımından yola çıkılarak çalışmada, çağdaş dilbiliminden hareketle toplum ve dil ilişkisine bağlı olarak toplum dilbiliminin kapsamı üzerine detaylı bir alanyazını taraması yapılmıştır.

25. Akata, Z. H. (2016). Genel Ağ (İnternet) Dili Kullanımında Yeni Ögeler, Yüksek Lisans Tezi, Ardahan: Ardahan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bu çalışmada, yeni ögeye dair kavramsal çerçeve, yaklaşımları, yeni ögenin toplum dilbilimi ve sözcükbilim ile ilişkisi, genel ağ kavramı, genel ağ dili üzerine bilgi, tarihsel gelişimi, nitelikleri, aşamaları, sebepleri, kavramsal çerçevesi, standart dilinden ayrılan yönlerine dair bilgi verilmiş ve genel ağ dilindeki yeni ögeler tespit edilmiştir.

26. Ataş, Ş. (2017). Mardin'de Çok Dillilik ve Ana Dili Arapça Olan Çok Dillilerde Kod Değişimleri, Yüksek Lisans Tezi, Mersin: Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mardin'de ana dili Arapça olan 32 adet çokdilli kişilerin katılımıyla oluşturulan çalışmada, Arapça tümce ve sözcelerdeki Kürtçe ve Türkçe kod değişimleri toplum dilbilimsel ve dilbilimsel analizlerle ele alınmıştır.

27. Kolikpınar, M. (2017). Dede Korkut Anlatılarında Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Dil, Yüksek Lisans Tezi, Ardahan: Ardahan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, Dede Korkut Kitabı, toplumsal cinsiyet, toplum dilbilimi ve dil ilişkisine dair bilgiler verilmiş, Dede Korkut anlatılarının cinsiyet açısından dil kullanımları ve rolleri incelenmiş ve anlatıdaki bulgular eşliğinde kadın ve erkeklerin dil kullanımları değerlendirilmiştir.

28. Polat, Y. (2017). Cinsiyet Değişkeni Bağlamında 8. Sınıf İlköğretim Öğrencilerinin Dil Kullanımı (Mersin-Yenişehir'de Bir Ortaokul Örnekleme), Yüksek Lisans Tezi, Mersin: Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, toplum dilbiliminin kuramları olan ayrılık ve eksiklik kuramlarından yola çıkılarak 2015-2016 yılları arasında Mersin iline bağlı Yenişehir ilçesindeki 8. sınıf ortaokul öğrencilerin yazılı dil kullanışlarında bir farklılığın bulunup bulunmadığı saptanmış ve analiz edilmiştir.

29. Sevim, S. (2017). Türk Romanında Kadın Dilinin Sözcük Sayım Programı ile Toplum dilbilimsel Açından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kadın dilinin nitelikleri Türk romanlarından tercih edilen yapıtlar üzerinde incelenmiş ve cinsiyetçi dil kullanışların toplumsal cinsiyeti gösterip göstermediği üzerinde durulmuş ve çalışma sonucunda kadının toplumsal statüsünün değişmesiyle dil kullanımlarında da farklılık olduğu tespit edilmiştir.

30. Karakurt Karabulut, A. (2018). Yabancı Sözcük Kullanımının Reklam Metinleri Üzerinde İncelenmesi: Dil-Kültür Bağı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, dilin bütün kullanışına, kültürel aktarıcılığın ve yapısına hasar verdiği tahmin edilen televizyon reklamları ele alınmış ve söz konusu reklamların dil ile kültür ilişkisi üzerinde durulmuş ve reklamların arka planı incelenmiştir.

31. Yağlı, E. (2018). Toplumsal Anlamı Dizinleme: Toplumsesbilgisel Değişkenler ve Türkçenin Dinleyici Algısı, Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, /t/ ve /k/ toplum sesbilgisel değişkenlerinin toplumsal anlamları tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda /t/ değişkeni kadın ve erkek karakterlerle ilişkilendirilmiş ve /k/ değişkeni ile de dinleyenlerin algılarında İç Anadolu insan karakteri ile eşleştirilmiştir.

32. Aydın, F. (2019). Hiroko Itakuranın Konuşmada Baskınlık Analiz Yönteminin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, konuşma analizi araştırmaları, konuşmada baskınlığın prensipleri, veri toplama aşamaları analizi, gruplandırılmaları açıklanmış ve Hiroko Itakura'nın konuşma analizi metodu ana hatlarıyla ele alınmış ve örneklerle incelenmiştir.

33. Hasbay, S. (2019). Kars'ta Kullanılan Lakaplar Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Kars: Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kars'ın etnik yapısı, tarihi, coğrafı ve kültürel nitelikleri açıklandığı çalışmada, adbilim, dilbilim, kişi adları, lakabın tanımı, lakapların verilmesi, Türklerde adlandırma gelenekleri üzerinde durulmuş ve lakapların verilmesi geleneğine değinilmiştir.

34. Işık, S. (2019). Yu. Drujnikov'un İğnenin Ucundaki Melekler Romanındaki Kahramanların Dil Tutumlarının Toplumdilbilimsel Açıdan İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, yazarın hayatı, kimliği ve sanatı hakkında bilgi verilmiş, dilbilim ile dilbilimin alanları, toplum dilbilimi ile toplum dilbilimin alanları ve teorileri incelenmiş ve romandaki kişilerin konuşmaları toplum dilbilimsel çerçeveden ele alınmıştır.

35. İnceoğlu, D. G. (2019). Medyada Cinsiyetçi Söylem: Toplumsal Cinsiyetin Popüler İsimler Bağlamında Medya Yansıması, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Fiziksel ve psikolojik zorbalık görmüş ünlü kişilerin sosyal medyada temsil olma durumların incelendiği çalışmada, İntizar, Mustafa Ceceli, Selin Gedik, Ahmet Kural ve Sıla örnekleri üzerinden gösterilmiş ve cinsiyetin sosyal medyaya yansımasındaki gösterim ile dil biçimleri ele alınmıştır.

36. Karaca, M. (2019). Barbara Frischmuth'un "Die Entschlüsselung" ve Jurek Becker'in "Jacob Der Lügner" Adlı Eserlerinde Birer Toplumdilbilimsel Değişken Olarak Kadın ve Erkek Dili, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İki roman dikkate alınarak romanlar içindeki erkek ve kadın dilinin farklılıkların ortaya konulduğu çalışmada, toplumun, dilin ve dilbilimin tanımları yapılmış, ilgili sözcüklere dair bilgiler verilmiş, toplum dilbilimi tarihsel yönü ele alınmış, eksiklik ile ayrılık kuramları açıklanmış ve romanlar bu kuramlar açısından değerlendirilmiştir.

37. Ocakoğlu Özel, A. (2019). Türk Dizilerinin Toplum dilbilimsel İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 2016- 2017 yılları arasındaki en çok izlenen beş diziden (Cesur ve Güzel, Vatanım Sensin, Diriliş Ertuğrul,

Eşkıya Dünyaya Hükümdar Olmaz ve Söz,) yola çıkılarak diziler, sosyal hayatımızı toplum dilbilimsel çerçevede ne şekilde etkilediği ortaya konulmuştur.

38. Ün, S. (2019). Plaza Dili Üzerine Toplum Dil Bilimsel Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, toplum dilbiliminin dilbilim araştırmaları arasındaki konumu tespit edilmiş, plaza dilinin nitelikleri, ortaya çıkışı, konuşurun algılanış biçimi ele alınmış, plaza dili, dilbilimsel bakımından incelenmiş ve çalışma sonucunda plaza dili hem günlük hayatta hem de iş hayatında da kullanıldığı tespit edilmiştir.

39. Yonat, M. (2019). Kurmancî Kürtçesi Ağzıları Hakkında Sosyolinguistik Bir İnceleme (Muş, Adıyaman, Şırnak Örneği), Doktora Tezi, Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kurmancî Kürtçesi ve Standart Kurmancî karşılaştırılmış, Kurmancî Kürtçesi ağzıları biçimbilimsel, toplum dilbilimsel ve dilbilimsel bakımından incelendiği çalışmada, Adıyaman, Şırnak ve Muş ağzılarda yaş ve cinsiyet temelli tercih edilen kişilerin çeşitli kullanımları toplum dilbilimsel perspektifi ile ele alınmıştır.

40. Yurtman Saraç, Z. B. (2019). Bağımsızlık Dönemi (1991-2017) Kazakistan'da Dil Durumu: Ana Dili Halk Gazetesi Temelinde Bir Analiz Çalışması, Yüksek Lisans Tezi, Manisa: Manisa Celal Bayır Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, kültür, ideoloji, dil politikası, toplum, dil planlaması ve cinsiyet kavramların dil ile bağlantısı açıklanmış, Kazakistan'ın ulus oluşturma aşamasında icra ettiği dil politikasının Kazak dilsel aidiyeti üzerindeki görevi ve etkisi incelenmiş ve Ana Tili Gazeti'nde yayımlanan yazılar esasında ele alınmıştır.

41. Dilektaşlı, C. (2020). Gagauzların Dil Durumu Üzerine Toplum dilbilimsel Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Dillerin risk altında olma aşamaları açıklandığı çalışmada, toplum dilbiliminin kavramları ifade edilmiş ve risk altındaki dillerden biri olan Gagauzcanının mevcut durumu değerlendirilmiş ve dil değiştirimi, dil ölümü, dil seçimi gibi kavramlar detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

42. Ünal, A. (2020). Ortaokul Öğrencilerinin Sözlü ve Yazılı Anlatım Becerileri Arasındaki İfade Farklılıklarına Toplum dilbilimsel Bir Bakış, Yüksek Lisans Tezi, Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 182 ortaokul öğrencisinin katılımıyla yapılan çalışmada, öğrencilerin yazılı ve sözlü sohbetlerinde dil değişkesi olarak ifade ettikleri ağız nitelikleri tespit edilmiş ve çalışmadaki veriler toplum dilbilimsel değişkenlerden yola çıkılarak incelenmiştir.

43. Ermağan, E. (2021). Alanya Örneğinde Almanca-Türkçe İki Dillilik: Ses, Yapı ve Anlambilim Açısından Toplum dilbilimsel Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, ikidillilik sözcüğü ve Alanya'da bulunan Türkçe-Almanca konuşan iki dilli kişilerin konuşmaları üzerinden biçimbilimsel, sesbilimsel, sözdizimsel ve anlambilimsel başlıklar çerçevesinde Alanya merkezden hareketle toplum dilbilimsel kapsamında ele alınmıştır.

44. Güzel, H. (2021). Dil İlişkileri Bağlamında Halaa, Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, Halaçların yaşadığı Telhab köyünden yola çıkılarak saha özelliği, toplumsal ve biçimsel niteliklerin dikkate alınarak çözümlenmiş, çalışmada, Lars Johanson'un kod kopyalama şablonu bağlamında incelenmiş ve ilgili köydeki dil edinim sorunları ortaya konulmuştur.

45. Nazlı, K. (2021). Karikatür Dili- Bir İhlaller Dünyası İletişimsel Bir Değer Olarak Karikatürün Edimbilimsel ve Toplumdilbilimsel İncelemesi: ocuk ve Yetişkin Karikatür Dergileri rneği, Doktora Tezi, Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, mizahın önemini keşfetmeye odaklanırken bu anlamın toplum dilbilimsel bir değişken olan yaş açısından nasıl değiştiği incelenmiş ve mizahı ve dil unsurları bulundurması nedeniyle karikatür tercih edilmiştir.

46. Aydın, E. (2022). Toplumdilbilim Açısından Antalya'da Yaşayan Ahıska Türklerinin Dil İncelemesi, Yüksek Lisans Tezi, Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. [Antalya ilinde yaşam süren Ahıska Türklerinden yola çıkılarak çalışmada, Ahıska Türklerin ağız nitelikleri toplum dilbilimi açısından standart dile, Rusçanın etkisine, cinsiyete ve yaşa göre değerlendirilmiştir.

47. Darıcı, E. (2022). Teklifsiz Dil ve Yabancı Dil Olarak Türkçe ğretiminde Teklifsiz Dilin Yeri ve nemi, Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, teklifsiz dil kullanım erevesi, dil kullanımlarında ortaya çıkan ayrımları, Türkçe kullanımında teklifsiz dilin önemi ve toplum dilbiliminin dil değişkenleri ve tarihçesi üzerinde durulmuştur.

48. Ece Halime, N. (2022). Reklam Dili: Bir İletişim Biçimi Olarak Türkçe Reklam Söylemi zerine Toplumdilbilimsel Bir İnceleme, Doktora Tezi, Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 2015- 2020 yılları arasındaki yayımlanan erkek ve kadın dergilerin dikkate alındığı çalışmada, reklam mesajlarının arka planındaki dil yaklaşımların cinsiyet durumu nasıl biçimlendiği karşılaştırmalı olarak gösterilmiştir.

49. Işık, U. (2022). Eski Uygur Türkçesinde Nezaket İfadeleri, Doktora Tezi, Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eski Uygur Türkçesi yazılarındaki nezaket sözcüğü, biçimbilimsel, edimbilimsel bakımından ele alındığı çalışmada, biçimsel nezaket söylemleri, sözlüksel, biçimbilimsel ve sözdizimsel gruplandırılmış ve araştırma sonucunda toplum dilbilimsel çıkarımlara varılmıştır.

50. Kuru, . (2022). Dünya İngilizceleri ve Ortak Dil Olarak İngilizce Farkındalığı Yaratmanın Yabancı Dil ğrencisinin Toplumsal Dil Kimliğine Etkisi: Bir Durum Araştırması, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bu alışma, dünya İngilizceleri ve ortak dil olarak İngilizce farkındalığının İngilizce ile ilgili tutum değişiklikleri, bireyin kendi İngilizcesine dair algısal dönüşümleri ve bir İngilizce

kullanıcısı olarak öz kimliğini temsil etme biçimi açısından yabancı dil öğrenen kimliğini nasıl etkilediği detaylı bir alanyazını taraması sonucu ortaya konulmuştur.

51. Özdemir, İ. (2022). Yabancı Dil Olarak Fransızca Öğretiminde ve Öğreniminde Toplumdilbilimsel Yeterlilik Üzerine Bir Çalışma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, Fransızcada toplum dilbilimsel yetkinliğin konumu ve önemi ele alınmış, dil öğreniminde toplum dilbilimsel yetkinliği konumu ve önemi üzerine yayımlanan yüksek lisans/doktora tezlerin ve makalelerin içerikleri ve konuları açıklanmıştır.

52. Pehlivan, H. (2022). Kültürel ve Sosyal Sermayenin Kaynağı ve Taşıyıcısı Olarak Dil: Eklemeli İki Dillilik, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, dil ve iletişim sonucunda ortaya çıkan kültürel ve toplumsal sermaye sözcüklerinin eklemeli ikidillilik üzerine bir çözümlemesi yapılmış, ikidilliliğin nasıl algılandığı ortaya konulmuş ve çokdillilik ve küreselleşme arasındaki ilişki üzerinde de durulmuştur.

53. Şafak, T. (2022). Bulgaristan Romanlarının Toplum Dil Bilimsel Durumları, Doktora Tezi, Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, romanların seçtikleri etnik kimlikleri, nüfus durumları, Hindistan'dan Balkanlara göçleri, din, siyasi, eğitim durumları, Roman ağızları, Roman dilinin adlandırma durumu ve Roman dili ağızlarının dilbilgisi ortaya konulmuştur.

54. Türken, G. (2022). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Toplum dilbilimsel Yeti, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Türkçe öğretmede kullanılan B2 seviye ders kitaplarında toplum dilbilimsel yetiye ne düzeyde öncelik verildiği araştırılmış, toplum dilbilimsel yeti kriterlerine dayalı bir gözlem listesi oluşturulmuş ve deyimler ile atasözlerin ilgili kitapta en fazla kullanılan toplum dilbilimsel öğeler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

55. Arslan, C. (2023). Varis Yolçiyev'in Metamorfoz Romanının Toplumdilbilimsel Açıdan İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Uşak: Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bu çalışmada, Varis Yolçiyev'in Metamorfoz adlı romanı, toplum dilbilimsel çerçevede roman içindeki yedi tipin olay örgüsü süresince iletişimlerinde kullanılan dil, eğitim, toplumsal cinsiyet, sosyal sınıf, nezaket, dil ilişkileri ve coğrafya kapsamında incelenmiştir.

56. Aydoğan, B. (2023). Azerbaycan'da Uluslaşma Sürecinde Dil Durumu: Azadlıg, Yeni Azerbaycan ve Azerbaycan Gazeteleri Temelinde Bir Analiz (1989-2003), Doktora Tezi, Manisa: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, 1989-2003 yılları arasında Azerbaycan'da uygulanan dil yönetimi süreçlerini Yeni Azerbaycan, Azadlıg ve Azerbaycan yayımları eşliğinde çözümlenmiş ve dil politikasıyla alakalı kavramlar, dil politikasının tanımı ve dil politikası yaklaşımları konuları ele alınmıştır.

57. Başay, Ö. (2023). Cinsiyet Değişkeni Bağlamında Bilimsel Makalelerin Toplum-dilbilimsel Açıdan İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, sosyal statü ve eğitimin, toplumsal cinsiyetin etkisini sınır-layacağı tarafındaki anlayışlara dayanarak erkek ve kadın araştırmacıların lisansüstü düzeyde akademik dil kullanımında açığa çıkacak çıkarımlar saptanmış ve Güç, Sosyal Yapılandırıcılık, Ayrıklık ve Eksiklik kuramların kapsamında çıkarımların nedenleri üzerinde durulmuştur.

58. Canoğlu, H. D. (2023). Almanya'da Yaşayan Türk Göçmen Kuşaklarının Dil Değişkelerinin Dinamiği. Almanca-Türkçe Çok Dillilik Bağlamında Dilin Değişim Boyutlarının Deneysel Olarak İncelenmesi, Doktora Tezi, İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, Almanya'nın çeşitli bölgelerinde yaşam süren Türk göçmen-lerin gündelik hayatlarıyla ilgili doğal ses kayıtları kültürel ve toplum dilbilimsel bir araştırma çerçevesinde çözümlenmiş ve çalışma sonucunda göçmenlerin kullandıkları dil değişkenleri-nin nesiller arasında belirgin bir şekilde farklılaştığı gözlemlenmiştir.

59. Mutluay, A. (2023). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Televizyon Dili: Öncelikli Söz Varlığı Derlemi, Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Televizyon dilinin sözlü dilin bir yansıması olduğu fikrinden yola çıkarak 446.254 sözcükten oluşan bir televizyon dili derlemesi oluşturulmuş ve bu derleme aracılığıyla sözlü dilin sözcük sıklığı ile toplum dilbilimsel göstergeleri ortaya konulmuştur.

60. Sustam, N. (2023). Kod Değiştirme: Almanca, Türkçe ve İngilizce Örneğinde, Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada öncelikle ikidillilik, çokdillilik ve kod değiştirme kavramları tanımlan-mış, ilgili kavramlar arasındaki ilişki açıklanmış, gömülü dil ve matris dil kavramları da tanı-tılmış ve İngilizce, Türkçe, Almanca dillerindeki kod değiştirmeleri incelenmiştir.

61. Yamaç, M. (2023). Örtmecelerin Toplumdilbilimsel Özelliklerinin Dil Öğretimi-ne Yansıması: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğre-timi ve Avrupa Ortak Çerçeve Programı ders kitaplarındaki üstü kapalı ifadeler tespit edilmiş ve Türkçedeki üstü kapalı ifadelerin dil öğretim sürecine yansıtılması durumu toplum dilbilimsel perspektif ile incelenmiştir.

62. Yılmaz, P. (2023). İngiliz Dili ve Edebiyatı Öğrenimi Sırasındaki Konuşulan Dilin Gelişimi ile İlgili Hataların ve Farkındalığın Analizi, Yüksek Lisans Tezi, Isparta: Sü-leyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İngiliz dili ve edebiyatı öğrencilerin toplum dilbilimi, edimbilim ve dilbilim yetkinliklerini ortaya koyan dil biçimlerindeki farklılık-lar ve benzerlikleri tespit edilmiş ve çalışma sonucunda öğrencilerin bireysel olarak yaptığı sözlü sınavlarındaki hatalarda azalma ve daha karmaşık dil parçaları gözlemlenmiştir.

63. Altıparmak, M. (2024). Suriyeli Çocuklara Yönelik Uygulanan Arapça Destek-leme Eğitiminin Toplumdilbilimsel Açıdan Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, İ-

tanbul: İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çalışmada, Suriyeli çocukların Arapçada dil yeteneklerinin ilerletebilmesi için Millî Eğitim Bakanlığı tarafınca uygulanan Arapça destekleme eğitimleri toplum dilbilimsel bakış açısıyla değerlendirilmiş ve sonuç olarak öğrencilerin Arapça dil yeteneklerini geliştirmek için desteğe ihtiyaç olduğu gözlemlenmiştir.

64. Çiçek, S. (2024). Arap Harfli Moğolca Sözlüklerde Türkçe Üzerinden Moğolcaya Geçen Arapça ve Farsça Sözcükler, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Diller arasında ortaya çıkan etkileşim ve etkileşimin neticesinde kişilerin dil öğrenmesi ve bilmesi durumlarının ele alındığı çalışmada, Arap harfli Moğolca sözlüklerinde ödünçleme veya kod kopyalama yapıları incelenmiş ve bu yapıların, diller arasındaki etkileşimden kaynaklanarak oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır.

65. İzgi, R. (2024). Türkiye'deki Arapça Dil Politikalarının Aile ve Öğrenci Düzeyinde İncelenmesi: İmam Hatip Okulu Örneği, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 67 kişinin katıldığı çalışmada, proje okulu olan İmam Hatip lisesinde Arapça dersi alan erkek öğrencilerin ailelerinin Arapçaya karşı yaklaşımları ve bu yaklaşımların alt yapısında yer alan nedenler toplum dilbilimsel bağlamda ele alınmıştır.

4. Bildiriler⁷

1. Demir, N. (2003). Popüler Dil Tartışmalarına Dil İlişkileri Açısından Bakış. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Türkçemiz (s. 37-44) içinde. Ankara: Ankara Ticaret Odası-Anadolu Çağdaş Eğitim Vakfı. Çalışmada, Lars Johanson'un kullandığı kopyalama modeli tanıtılmış ve bu kopyalama modelinden yola çıkılarak dil ilişkileri, Türkçenin yok olma tehlikesi ve durumu üzerinde durulmuş ve çalışma sonucunda diller arasındaki etkileşimin sonucu olan ödünçleme ve kopyalamanın düşünüldüğü gibi dil için kirlenme ve yozlaşma yapmadığı ortaya konulmuştur.

2. Aydemir, Ö. K. (2007). Türk Halk Türküleri İçerisinde Denizli Türkülerinin dilbilimsel Özellikleri. Uluslararası Denizli ve Çevresi Tarih ve Kültür Sempozyumu Bildiriler (6-7-8 Eylül 2006) Ayfer Özçelik, Yasemin Avcı vd. (Ed.) (s. 339-348) içinde. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi-Tarih Bölümü Yayınları. Bu çalışmada, 280 çeşit Türk Halk Türküsü'nün 3176 cümlesinden yola çıkılarak toplum dilbilimi, işlevsel dilbilim, anlambilim ve biliş dilbilim çerçevesinde incelenmiş, çalışmada, 248 cümle ile 22 çeşit Denizli türküsü karşılaştırılmış ve çalışma sonucunda dil ile kültür arasında ilişki açık bir şekilde ortaya konulmuştur.

⁷ Toplum dilbilimi ile ilgili sempozyumlar, konferanslar, paneller, seminerler ve kongreler söz konusu bildiriler başlığı altında yer almaktadır.

3. Aydemir, Ö. K. (2008). Türkçede Sloganlaştırılan Dil Sistemlerinin Toplum dilbilimsel İşlev Çözümlemesi Üzerine Bir Deneme. *XX. Dilbilim Kurultayı Bildirileri (12-13 Mayıs 2006, İstanbul)* Yusuf Çotuksöken, Nafi Yalçın (Ed.) (s. 393-403) içinde. İstanbul: Maltepe Üniversitesi. Bildiride, sloganlaşan dil birliklerinin toplumumuz üzerine etkisi ele alınmış, Apollonca ve Dionizosça ifadeleri incelenmiş, bu ifadeler, post-yapısal görüş ile toplum dilbilimi bağlamında değerlendirilmiş ve modern dünyada iletişim teknolojilerinin ve hızlı bilgi akışlarının küreselleşmeyi güçlendiği üzerinde durulmuştur.

4. Eker, S. (2008). Toplumdilbilgisel Gösterge Olarak /e/. *XX. Dilbilim Kurultayı Bildirileri (12-13 Mayıs 2006, İstanbul)* Yusuf Çotuksöken, Nafi Yalçın (Ed.) (s. 425-438) içinde. İstanbul: Maltepe Üniversitesi. Çalışmada öncelikle toplum dilbilgisi ve toplum sesbilgisi kavramları açıklanmış, /e/ 'nin ifade edilmesinin sosyal sınıflara, sosyo-ekonomik konumuna, yaşa, cinsiyete ve kimliğe göre söylenişleri ortaya konulmuş ve /e/'nin toplum dilbilgisel ve toplum sesbilgisel bağlamda ele alınmıştır.

5. Gökdağ, B. A. (2010). Türkiye'nin Toplum dilbilimsel Durumu ile İlgili Kimi Görünüşler. *24. Ulusal Dilbilim Kurultayı (17-18 Mayıs 2010, Ankara), Bildiri Kitabı Çiğdem Sağın Şimşek, Çiler Hatipoğlu (Ed.) (s. 407-416) içinde.* Ankara: ODTÜ Yayınları. Çalışmada öncelikle toplum dilbiliminin konuları, alanı, dil ilişkileri, çokdillilik, ikidillilik, kod değiştirimi, kod karıştırımı ve kod etkileşimi konularından bahsedilmiş ve iki dilli kişilerin kod değişim örneklerine yer verilmiştir.

6. Yalınkılıç, K. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Dil Tutumları Üzerine Toplum-dilbilimsel Bir İnceleme. *III. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Kongresi, İstanbul, Türkiye.* König ve Somuncu'nun sorularının dikkate alınarak 200 öğrenciye yöneltildiği çalışmada, standart Türkçe ve bölgesel dil değişiklerine ilişkin yaklaşımlar toplum dilbilimsel çerçeveden ele alınmış ve çalışma sonucunda dil kullanımlarındaki farklılıkların sosyal ve eğitimsel değişkenlere bağlı olarak nasıl şekillendiği ortaya konulmuştur.

7. Oğuz, B. B. (2011). Orhun Yazıtlarında Hitap Biçimlerinin Toplumsal Dilbilim Açısından Bir Analizi. *38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi (10-15 Eylül 2007, Ankara) Bildirileri Kitabı Dilek, Zeki -Mustafa Akbulut vd. (Ed.) (s. 1203-1226) içinde.* Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu yayınları. Çalışmada öncelikle hitap, ünlem kavramları tanımlanmış, ilgili kavramlara dair bilgiler verilmiş, Orhun yazıtlarında bulunan hitap, seslenme ve ünlem biçimleri incelenmiş ve çalışma sonucunda yazıtlardaki hitaplar semantik ve morfolojik olmak üzere iki kategoriye ayrılmıştır.

8. Demir, G. (2013). Etnomüzikolojide Dilbilimsel Yaklaşımlar Ekseninde Yapılanan ve Sözel-Sanatsal Bir Performans Türü Olarak Tanımlanan Türkülerin Etnolinguistik-Müzikolinguistik Özellikleri: Urfa Yöresi Örnekleme. *Uluslararası Dil ve İletişim Sempozyumu: Yenilikleri Keşif (17-19 Haziran 2013, İzmir) (s. 1-12), İzmir, Türkiye.* Çalışmada öncelikle dilin tanımı, sözel-sanatsal bir performans türü olarak tanımlanan Urfa türkülerinin etnolinguistik ve müzikolinguistik özellikleri konu başlıklarına yer verilmiş ve etnomüzikoloji

dilbilimsel kuramlardan yola çıkılarak müzik, dil ilişkisi ve bölgesel ağız farklılıkları ele alınmıştır.

9. Özdemir, A. (2014). Gençlerin Sosyal Medyada Kullandıkları Dilin Toplum dilbilimsel Açından Sınıflandırılması. *Gençlik ve Kültürel Mirasımız Uluslararası Kongre (16-18 Mayıs 2014 Samsun)*, Bekir Şişman, Muhittin Düzenli (Ed.) (s. 123-130) içinde. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi. Çalışmada, iletişim ağında kullanılan dil, gençlik kimliği ve kültürü arasında ilişkilendirilerek toplum dilbilimsel çerçevede ele alınmış ve çalışma sonucunda gençlerin iletişim ağı kullanmaları, günlük konuşma dillerine yeni kavram ve sözcükler kazandırdığı gözlemlenmiştir.

10. Akata, Z. H. (2016). Dilde Yeni Ögeye Karşı Tutumlar: Selfie Mi, Özçekim Mi?. *I. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu (13-14-15 Ekim 2016, Elazığ) Bildiri Kitabı Erol Asiltürk vd. (Ed.) (s. 70-76) içinde. Elazığ: ASOS Yayınları. Çalışmada, özçekim ve selfie örnekleri üzerinden teknolojik yeniliklere bağlı olarak dile yerleşen yabancı sözcük fazlalığı ve bu sözcükler karşısında yeni öge kullanımına yönelik tutumlar toplum dilbilimsel bağlamda ele alınmıştır.*

11. Bayar, N. (2016). Dil ve Toplum. *Uluslararası Edebiyat ve Toplum Sempozyumu (28-30 Nisan 2016, Bartın) Bildiriler Kitabı Hacı İbrahim Delice (Ed.) (s. 427-436) içinde. Bartın: Bartın Üniversitesi Yayınları. Çalışmada, Türkçenin güncel sorunları, dil kirlenmesi, dil duyarlılığı, yabancı sözcük tutkusu, dil şuurunun olmayışı, yanlış kullanımlar, sözcük ve terim türetmedeki yetersizlik, yabancı dil öğretimi ile yabancı dil öğretiminin karşılaştırılması vb. konuları üzerinde durulmuştur.*

12. Gülakan Kaman, S. (2016). Latife Tekin'in Buzdan Kılıçlar Romanındaki Sosyolekt Algısı: Yoksulların Dili. *Uluslararası Edebiyat ve Toplum Sempozyumu (28-30 Nisan 2016, Bartın) Bildiriler Kitabı Hacı İbrahim Delice (Ed.) (s. 437-447) içinde. Bartın: Bartın Üniversitesi Yayınları. Toplum ve dil arasındaki ilişkiye değinildiği çalışmada, Latife Tekin'in Buzdan Kılıçlar adlı eserinde yoksulluğun dili ve sosyolekt algısı incelenmiş ve söz konusu romandaki dil sapmaları ve dil anlayışı örneklerle ortaya konulmuştur.*

13. Kara, S. (2016). Toplum Dil Bilim Açısından Sosyal Medya Dili. *I. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu (13-14-15 Ekim 2016, Elazığ) Bildiri Kitabı Erol Asiltürk vd. (Ed.) (s. 3323-3328) içinde. Elazığ: ASOS Yayınları. Çalışmada öncelikle toplum dilbilimi ve sosyal medya arasındaki ilişkiye değinilmiş ve toplum dilbilimsel yaklaşımdan yola çıkılarak sosyal ağdaki gönderiler, ilişkiler ve mesajlar kısacası sosyal ağ dili tartışılmıştır.*

14. Çolak, G. (2017). Yazar Cinsiyeti Değişkeninde Türkçede Toplumsal Cinsiyet. *30. Ulusal Dilbilim Kurultayı Bildirileri (13-14 Mayıs, 2016, Ankara), Bahtiyar Makaroğlu vd. (Ed.) (s. 297-306) içinde. Ankara: Dilbilim Derneği Yayınları. Toplumsal cinsiyet düzeyinde ve yazarın cinsiyetine bağlı olarak değişen sözcüklerin saptandığı çalışmada, sosyal ve kültürel görüşler bağlamında tartışılmış ve içerik analizi ile 552 sözcük, 1860-2015 yılları ara-*

sındaki eserlerde hangi cinsiyet durumu olduğu belirlenmiş ve 402 sözcük toplumsal cinsiyete göre 73 sözcük ise yazarın biyolojik cinsiyetine bağlı olarak değiştiği ortaya konulmuştur.

15. Akgül, A. (2018). Cinsiyet Odaklı Sözcüklerin Kadın-Erkek Dergilerinde Kullanımı. *Dilbilimde Güncel Tartışmalar (12-13 Mayıs 2017, Eskişehir)* Ümit Deniz Turan-Handan Kopkallı Yavuz- Ayla Balcı (Ed.) (s. 157-162) içinde. Ankara: Dilbilim Derneği Yayınları. Çalışmada, erkek ve kadın dergilerinde, cinsiyete yönelik kullanılan sözcükler saptanmış, bu sözcüklerin anlamları belirlenmiş ve çalışma sonucunda erkek dergilerinde kadınlarla ilgili sözcüklerin çoğunlukta olduğu, kadın dergilerinde ise genellikle kadınlarla ilgili konular ve bu konuya ait sözcüklerin kullanıldığı tespit edilmiştir.

16. Hüyüktepe, G., Özdemir, D. (2018). Türk İşaret Dilinde Sözcüksel Çeşitliliğe Toplum dilbilimsel Bakış. *11. Dilbilim Öğrenci Konferansı Bildirileri (20-21 Nisan 2017, Mersin)* Aksan, Mustafa; Atasoy, Gülsüm (Ed.) (s. 21-31) içinde. Ankara: Dilbilim Derneği Yayınları. Türk İşaret Dili Araştırma Projesi içerisinde 26 ilden toplanılan örneklerdeki 33 sözcük incelenmiş, Türk İşaret Dili'nin sözlüksel çeşitlilik görünüşü toplum dilbilimsel bağlamda ele alınmış ve çalışma sonucunda toplum dilbilimsel değişkenler yaş, bölge, etnik köken, sınıfsal ayrımlar, eğitim durumu, din ve cinsiyet gibi sözlüksel çeşitlilik üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir.

17. Özalp, V. (2018). Ne Kadar Taraftar? Twitter Gönderilerinde 'Kadın' ve 'Bayan' Taraftar. *11. Dilbilim Öğrenci Konferansı Bildirileri (20-21 Nisan 2017, Mersin)* (Aksan, Mustafa; Atasoy, Gülsüm (Ed.) (s. 43-49) içinde. Ankara: Dilbilim Derneği Yayınları. Çalışmada öncelikle twitter hakkında bilgi verilmiş, kuramsal alt yapının oluşturulduğu eleştirel söylem çözümlemesi açıklanmış ve eleştirel söylem analizinden yola çıkılarak kadınların futbol taraftarı olarak buldukları stadyumlarda kullandıkları söylemler incelenmiştir.

18. Pilten Ufuk, Ş. (2018). Sakarya Türkülerinin Toplum Dil Bilimi Açısından İncelenmesi. Geçmişten Günümüze *Uluslararası Sakarya Sempozyumu: Tarih- Kültür-Toplum (23-25 Kasım 2017, Sakarya) Bildiriler* Mehmet Yaşar Ertaş vd. (Ed.) (s. 757-768) içinde. Sakarya: OSAMER. Sakarya türkülerinin dili toplum dilbilimin çerçevesinden yola çıkılarak benlik ve kimlik izlenimleri ortaya konulduğu çalışmada, Türk Halk Müziği Sözlü Eserler Antolojisi, Türkülerle Türkiye, Türkiye With Folk Songs, 54 Sakarya ve Farklı Kimliklerin Kavşak Noktası: Kültürel Renkleriyle Sakarya (Sakarya'nın Toplumsal ve Kültürel Yapısı) adlı çalışmalarda bulunan türküler temel alınmıştır.

19. Akata, Z. H. (2019). Güncel Türkçe Sözlükte Kadın Kavramı ve Toplum dilbilimsel Sezdirimleri. *XI. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı (16-18 Ekim 2019, Samsun)* Serkan Şen- Mediha Mangır (Ed.) (s. 2275-2283) içinde. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi. Çalışmada, Güncel Türkçe Sözlük'teki kadın maddesinde yer verilen deyimler ve atasözleri ile birleşik sözcükler ele alınmış, toplum dilbilimsel metotlarla incelenmiş ve çalışma sonucunda söz konusu maddelerde toplumsal cinsiyeti işaret eden unsurlar üzerinde durulmuştur.

20. Arıkan, A. (2019). Dilbilimsel Form ve Kültür İlişkisi: Şiir, İnternet Dili ve Emotikonları Açıklamak. 8. Uluslararası Anlatı ve Dil Çalışmaları Konferansı (2-3 Mayıs 2019, Trabzon) Ö. Yemez, M. Z. Çıraklı (Ed.) (s. 23-25) içinde. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi. Çalışmada, dilbilimsel şekillerin, anlamların ve yorumların etkileşime nasıl geçtiği metin türleri üzerinden gösterilmiş ve çalışma sonucunda internette kullanılan emotikonların sözcükler ve sözcükler grubuyla birlikte kullanımı ve sembol olarak kullanılması şeklinde iki temel işlevi olduğu gözlemlenmiştir.

21. Kamacı Gencer, D. (2019). Toplum Dilbiliminde Etnografik-Etnolojik ve Etnometodolojik Yaklaşımlar. I. Uluslararası Din ve İnsan Sempozyumu Din, Dil ve İletişim Tebliğler Kitabı (10-12 Ekim 2019, Eskişehir) Yunus Araz vd. (Ed.) (s. 68-76) içinde. Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi Yayınları. Çalışmada, toplum, insan ve dil ilişkileri bakımından iletişimde dinleyici ve konuşucunun sosyal konumu ile ifade biçimleri dilsel, toplum dilbilimsel ve sosyal yapıları arasındaki ilişki ortaya konulmuş ve çalışma sonucunda toplum dilbiliminde etnometodolojik ve etnolojik-etnografik yaklaşımların tamamında gündelik hayat ve kültüre dair bulgular dil eşliğinde yapılmıştır.

22. Kamacı Gencer, D. (2019). Diyalektolojik Bakış Açısıyla Kırsal Alanda Kentin İzleri: Eskişehir Örneği. Congist 2019 Şehrin Dili (18-20 Eylül, İstanbul), İstanbul, Türkiye. Çalışmada, kent ve kır farklılığından yola çıkılarak kent alan ile kırsalın birleşme noktalarını dil vasıtasıyla tespit edilmiş, Eskişehir'in göçmen ve yerli ağızlarından derlenen verilerden oluşmuş ve veriler sonucunda Eskişehir'in kırsal bölgelerde yaşamını sürdüren insanların kent ile ilişkileri belirlenmiş ve tartışılmıştır.

23. Varol, O. (2019). Dil Etkileşiminde Toplum-dilbilimsel Sınırları Belirleme ve Dilsel Görecelik Varsayımını Değerlendirmede Alt Katman Diller. 34. Uluslararası Dilbilim Kurultayı Bildiri Özetleri Kitapçığı (29-30 Nisan 2021, Ankara) Hale Işık-Güler Duygu Özge (Oturum Bşk.) (s. 37-38) içinde. Ankara: Dilbilim Derneği Yayınları. Kıbrıs ve Türkiye'de yer alan (Çepni, Gurbetçe ve Domani) üç tehlikedeki dilin işlevsel, yapısal sınırları çizilmiş, toplum dilbilimsel ve dilbilimsel yönleri incelenmiş ve dil konuşurları ile söz dağarcığı arasındaki ilişki ele alınmıştır.

24. Akın, G. (2021). Toplumsal Ağ Kuramı Çerçevesinde Doğu Karadeniz'de Konuşulan Rumcada (Romeyka) Dil Değişkesi Oluşumu. 34. Uluslararası Dilbilim Kurultayı Bildiri Özetleri Kitapçığı (29-30 Nisan 2021, Ankara) Hale Işık-Güler Duygu Özge (Oturum Bşk.) (s. 103-104) içinde. Ankara: Dilbilim Derneği Yayınları. Toplumsal ağ kuramından yola çıkılarak Trabzon'un bazı ilçelerinde (Sürmene, Tonya ve Of) Rumca konuşanlara karşılık ana dili Rumca olanların tutumları toplum dilbilimsel bağlamda incelenmiş ve söz konusu ilçelerdeki insanların Rumca diline karşılık olumlu tutumlar sergilerken Rumca konuşabildiklerini dile getirmekte çekindikleri sonucuna ulaşılmıştır.

25. Akın, G., Sağın Şimşek, Ç. (2021). Tehlike Altındaki Bir Miras Dile Karşı Tutum: Doğu Karadeniz'de Çamlıhemşin, Hemşin ve Hopa'da Yaşayan Hemşinlilerin

Dilsel Kimlik Durumları. 34. *Uluslararası Dilbilim Kurultayı Bildiri Özetleri Kitapçığı (29-30 Nisan 2021, Ankara) Hale Işık-Güler Duygu Özge (Oturum Bşk.) (s. 107-108) içinde. Ankara: Dilbilim Derneği Yayınları.* Çalışmada, etnodilbilimsel kimlik kuramından yola çıkılarak Doğu Karadeniz’de Hemşin, Çamlıhemşin ve Hopa ilçelerinde yaşayan Hemşinlilerin dil kullanımları, tutumları ve dil kullanım sıklıkları ortaya konulmuş ve çalışma sonucunda Hemşinlilerin kökeninin Ermeniliğe ve Türklüğe dayandırılmasına rağmen konuşurlar kendilerini farklı bir etnik topluluk olarak tanımlamışlardır.

26. Akkuş, M., Sağın şimşek, Ç. (2021). Tehlike Altındaki Bir Dil Olarak Lazca Konuşurlarının Dil Tercihleri ve Toplumsal Ağları Arasındaki İlişkinin Dilin Canlılığı Üzerindeki Etkileri. 34. *Uluslararası Dilbilim Kurultayı Bildiri Özetleri Kitapçığı (29-30 Nisan 2021, Ankara) Hale Işık-Güler Duygu Özge (Oturum Bşk.) (s. 105-106) içinde. Ankara: Dilbilim Derneği Yayınları.* Çalışmada, Milroy’un toplumsal ağ teorisi kapsamında Doğu Karadeniz’de (Kemalpaşa, Hopa ve Artvin) Lazca konuşanların dil seçimleri ve toplumsal ağlar arasındaki ilişkinin dilin canlılığı üzerindeki etkisi incelenmiştir]

27. Arık, E., Tezeller Arık, B. (2021). Türkiye’de Kullanılan Yerel Dillerin Sosyal Medyada Temsilleri. 34. *Uluslararası Dilbilim Kurultayı Bildiri Özetleri Kitapçığı (29-30 Nisan 2021, Ankara) Hale Işık-Güler Duygu Özge (Oturum Bşk.) (s. 49-50) içinde. Ankara: Dilbilim Derneği Yayınları.* Türkiye’deki ana dillerin sosyal ağdaki dil kullanım sıklıkları üzerinde durulduğu çalışmada, dillerin sosyal, kültürel ve siyasal sebepleri tartışılmış ve çalışma sonucunda twitte Zazaca (10.982), Kürtçe (88.167), Arapça (111.970), Lazca (6.130), Türk İşaret Dili (7.607), Ermenice (5.540), Adigece (191) ve Rumca (4.120) dil kullanımları tespit edilmiştir.

28. Eröz, B. (2021). Uygulayıcı Topluluklarda Bireysel ve Grup Kimliği Oluşumunun Farklı Yöntemlerle Toplum dilbilimsel Olarak İncelenmesi. 34. *Uluslararası Dilbilim Kurultayı Bildiri Özetleri Kitapçığı (29-30 Nisan 2021, Ankara) Hale Işık-Güler Duygu Özge (Oturum Bşk.) (s. 89-90) içinde. Ankara: Dilbilim Derneği Yayınları.* Çalışmada, toplum dilbilimin konularından biri olan uygulayıcı topluluklar çerçevesinde grup ve birey kimliğinin meydana gelişi ve iletişim seçimlerinin nasıl olduğu üzerine analizler yapılmış ve çalışma sonucunda dedikodunun kaynağı, devam edilmesi ve dedikodusu yapılmış kişi hakkında ortak bir görüş birliğinden söz edildiği ortaya konulmuştur.

29. Gökmen, S., Peçenek, D. (2021). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Çağırımsal Cinsiyet Algıları. 34. *Uluslararası Dilbilim Kurultayı Bildiri Özetleri Kitapçığı (29-30 Nisan 2021, Ankara) Hale Işık-Güler Duygu Özge (Oturum Bşk.) (s. 51-52) içinde. Ankara: Dilbilim Derneği Yayınları.* 50 kadın ve erkeğin katıldığı çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen kişilere ilişkisel cinsiyetin Türkçedeki kavranışı ne şekilde olduğu araştırılmış, söz konusu olan ilişkisel cinsiyet belirli (meyve, giysi, sebze, hayvan, renk, meslek, giysi) kategoriler üzerinden incelenmiş ve ilgili kategoriler değerlendirildiğinde dişil ve yansız cinsiyetin işaretlendiği tespit edilmiştir.

30. Kamacı Gencer, D., Sert, G. (2021). Toplum Dil Bilimi Bağlamında Sözcüksel Değişimler: Eskişehir İli Yerli ve Göçmen Ağızları Örneği. V. Uluslararası Türk Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştayı Bildirileri (7-8 Kasım 2019, Adana) (s. 547-569) içinde. Ankara: Türk Dil Kurumu. Eskişehir ili göçmen ve yerli ağızları arasındaki sözcüksel değişimlerin incelendiği çalışmada, ağızların dil niteliklerini sosyal özellikleri kapsamında ele alınmış ve çalışma sonucunda ağızlardaki sözcüksel değişimler tarım-hayvancılık, akrabalık-süslenme, giyim-kuşam ve yeme-içme şeklinde tespit edilmiştir.

31. Demir, N. (2023). Sokaktaki Yazılı Dil. Hacettepe Üniversitesi Sürdürülebilir Öğretme ve Öğrenme Merkezi Etkinlikleri, Yaşam Becerileri Semineri (15 Kasım 2023, Ankara), Ankara, Türkiye. Çalışmada, TÜBİTAK SOBAG 1001 Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Projeleri programı kapsamında desteklenmiş Şehir ve Dil: Ankara'nın Dilsel Görünüşü adlı çalışma dikkate alınarak sosyal alandaki yazı dilinin görünümü incelenmiştir.

32. Levent, S. (2023). Pend-Nâme-İ Attâr'ın Türkçe Şerhlerinde Kadına Bakış Açısı ve Eril Dilin Tespiti. 3. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu (26-31 Ağustos 2023, Ankara): TSBS Bildiriler Dergisi (s. 349-352) içinde. Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi. Pend-nâme-i Attar adlı eserden yola çıkılarak toplumun kadına yaklaşımı, şairin kadına bakışı, kadının toplumdaki konumu ve ilgili eserde tercih edilen eril dili ele alınmış ve çalışma sonucunda metinlerde eleştirilen kadınların olmasının sebebi toplumdaki algıdan kaynaklandığı üzerinde durulmuştur.⁸

⁸ Türkçe alanyazınında bu çalışmaların dışında toplum dilbilimi üzerine yapılan başka bildiri çalışmaları da mevcuttur. Ancak bu çalışmalara erişim sağlanamamıştır. Karas, M. (1989). Günümüz Türkçesinde Hitap Şekilleri ve Toplum dilbilimsel Kurallar. *III. Dil bilimi sempozyumu (21-22 Haziran 1989, Adana) Dil Bilimi Uygulamaları* F. Özden Ekmekçi, Vural Ülkü (Ed.) (s. 41-60) içinde. Adana: Çukurova Üniversitesi Basımevi; Karahan, F. (2001). Sakarya İli Aralık Köyünde Yaşayan Boşnakların Etnikdilsel Canlılık Oranları, Dillerine ve Kimliklerine İlişkin Tutumları, Toplumsal Ağları İçinde Dil Kullanımları, *XV. Dilbilim Kurultayı Bildirileri (24-25 Mayıs 2001, İstanbul)* (s. 17-18) içinde. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi; Şen, M. (2008). Sosyokültürel Dilbilim Kapsamında Nesne, Sözel Etkileşim ve Kimlik Tartışması. *XX. Dilbilim Kurultayı Bildirileri (12-13 Mayıs 2006, İstanbul)* Yusuf Çotuksöken, Nafi Yalçın (Ed.) (s. 277-282) içinde. İstanbul: Maltepe Üniversitesi; Demir, N. (2016). Dil ve Cinsiyet. *Toplumsal Cinsiyet Çalıştayı (05-06 Eylül, 2016, Ankara)* (s. 7-8), Ankara, Türkiye; Öztürk Dağabakan, F. (2017). Türkçe ve Almanca Politik Dilde Stereotipler. *Al Farabi I. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi (11-14 Mayıs 2017, Gaziantep)* (s. 34), Gaziantep, Türkiye; Bilici, B. Ş. (2018). Silifke ve Erdemli'de Konuşulan Yörük Ağızı Üzerine Toplum dilbilimsel Bir İnceleme. *11. Dilbilim Öğrenci Konferansı Bildirileri (20-21 Nisan 2017, Mersin)* Aksan, Mustafa; Atasoy, Gülsüm (Ed.), Ankara: Dilbilim Derneği Yayınları; Balyemez, G. (2018). TDK Türkçe Sözlük İçindeki Cinsiyetçi Dil ve Cinsiyetsiz Bir Sözcük Oluşumu İçin Öneriler. *11. Dilbilim Öğrenci Konferansı Bildirileri (20-21 Nisan 2017, Mersin)* Aksan, Mustafa; Atasoy, Gülsüm (Ed.), Ankara: Dilbilim Derneği Yayınları; Gültekin, E., Kırçalı, C. E., vd. (2018). Türkçe'de Örtük Nedensellik Olgusu: Toplumsal Cinsiyet ve İktidar İlişkileri Üzerinden Bir İnceleme. *11. Dilbilim Öğrenci Konferansı Bildirileri (20-21 Nisan 2017, Mersin)* Aksan, Mustafa; Atasoy, Gülsüm (Ed.), Ankara: Dilbilim Derneği Yayınları; Olcav, D. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Dil

Söz konusu akademik çalışmaların yanında günümüzde çeşitli yüksek öğretim kurumlarında toplum dilbilimi dersleri⁹ de verilmektedir. Türk Dili ve Edebiyatı ve Dilbilimi bölümlerinde

Kullanımında ‘Bayan’ Sözcüğünün Temsil Ettiği Söylemler Üzerine Bir İnceleme. *11. Dilbilim Öğrenci Konferansı Bildirileri (20-21 Nisan 2017, Mersin)* Aksan, Mustafa; Atasoy, Gülsüm (Ed.), Ankara: Dilbilim Derneği Yayınları; Şakar, İ. (2018). Hababam Sınıfı Filmlerindeki Argo Kullanımı. *11. Dilbilim Öğrenci Konferansı Bildirileri (20-21 Nisan 2017, Mersin)* Aksan, Mustafa; Atasoy, Gülsüm (Ed.), Ankara: Dilbilim Derneği Yayınları; Yalçın, F. (2018). Sosyal Medyada Taciz ve Tecavüz Olaylarına İlişkin Eril Tepki Dili Kullanımı. *11. Dilbilim Öğrenci Konferansı Bildirileri (20-21 Nisan 2017, Mersin)* Aksan, Mustafa; Atasoy, Gülsüm (Ed.), Ankara: Dilbilim Derneği Yayınları; Vural, C. Ö. (2018). Socrates’in Dili Romeyika Üzerine Bir Tutum Çalışması: Kod Değiştirme ve Kod Aktarımı Üzerine Bir İnceleme. *11. Dilbilim Öğrenci Konferansı Bildirileri (20-21 Nisan 2017, Mersin)* Aksan, Mustafa; Atasoy, Gülsüm (Ed.), Ankara: Dilbilim Derneği Yayınları; Gökçe, F. (2023). Gery Desiré’nin Diyarbakır Ağzına Ait 1768 Tarihli Latin Harfli Dini Metinlerinde Toplumdilimsel Unsurlar. *Toplum Dilbilim Araştırmaları Çalıştayı (24-25 Kasım 2022, Diyarbakır)*, Diyarbakır, Türkiye.

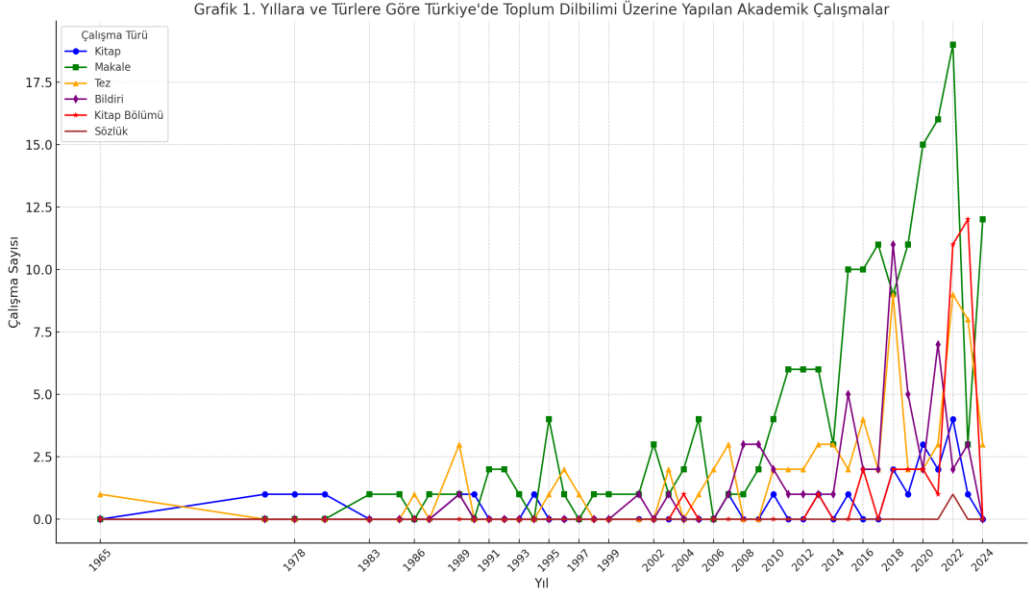
⁹ Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Milli Kimlik, Dil ve İletişim, Dil- Kültür dersleri, Anadolu Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Toplum Dilbilim dersi, Ankara Üniversitesi Dilbilimi Bölümü Toplum Dilbilim dersi, Başkent Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Toplumdilbilim dersi, Yozgat Bozok Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Sosyodilbilim ve Dil Öğretimi dersi, Celal Bayar Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Kadın ile Dil ve Dil ile Kültür Geçişleri dersleri, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Kültür ve Dil dersi, Çukurova Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Dil ve Kültür dersi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Toplum Dilbilime Giriş I-II, Toplum Dilbilimi Araştırmaları I-II, Dil ve Kültür I-II, Toplum Dilbilim I-II, İkidillilik ve Çokdillilik, Dil Sosyolojisi I-II, Dil Politikaları ve Planlamaları I-II dersi, Gazi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Kültür ve Dil dersi, Hacettepe Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Toplumsal Dilbilime Giriş ve Toplumsal Dilbilim Araştırmaları dersleri, Harran Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Toplumsal Dilbilim dersi, Hitit Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Toplum Dil Bilimi dersi, İnönü Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Dil ve Kültür dersi, İstanbul Üniversitesi Dilbilimi Bölümü Dil, Kültür ve İletişim, Toplum Dil Bilimi ve Toplumdilbilim Teorileri dersleri, İstanbul Kültür Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Toplumsal Dilbilim ve Ağız Bilimine Giriş dersi, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Sociolinguistics ve Language, Society and Culture dersleri, Kocaeli Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Dil ve Kültür İlişkileri ve Dil, İdrak ve Kültür dersleri, Marmara Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Kültür ve Dil dersi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Türk Dili ve Kültürü dersi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Dil ile Kültür ve Toplum Dilbilimi dersleri, Ordu Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Toplum Dilbilimi dersi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Dil ve Kültür dersi, Trakya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Kültür ile Dil ve Çeviri Uygulamaları II dersi, Bursa Uludağ Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Dil ve Kültür dersi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Kültür ve Dil dersi, Dicle Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Sosyolinguistik I-II dersi, Dokuz Eylül Üniversitesi Dilbilimi Bölümü Toplumdilbilim, Dil ile Kültür, Dil ile Toplumsal Cinsiyet ve Reklam Dili dersleri, Necmettin Erbakan Üniversitesi Dilbilimi

rinde verilen dersler, toplum dilbilimi ve ilişkili konuların giderek daha fazla akademik ilgi gördüğünü ortaya koymaktadır. Birçok üniversite, dilin toplumsal bağlamdaki işlevine ve kültürel dinamiklerle olan ilişkisine odaklanan dersler sunmaktadır. Bazı dersler, doğrudan toplum dilbilimi konularına odaklanırken (Toplum Dilbilimi, Sociolinguistics, Toplumdilbilim Araştırmaları), diğerleri dilin kültür, kimlik, cinsiyet, politika ve sosyal yapı gibi çeşitli bağlamlardaki rollerini incelemektedir (Dil ve Kültür, Dil Politikaları ve Planlamaları, Dil ile Toplumsal Cinsiyet). Ayrıca, bazı üniversitelerde, ikidillilik ve çokdillilik, ağız bilimi, dil ve reklam gibi daha spesifik alanlara yönelik dersler de müfredata dahil edilmiştir.

4. Sonuç

Türkiye’de toplum dilbilimi üzerine yapılan akademik çalışmalar, 1965 yılından itibaren çeşitli türlerde ilerleme göstermiştir. İlk olarak 1965 yılında bir tezle başlayan bu süreçte sonraki yıllarda kitap, makale, tez, bildiri ve kitap bölümleri gibi farklı türlerde çalışmalar yapılmıştır. Özellikle 2007 yılından sonra bu alandaki akademik üretimde önemli bir artış gözlenmiştir. 2007 yılından önceki dönemlerde yılda genellikle bir veya birkaç akademik çalışma yapılırken, bu tarihten itibaren çalışmaların sayısında düzenli bir artış gözlemlenmiştir. 2015 sonrasında makaleler, bildiriler ve tezlerin sayısında belirgin bir artış meydana gelmiştir. Örneğin, 2020’li yıllarda her yıl birden fazla kitap, makale ve tez yayınlanmış; 2021 yılında bir sözlük çalışması da bu alana katkı sağlamıştır. Bu eğilim, Türkiye’de toplum dilbiliminin giderek daha fazla akademik ilgi gördüğünü ve çeşitlendiğini göstermektedir. Çalışmaların kapsamı, yıllara göre değişen ilgi alanları ve akademik ihtiyaçlarla şekillenmiştir.

Bölümü Toplumdilbilim, Dil ile Cinsiyet ve Reklam ile Dil dersleri, Boğaziçi Üniversitesi Dilbilimi Bölümü Sociolinguistics dersi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Dilbilimi Bölümü Toplumdilbilim, Dil ile Kültür, İki Dillilik ile Çok Dillilik, Toplumdilbilim Kuramları ve Dil ile Kimlik dersleri verilmektedir.

Araştırma sonucunda, Türkiye’de toplum dilbilimi alanında henüz özel bir ansiklopedi ya da bu alana özgü bir akademik dergi bulunmadığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte sempozyum ve kongre gibi akademik etkinlikler bu alandaki tartışmaları ve iş birliğini teşvik etmektedir. Özellikle Dicle Üniversitesi tarafından düzenlenen etkinlikler, toplum dilbiliminin akademik bir alan olarak gelişimine katkı sağlamaktadır.

Çalışmada elde edilen bulgular toplum dilbilimi alanındaki eksiklikleri de gözler önüne sermektedir. Özellikle toplum dilbilimiyle ilgili Türkçe sözlüklerin, ansiklopedilerin ve akademik dergilerin eksikliği göze çarpmaktadır. Bu tür kaynakların oluşturulması, alandaki metodolojik ve kavramsal sorunların çözümüne katkı sağlayacaktır.

Sonuç olarak, Türkiye’de toplum dilbilimi, 1965 yılından bu yana çeşitli türlerde akademik üretimle gelişim göstermiş ve özellikle 2007 sonrası dönemde belirgin bir artış göstermiştir. Çalışmaların çeşitliliği ve kapsamı, alana duyulan akademik ilginin giderek arttığını göstermektedir. Ancak bu artışa rağmen alanda hâlâ metodolojik ve kavramsal boşluklar bulunmaktadır. Özellikle toplum dilbilimiyle ilgili özel ansiklopedilerin, akademik dergilerin ve sözlüklerin eksikliği, bu alanın daha ileriye taşınabilmesi için giderilmesi gereken temel ihtiyaçlardır. Akademik etkinlikler ve artan araştırmalar bu boşlukların doldurulması için önemli bir fırsat sunmaktadır. Bu bağlamda, yapılan çalışmaların sürekliliğinin sağlanması, yeni kaynakların oluşturulması ve metodolojik çeşitliliğin artırılması, toplum dilbilimi alanında Türkiye’yi uluslararası düzeyde daha güçlü bir konuma taşıyacaktır.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Bu makale için etik kurul izni alınmasına gerek yoktur. Araştırma ve yayın etiğine uygun hareket edilmiştir.

Yazarların Makaleye Olan Katkıları

Makale tek yazarlıdır.

Destek Beyanı

Araştırma herhangi bir kurum veya kuruluş tarafından desteklenmemiştir.

Çıkar Beyanı

Makale tek yazarlıdır. Herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Kaynaklar

- Doğru, F. & Bozkurt, F. (2021). Sosyoekonomik Katmanlarda Dil Kullanımı. *Mukaddime*, 12(2), 435-484.
- Güven, A. (2015). Türkiye'de Günümüze Kadar Yapılmış Olan Toplumsal Dilbilim Çalışmalarına Genel Bir Bakış, Yüksek Lisans Tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kamacı Gencer, D. (2019). Toplum Dilbiliminde Etnografik-Etnolojik ve Etnometodolojik Yaklaşımlar. I. Uluslararası Din ve İnsan Sempozyumu Din, Dil ve İletişim Tebliğler Kitabı (10-12 Ekim 2019, Eskişehir) Yunus Araz vd. (Ed.) (s. 68-76) içinde. Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi Yayınları.
- Kamacı Gencer, D. (2022). *Küreselleşme, Kültür ve Dil*, Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.
- Öztürk Dağabakan, F. (2019). *Toplumdilbilim*, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.
- Selen, N. (2001). *Toplumsal Dilbilime Giriş: Uygulamalı Çalışma Örnekleriyle*, Eskişehir: Eğitim Fakültesi Yayınları.

Extended Summary

Language is one of the fundamental elements of society, enabling communication between people. Language and society form an inseparable whole. Sociolinguistics, which examines the relationship between language and society, emerged as a distinct field of study from linguistics in the 1970s. This discipline investigates how language is influenced by factors such as gender, age, identity, culture, code-switching, multilingualism, bilingualism, and language variations (individual language, urban language, dialects, children's language, youth language, elderly language, women's and men's language, standardized language, professional language, pidgin, and creole languages). It also explores discourse analysis, language policy, social stratification, language use, and the social status of language. These areas constitute the core fields of study within sociolinguistics.

In Turkey, studies on sociolinguistics have been conducted and published since 1965. This study identifies and analyzes 347 academic works in the field, including 21 books, 22 book chapters, 1 dictionary, 192 articles, 66 theses, and 45 papers. Additionally, 31 institutions are identified as offering sociolinguistics courses at undergraduate, graduate, or doctoral levels. The findings highlight a steady increase in the number of academic publications, particularly after 2007, when the field experienced notable growth. Before 2007, annual outputs were limited to one or a few works, whereas recent years have seen a significant rise in publications, with 2020 and beyond characterized by the regular production of books, articles, and theses. For instance, a dictionary was published in 2021, marking a valuable addition to the field.

Despite these advancements, the research reveals notable gaps in sociolinguistics-related resources in Turkey. There are currently no specialized encyclopedias or academic journals dedicated exclusively to this field. Academic activities such as symposia and congresses, however, have fostered collaboration and dialogue within the field. Notable events include the Sociolinguistics Research Workshop (November 24–25, 2022), the Sociolinguistics Research Congress (November 23–25, 2023), and the II. International Sociolinguistics Research Symposium (November 21–23, 2024), all organized by Dicle University. Additionally, thematic symposia addressing topics like bilingualism, language and culture, language relations, and dialect studies have contributed to the academic discourse.

Sociolinguistics-oriented publications often examine issues such as language use, age, gender, bilingualism, multilingualism, language policies, and dialect studies. These works employ various perspectives, including comparative analysis, theoretical frameworks, and the evaluation of sociolinguistic phenomena. However, the lack of comprehensive dictionaries, encyclopedias, and dedicated journals remains a challenge. Addressing this gap through the creation of such resources would significantly enhance the field by providing scholars with foundational tools for further research.

In conclusion, sociolinguistics in Turkey has shown remarkable growth over the decades, particularly in recent years. However, sustained efforts are needed to address existing shortcomings and further establish the field on a stronger academic foundation. By fostering collaboration, producing new resources, and organizing academic events, the discipline can continue to grow and contribute to a deeper understanding of the intricate relationship between language and society.